

7. semester – efterår 2016 v18 22.06.16

Indholdsfortegnelse

Semesterplan for 7. semester 2016 Psykologi.....	2
Kursusmodul Psykologisk Praksis og Interventionsmetode:	9
Kursusmodul: Den psykologiske profession (5 ECTS).....	14
Kursusmodul: Psykologisk testning (5 ECTS).....	20
Kursusmodul: Videregående Anvendt Psykologi (VAP) Børnesprogklinikken (10 ECTS).....	29
SAP: Børnesprogklinikken (5 ECTS).....	38
Kursusmodul: Videregående Anvendt Psykologi (VAP) Pædagogisk Psykologi - PPSA (10 ECTS).....	40
SAP: Supplerende Anvendt Pædagogisk Psykologi (5 ECTS).....	49
Kursusmodul: Videregående Anvendt Psykologi (VAP) ved Klinik for handicap- og rehabiliteringspsykologi (KHARE) (10 ECTS)	53
SAP: Supplerende anvendt handicap- og rehabiliteringspsykologi (KHARE) (5 ECTS)	65
Kursusmodul: Cultural Psychology and Social Practice VAP (10 ECTS)	69
SAP Cultural Psychology and Social Practice (5 ECTS)	81
Kursusmodul (VAP) Videregående Anvendt Psykologi (Klinisk Hverdagspsykologi – Center for Klinisk Hverdagspsykologi - CKH)	84
SAP Klinisk Hverdags Psykologi Center for Klinisk Hverdagspsykologi (CKH) (5 ECTS)	93
Kursusmodul: Videregående Anvendt Psykologi (VAP) UK (10 ECTS).....	95
Supplerende Anvendt Psykologi – UK (5 ECTS).....	107
Kursusmodul: Videregående Anvendt Psykologi (VAP) nyKAiO Clinic Counseling Consultation Coaching (10 ECTS)	111
SAP nyKAiO CCCC C4U (5 ECTS).....	124
Kursusmodul: Videregående Anvendt Psykologi (VAP) Neuropsychology and neuroscience	128
(SAP) Neuropsychology and neuroscience (5 ECTS)	135

Semesterplan for 7. semester 2016 Psykologi

Introduktion

Version og dato: version 18. 21-06-2016

Skole: SEF

Studienævn: Psykologi

Studieordning: Studieordning for kandidatuddannelsen 2015

http://www.fak.hum.aau.dk/digitalAssets/112/112032_ka_psykologi_2015_hum_aau.dk.pdf

Ankerlærer: Ole Michael Spaten (oms@hum.aau.dk), træffetid efter aftale, telefontid alle hverdage kl. 8-9

Semesterets temaramme: ”Videregående Anvendt Psykologi”, som uddybes i det følgende gennem en overordnet beskrivelse af semestret og indholdet i modulerne

Overordnet semesterbeskrivelse:

Uddannelsens 7. semester udgøres af fem obligatoriske moduler:

- Psykologisk praksis og interventionsmetode
- Psykologisk testning
- Den psykologiske profession
- Videregående anvendt psykologi (VAP)
- Supplerende anvendt psykologi (SAP)

Faglig progression og kompetencer:

Kandidatuddannelsen i psykologi er en forskningsbaseret heltidsuddannelse, som skal give den studerende grundlag for udøvelse af psykologfaglige erhvervsfunktioner og kvalificere til optagelse på en ph.d.-uddannelse.

Uddannelsen er modulopbygget og på 7., 8., og 9. semester indgår den studerende i et struktureret kandidatforløb – et professionsprogram – på 7. semester er modulet videregående anvendt psykologi (VAP). Udover det valgte professionsprogram, skal den studerende på 7. semester samtidig vælge en grundlæggende indføring i et andet professionsprogram – supplerende anvendt psykologi (SAP) samt deltage i de anvendelsesorienterede tre obligatoriske fag: psykologisk praksis og intervention, psykologisk testning samt den psykologiske profession. Nærmere om alle disse elementer på de følgende sider.

Semesterets organisering og forløb:

De fem obligatoriske moduler på 7. semester:

1. Videregående Anvendt Psykologi (VAP) består af følgende strukturerede kandidatforløb:

- Børnesprogklinikken (BspK)
- Pædagogisk Psykologi i Socialt arbejde (PPSA)
- Klinik for Handicap og Rehabiliteringspsykologi (KHARE)
- Cultural Psychology (CP)
- Klinisk Hverdagspsykologi (CKH)
- Universitetsklinikken (UK V)
- Clinic Counselling Coaching Consultation (C₄U - nyKAiO)
- Neuropsychology and neuroscience (Neuro)

2. Supplerende anvendt psykologi (SAP)

- Består af en delmængde af VAP (typisk halv pensum og antal gange), som tilbydes studerende udenfor programmet.
- Hvert program tilbyder undervisning, som kan vælges af studerende på de fleste af de andre programmer = SAP og noget der primært er for de optagne studerende på professionsprogrammet = VAP. Professionsprogrammerne ligger – skemamæssigt – for det meste sammen to og to, hvilket giver flere SAP valgmuligheder for de studerende.

3. Psykologisk Praksis og Interventionsmetode**4. Psykologisk Testning****5. Den Psykologiske Profession**

Alle fem moduler afsluttes obligatorisk med en eksamen på syvende semester, som afsluttes inden starten på 8. semester.

Forventninger om arbejdsfordeling:

Studiet er et intensivt fuldtids studie (37 ugentlige timer), og arbejdsindsatsen hen over semestret vil således svare til dette. Der vil dog igennem semestret være dage, hvor de studerende ikke har forelæsninger eller workshopaktiviteter, men dels vil der på en del af disse dage være arbejde i grupper og dels vil disse dage betragtes som forberedelsesdage til forelæsninger og workshop. Læs beskrivelserne under de enkelte moduler for en mere detaljeret fremstilling.

Semesterbeskrivelse

Modul: Videregående anvendt psykologi (VAP)

I dette modul udbydes der kurser omfattende disciplinerne klinisk psykologi, organisations- og arbejdspsykologi, samt pædagogisk psykologi samt andre relevante discipliner og dertil knyttede strukturerede kandidatprogrammer, såkaldte professionsprogrammer.

For hver disciplin omfatter kurset:

- Centrale aktuelle teorier om disciplinens anvendte psykologi
- Centrale aktuelle teorier med fokus på disciplinens psykologiske praksis
- Centrale teoretiske problemstillinger i relation til psykologisk udredning og undersøgelse inden for disciplinen
- Centrale teoretiske problemstillinger i relation til psykologisk intervention inden for disciplinen.

Mål

Den studerende skal gennem modulet opnå

Viden om

- og forståelse af disciplinens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning indenfor området
- og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder indenfor disciplinen
- og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier
- og forståelse af egne faglige kvalifikationer ift problemfelter i området

Færdigheder i

- at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
- at kunne anvende relevante metoder og redskaber til undersøgelse
- at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis

Kompetencer til

- selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området
- at forbinde disciplinens anvendte psykologiske problemstillinger med almenpsykologiske teorier
- at skabe et overblik over egne faglige kvalifikationer i forhold til problemfelter inden for disciplinen med henblik på videre faglig kvalificering

Modul: Supplerende anvendt psykologi (SAP)

I dette modul udbydes der kurser omfattende disciplinerne klinisk psykologi, organisations- og arbejdspsykologi, samt pædagogisk psykologi. Endvidere kan der udbydes kurser i andre relevante discipliner.

For hver disciplin omfatter kurset:

- centrale aktuelle teorier om disciplinens anvendte psykologi
- centrale teoretiske problemstillinger i relation til psykologisk udredning og undersøgelse inden for disciplinen

Mål

Den studerende skal gennem modulet opnå

Viden om

- og forståelse af disciplinens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning indenfor området
- og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder indenfor disciplinen
- og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier

Færdigheder i

- at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
- at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis

Kompetencer til

- selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området

Modul: Psykologisk praksis og intervention

I forbindelse med modulet udbydes der et kursus med forelæsninger og interventions-øvelsesseminarer. Deltagelse i seminarerne er obligatorisk og en forudsætning for at kunne deltage i modulets prøve.

Kurset omfatter:

- Teori vedrørende den professionelle samtale i individuel, gruppemæssig og organisationsmæssig sammenhæng
- Teori omkring interventionsmetoder, klassisk og aktuel status
- Forskning i psykologisk praksis og intervention

De obligatoriske interventions-øvelsesseminarer omfatter:

- Introduktion til og træning i interventionsmetoder og samtaletekniske færdigheder i professionelt øjemed

- Indføring i en eller flere specifikke interventions- og samtaletekniske metoder

Mål

Den studerende skal gennem modulet opnå

Viden om

- Og forståelse af teori og metoder vedrørende psykologisk praksis og intervention
- Og forståelse af forskellige teoretiske rammer omkring praktisk samspil i interventionssituationer
- Og forståelse af forskning i den professionelle samtale og interventionsmetoder

Færdigheder i

- anvendelsen af interventionsmetoder og samtaletekniske færdigheder
- og grundlæggende praktisk erfaring med etablering af professionelle relationer og håndteringen af den psykologfaglige samtale
- at etablere en tryk, og veldefineret ramme, setting og kontrakt for arbejdet

Kompetencer til

- at skelne imellem de teoretiske og praktiske aspekter ved forskellige interventions- og samtaletekniske metoder
- at reflektere over processen og sin egen andel samt gøre sig etiske overvejelser i forhold til den professionelle samtale
- at reflektere over professionelle relationer og kommunikative aspekter af samtalen

Modul: Psykologisk testning

I forbindelse med modulet udbydes der et kursus med forelæsninger og testøvelsesseminarer. Deltagelse i seminarerne er obligatorisk og en forudsætning for at kunne deltage i modulets prøve.

Kurset omfatter:

- Introduktion til forskellige psykologiske testtyper herunder kognitive, personligheds og sociometriske tests
- Gennemgang af nogle af de mest almindelige tests
- Teori om forhold ved testning af særlige målgrupper, f.eks. børn

De obligatoriske testøvelsesseminarer:

- Øvelser i at kunne tilrettelægge anvendelsen af forskellige typer af test
- Øvelser i at kunne gennemføre mindre testforløb

Mål

Den studerende skal gennem modulet opnå

Viden om og forståelse af

- forskellige testtyper og de særlige vilkår ved testning af specielle målgrupper
- indsigt i konstruktionen af tests
- testning som et af flere redskaber i personundersøgelser og ved belysning af teoretiske begreber

Færdigheder i

- og erfaring på begynderniveau med brug af nogle af de mest almindelige tests
- at kunne skabe alliance omkring testning og i at sætte testning i en relevant sammenhæng med anden psykologfaglig iagttagelse

Kompetencer til

- at danne sig overblik over og tilrettelægge brug af psykologiske tests
- at kunne vurdere og vælge egnede tests i forhold til en konkret psykologisk problemstilling

Modul: Den psykologiske profession

I forbindelse med modulet udbydes der et kursus. Kurset omfatter:

- Teori om den historiske udvikling af psykologiprofessionen og de samfundsmæssige vilkår for professionen
- Teori om professionsforskning og om studier af praksis
- Opfattelser af psykologifaglig kompetence
- Juridiske forhold vedrørende udøvelsen af den psykologiske profession
- Ethiske forhold vedrørende udøvelsen af den psykologiske profession.

Mål

Den studerende skal gennem modulet opnå

Viden om

- Og forståelse af de aktuelle krav og forventninger, som samfundet stiller til den psykologiske profession, og de historiske forudsætninger for disse krav og forventninger
- Og forståelse af forskellige traditioners opfattelse af psykologfaglig kompetence samt deres opfattelse af videnskabelighed i psykologfagligt arbejde

Færdigheder i

- at reflektere over de professionsmæssige forhold ved den psykologiske praksis
- at reflektere over valg mellem psykologfaglige teorier og metoder på et videnskabeligt grundlag
- at formidle omkring dilemmaer i valg af psykologfaglig tilgang til psykologer, andre fagfolk samt lægfolk

Kompetencer til

- at kunne identificere juridiske problemstillinger og det juridiske grundlag for udøvelse af den psykologiske profession
- at kunne identificere etiske principper samt forskelligartede anskuelsesmåder på professionen
- at forestå og gennemføre egen faglige videreudvikling

Detaljerede modulbeskrivelser:

Kursusmodul Psykologisk Praksis og Interventionsmetode: (5 ECTS)
Modulansvarlig: Ole Michael Spaten (oms@hum.aau.dk)
Undervisere: <i>Ole Michael Spaten, kursusansvarlig (oms@hum.aau.dk), Bo Møhl, (bomoehl@hum.aau.dk), Winnie Flensborg, (wif@hum.aau.dk)</i>
Placering: 7. Semester KA-studerende
Type og sprog: Kursusmodul – Dansk
Antal forelæsningshold: 4 forelæsningshold som gennemføres i ugerne: 34 og 35
Fagbeskrivelse: Psykologisk Praksis og Interventionsmetode på 5 ECTS-point er placeret på uddannelsens 7. semester og omfatter: <ul style="list-style-type: none">* Introduktion til og træning i interventionsmetoder og samtaletekniske færdigheder i professionelt øjemed* Teori vedrørende den professionelle samtale i individuel, gruppemæssig og organisationsmæssig sammenhæng* Indføring i en specifik interventions- og samtaleteknisk metode.
Mere specifikt omfatter kurset i psykologisk praksis og interventionsmetode følgende elementer: <p>Introduktion til og dernæst træning i anvendelsen af de interventionsmetoder og samtaletekniske færdigheder, der er en vigtig del af psykologers kvalifikationer. Hvad enten psykologer arbejder som behandler, konsulent, supervisor, eller lignende, og uanset om der arbejdes med individer, par, familier, grupper eller organisationer er der en række kvalifikationer, der er fælles. Overordnet handler det om at psykologen som professionel kan etablere en tryk, og veldefineret ramme, setting og kontrakt for arbejdet, som giver aktørerne arbejdsro og klarhed omkring samtalerens formål. Dernæst er det nødvendigt som professionel at kunne være til stede, lytte på flere planer, spørge og anvende en række interventionsformer, som fremmer et fælles reflekterende rum. Psykologen må endvidere kunne reflektere over processen og sin egen andel samt gøre sig etiske overvejelser.</p> Kurset tilstræber de studerendes tilegnelse af disse grundlæggende psykologfaglige og professionsorienterede færdigheden gennem træning af især psykoterapeutiske interventioner.

Kompetencemål: Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere:

- * Grundlæggende praktisk erfaring med etablering af de professionelle relationer og håndteringen af den psykologfaglige samtale
- * Kendskab til de teoretiske og praktiske aspekter ved en specifik interventions- og samtaleteknisk metode
- * Evne til at reflektere over den professionelle relation og kommunikation.

Varighed og undervisningsform: Kurset gennemføres over fem intense forelæsnings- og workshopdage. Kurset veksler mellem teoretiske indlæg, demonstrationer i plenum, træning af samtaleteknik i mindre grupper samt plenumdrøftelse af gjorte erfaringer. Endvidere kan der indgå psykoterapi-videofilm.

Kurset består af forelæsninger og interventions-øvelsesseminarer. Deltagelse i seminarerne er obligatorisk og en forudsætning for at kunne deltage i modulets prøve.

Modulet afsluttes på 7. semester med:

En individuel intern 3-timers skriftlig prøve.
Prøven er en essay prøve.

- 1) Det er en forudsætning for deltagelse i prøven i psykologisk praksis og interventionsmetode, at den studerende forud har deltaget aktivt i interventionsøvelsesseminarer, hvilket indebærer mindst 75 pct. tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i tilknytning til interventionsøvelsesseminarer.
- 2) Undervisning i interventions-øvelsesseminarer er praktiske øvelser, som ikke kan erstattes af en prøve, jf. eksamensbekendtgørelsens § 13 stk. 3.

Tider: kl. 9-16, afbrudt af 1 times frokost (aftales præcist med underviserne)

Da der er grænser for antallet af studerende pr. hold vil kurset blive afholdt over fire gange. Hold 1, 2, 3 og 4: i uge 34 og 35. Hold 1 den 22, 23, 24, 25 og 26. august. Hold 2 den 24, 25, 26, 29 og 30. august. Hold 3 den 26, 29, 30, 31. august og 1. september. Hold 4 den 30, 31. august og 1, 2 og 3. september.

1.dag (OMS): De professionelle/psykologfaglige samtaler og de basale professionelle færdigheder

Dagen introducerer de forskellige samtaleformer og deres fælles ramme og kontraktforhold.

- Forskelle på den almindelige og den professionelle samtale
- Forskelle og ligheder mellem forskellige samtaleformer/opgaver (f.eks. konsultation, supervision, psykoterapi, rådgivning, undervisning)

-Setting

Endvidere introduceres og trænes de grundlæggende elementer i den professionelle lytning og samtale, sådan som det er især beskrevet i den rogerianske tradition og counseling.

-Kontakt

-Spejling

-Aktiv lytning

-Kropssprog

-Ubevidst kommunikation

-Om at lede og tage autoritet på sig

-Kontrakt og alliance

Øvelse med spejling og aktiv lytning. Setting, rammer, tid, etc.

Dag 1 trækker især på Clara Hill kapitel II Exploration Stage

2. Dag (OMS): Samtale og intervention i kritisk belysning og på systemteoretisk grund.

Studereroplæg med kritiske vinkler på intervention efterfulgt af en bred præsentation af systemteoretiske grundbegreber, systemteoriens udbredelse og den teoretisk, historiske udvikling fra paradoks intervention, det observerede system over det observerende system til irreverence og den narrative metafor.

-Strategisk intervention

-Neutralitet

-Cirkularitet

-Hypotesedannelse,

-Reflekterende team m.m..

Dagen forløber som en vekselvirkning mellem de studerendes oplæg, forelæsninger, øvelser i mindre grupper og samtale i plenum.

Dag 2 trækker især på artikler

3. - 4. dag (BM): To teori-praksisorienterede dage med fokus på afdækning af klientens situation, indsigt i klientens situation og intervention på baggrund af klientens situation.

En fortsættelse af træning af de basale professionelle færdigheder. Der vil være både et kognitivt og et dynamisk fokus:

- Anamnese optagelse

- Genogram og livslinje

- Den kognitive model og caseformulering

- Dynamisk tilgang: klarifikation, konfrontation og tolkning

- Malans trekkanter

- Valg af intervention

- Kliniske cases/eksempler

- Oplevelsesorienteret teknikker

Øvelse: Deltagerne skal parvis interviewe hinanden om personlig baggrund og opvækst og skal efterfølgende som en hjemmeopgave nedskrive dette som en slags journal. På baggrund af dette skal hver studerende forsøge at opstille genogram, livslinje og formulering af terapeutisk fokus for den medstuderende, som de har interviewet. De studerende udveksler efterfølgende tolkningerne.

Dag 3-4 trækker især på artikler og kapitel III og IV Insight og Action Stage

5. dag (WF): Teori og praksis vedrørende den professionelle samtale i individuel, gruppemæssig og organisationsmæssig sammenhæng.

Den femte dag er virksomheden og arbejdslivet som helhed forståelsesrammen for teori og øvelser. Træningen af de professionelle færdigheder i psykologfaglig samtale fortsættes med fokus på integration af de tre faser i Hills samtalemodel.

Rammen er proceskonsultation i virksomheder og arbejdet med samspils-/ samarbejdsproblematikker ud fra en individuel, gruppemæssig og organisatorisk vinkel.

Der stilles skarpt på arbejdet i virksomheden, hvor psykologen indgår i organisatoriske processer såvel som gruppemæssige og individuelle problemstillinger.

Som baggrund for træningen anvendes en gennemgående case, som illustrerer arbejdet som intern psykolog eller ekstern konsulent i en virksomhed. Hvilke dilemmaer byder konstruktionen på og hvilke forskelle er der på at være virksomhedsintern psykolog/ekstern konsulent og psykolog med egen praksis.

Blandt væsentlige temaer kan nævnes: Magtrelationer, lederen som den 3. synlige eller usynlige part, gruppeintervention, organisatoriske implikationer, kontakt/kontrakt og definerings af relationen, setting og arbejdsmetode(r), metoder til afdækning/diagnostik i gruppeintervention.

Dag 5 trækker især på artikler og kapitel IV og kapitel V Action og Integration Stage

Litteratur (til alle dage grundbog og artikler):

Grundbogen

Hill, Clara E. (2014). *Helping skills. Facilitating exploration, insight and action*. (4. Ed.). Washington: American Psychological Ass. (p. 103-447).

samt i grundbogen Hill, Clara E. (2014). *Helping skills. Facilitating exploration, insight and action*. (4. Ed.). Washington: American Psychological Ass. (p. 1-102) som supplerende læsning

Tekster

Cecchin, G. (1987). Hypothesizing, Circularity, and Neutrality Revisited – an Invitation to Curiosity. *Family Process*, 26(4), 405-413.

Dreier, O. (1998). Client Perspectives and Uses of Psychotherapy. *The European Journal of Psychotherapy*, 1(2), 1-15.

Elsass, P. (1996). Narrativitet og grundmetaforer i psykoterapi. *Psyke & Logos*, 17,

114-125.

Foucault, M. (1997). *Psychiatric Power Ethics: Subjectivity and Truth. The essential works 1* (pp. 39-50). London: Penguin Books.

Ricoeur, P. (1981). The question of proof in Freud's psychoanalytical writings *Hermeneutics and the Human Sciences* (pp. 247-273). Cambridge: Cambridge University Press.

Schilling, B. (1997). Reflekterende Teammetodik IN *Systemisk supervisionsmetodik* (pp. 165-184). København: Dansk Psykologisk Forlag.

Schein, Edgar H. (1988): *Process Consultation, volume I, Its Role in Organization Development*. Addison-Wesley Series: organization development (p. 117-147)

Zeki, C. (2009). The importance of non-verbal communication in classroom management. *Procedia Social and Behavioral Sciences, 1*, 1443–1449.

Supplerende læsning

Hill, Clara E. (2014). *Helping skills. Facilitating exploration, insight and action*. (4. Ed.). Washington: American Psychological Ass. (p. 1-102).

I alt 500 sider

Deltagere: 7. Semester KA psykologi studerende

Antal forelæsninger: 5 intensive kursusdage med følgende undervisere:
Ole Michael Spaten, kursusansvarlig, Bo Møhl, Winnie Flensborg,

Antal forelæsningshold: 4

Tider: kl. 9-16, afbrudt af 1 times frokost (tider aftales præcist med underviserne)

Da der er grænser for antallet af studerende pr. hold vil kurset blive afholdt over fire gange. Hold 1, 2, 3 og 4: i uge 34 og 35. Hold 1 den 22, 23, 24, 25 og 26. august. Hold 2 den 24, 25, 26, 29 og 30. august. Hold 3 den 26, 29, 30, 31. august og 1. september. Hold 4 den 30, 31. august og 1, 2 og 3. september.

Prøveform: Aktiv deltagelse (og min. 75 pct. fremmøde) samt skriftlig prøve. Modulet afsluttes på 7. semester med: En individuel intern 3-timers skriftlig prøve. Prøven er en essay prøve.

- 1) Det er en forudsætning for deltagelse i prøven i psykologisk praksis og interventionsmetode, at den studerende forud har deltaget aktivt i interventionsøvelsesseminarer, hvilket indebærer mindst 75 pct. tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i tilknytning til interventionsøvelsesseminarer.
- 2) Undervisning i interventions-øvelsesseminarer er praktiske øvelser, som ikke kan erstattes af en prøve, jf. eksamensbekendtgørelsens § 13 stk. 3.

Kursusmodul: Den psykologiske profession (5 ECTS)**Modulansvarlig:** Hanne Bruun Søndergaard Knudsen**Placering:** 7. Semester**Type og sprog:** kursusmodul, dansk**Omfang og forventning:** 8 forelæsningsgange/21 konfrontationstimer**Deltagere:** 7. Semester**Antal forelæsninger (og navn på underviseren):** 8 forelæsninger. Casper Feilberg, Lene Tanggaard, Maria Porsborg, Einar Baldursson, Hanne Knudsen**Antal forelæsningshold:** 1**Fagbeskrivelse:** Den psykologiske profession på 5 ECTS-points er placeret på uddannelsens 7. semester og omfatter:

- Teori om den historiske udvikling af psykologiprofessionen og de samfundsmæssige vilkår for professionen
- Teori om professionsforskning og om studier af praksis
- Opfattelser af psykologifaglig kompetence
- Juridiske forhold vedrørende udøvelsen af den psykologiske profession
- Ethiske forhold vedrørende udøvelsen af den psykologiske profession.

I faget Den psykologiske profession ses nærmere på psykologfagets historiske udvikling og den samfundsmæssige baggrund for faget, idet disse forhold er vigtige for forståelse af de forventninger, der stilles til psykologer i dag og som baggrund for videreudvikling af faget i fremtiden. Der ses endvidere nærmere på professionsforskning og på, hvad der, på tværs af specialiseringer indenfor psykologfaget, adskiller psykologers kunnen fra andre faggrupper, hvad er psykologfaglige kompetencer? Desuden omtales en række etiske dilemmaer, som psykologer kan befinde sig i, og der gives en nærmere indføring i de juridiske retningslinjer, som psykologen skal arbejde indenfor.

Kompetencemål: Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere:

Viden om

- Og forståelse af de aktuelle krav og forventninger, som samfundet stiller til den psykologiske profession, og de historiske forudsætninger for disse krav og forventninger
- Og forståelse af forskellige traditioners opfattelse af psykologfaglig kompetence samt deres opfattelse af videnskabelighed i psykologfagligt arbejde

Færdigheder i

- at reflektere over de professionsmæssige forhold ved den psykologiske praksis
- at reflektere over valg mellem psykologfaglige teorier og metoder på et videnskabeligt grundlag
- at formidle omkring dilemmaer i valg af psykologfaglig tilgang til psyko-ger, andre fagfolk samt lægfolk

Kompetencer til

- at kunne identificere juridiske problemstillinger og det juridiske grundlag for udøvelse af den psykologiske profession
- at kunne identificere etiske principper samt forskelligartede anskuelses måder på professionen
- at forestå og gennemføre egen faglige videreudvikling

Samlet litteraturliste:

Andersen, J. *Socialforvaltningsret*, 5. udg. Nyt Juridisk Forlag, 2013, s. 141-151 [10 sider]

Brinkmann, S.; Tanggaard, L. (red.) (2007). *Psykologi: Forskning og profession*. Hans Reitzels Forlag. p. 1-45, 69-142, 217-247. [125 sider]

Bønsing, S (2013), *Almindelig forvaltningsret*, 3. udg. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, p. 189-193 [4 sider]

Dom trykt i ugeskrift for retsvæsen UfR 2001.1452H [1 side] uddelt ved forelæserne

Etiske principper for nordiske psykologer. I: *Dansk Psykologforenings Regelsamling 2008-2010*, p. 29-35 [7 sider]

Feilberg, C. (2014). Habitusbegrebet (afsnit 4.2.1) og Sammenfatningen af en dannet psykologisk og videnskabelig habitus (afsnit 4.6), *Dannelsen af en psykologisk og videnskabelig habitus hos psykologistuderende*, pp. hhv. 81-89 & 246-277. Ph.d. afhandling, Roskilde Universitet. Publiceret på www.livsverden.dk/feilberg. [41 sider]

Høstmælingen, A. (2010) Hvordan kan principperlæringen bidrage til å kvalitetssikre psykologisk praksis? *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, Vol 47, nr. 10 p. 930-936 [6 sider]

- Jensen, R. (2000). Knudepunkter i dansk psykologis udvikling i årene 1940-2000. I: *Psyke & logos*, Tema: Psykologiens historie i Danmark, Årg. 21, nr. 1. S. 174-186. [12 sider]
- Kemp, P. (2001). Ethiske positioner (kap. 8), In: M. Bjerrum & K. L. Christiansen (eds.), *Filosofi, etik, videnskabsteori*, pp. 160-173. Akademisk. [13 sider]
- Kristensen, O.S. & Nielsen, K.N. (2006) *Med professionens øjne. To artikler om professionen psykologi*. Psykologisk Skriftserie. Aarhus Universitet. Pp. 3-14, 23-29 44-57. [28 sider]
- Lohmann-Davidsen, E. (2011) Lovgivning om psykologer, I: *Jura for psykologer*. E. Jurist- og økonomforbundets Forlag, kap. 4, p. 55 – 77 [22 sider]
- Lohmann-Davidsen, E. (2011), Tavshedspligt og behandling af personoplysninger, I: *Jura for psykologer* Jurist- og økonomforbundets Forlag, kap. 11, p 169-196 [28 sider]
- Madsen, K. B. (1980). Psykologiens historie i Danmark. I: *Psykologisk leksikon*, redigeret af K.B. Madsen , 2. reviderede udgave, 350-356 [3 sider].
- Madsen, H.B. & Garde, J. (2013) *Psykiatritret*. Psykiatritret, Jurist- og Økonomforbundets Forlag Tvangsbegrebet, del af kapitel 2, s. 29-37. [8 sider]
- Mortensen, K. V. (2010). Om at være klinisk psykolog. I: S. Lunn (ed.), *Fra kromosomer til metaforer*, pp. 111-134. Dansk psykologisk Forlag. [23 sider]
- Principerklæringen om evidensbaseret psykologisk praksis, Dansk Psykologforening: <http://www.dp.dk/retningslinjer-for-evidensbaseret-psykologisk-praksis/> [3 sider]
- Schultz, T. Notat, *Særlig støtte til børn og unge* [16 sider]
- Schön, D. A. (2006) *Den reflekterende praktiker*. Forlaget KLIM kap. 4+5, pp. 97-115 & 116-146 [45 sider].
- Svendsen, I.L. og Hartoft, H. (2013) Kommunernes almindelige tilsynsforpligtelse – de juridiske rammer, Kap. 3, s. 47-65 i *Socialfaglig ledelse, Børne- og ungeområdet* (Karin kildedal, Erik Laursen og Randi Riis Michelsen (red.), Samfundslitteratur. [uddrag på 10 sider]
- Thuesen, M.(2015) *Terapeutens behov for at hele*. Matrix 32:1, 4-26 [23 sider]
- Øvreeide, H. (2013). *Fagetikk i Psykologisk Arbeid*. Kristianssand: Høyskoleforlaget, kap. 7-10, side 124-204 [80 sider]

Alle love og konventioner kan findes på www.retsinformation.dk

Følgende omtales: [ca. 15 sider]

Grundloven (§ 3)

Psykologloven

Serviceoven (kap. 11, dvs. §§ 46, -48, 49a, 49b, 50, 50a-c, §146, 152,153, 154,155b)

Forvaltningsloven (§§ 27-32)

Retsplejeloven (§ 168-171, 178-180)

Offentlighedsloven (§ 6)

Straffeloven (§§78,79, 152-152e)

Lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet (§§ 19-37)
Sundhedsloven (§§40-50)
Persondataloven (§§5,6,7 og 8)
Forældreansvarsloven (§§ 1- 12, 17-19)
Socialretssikkerhedsloven, (§ 11 c)
Psykiatriloven (§§ 1 – 10)
Værgemålsloven (§§ 1 – 11)
FN's børnekonvention (art. 3 og art. 12)
Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (art. 8)

I alt: 522 sider

Beskrivelse af de enkelte forelæsninger med tilhørende litteratur:

1. gang v/ Casper Feilberg er introduktion faget og til kursusforløbet. Endvidere omhandler forelæsningen psykologfagets historiske udvikling og samfundsmæssige forudsætninger som baggrund for forståelse af de forventninger, der stilles til psykologer i dag og som baggrund for videreudvikling af faget i fremtiden. (2 lektioner)

Litteratur:

- Jensen, R. (2000). Knudepunkter i dansk psykologis udvikling i årene 1940-2000. I: *Psyke & logos*, Tema: Psykologiens historie i Danmark, Årg. 21, nr. 1. S. 174-186. [12]
- Madsen, K. B. (1980). Psykologiens historie i Danmark. I: *Psykologisk leksikon*, redigeret af K.B. Madsen , 2. reviderede udgave, 350-356 [3 sider].
- Mortensen, K. V. (2010). Om at være klinisk psykolog. I: S. Lunn (ed.), *Fra kromosomer til metaforer*, pp. 111-134. Dansk psykologisk Forlag. [23]
- Kristensen, O.S. & Nielsen, K.N. (2006) *Med professionens øjne. To artikler om professionen psykologi*. Psykologisk Skriftserie. Aarhus Universitet. Pp. 3-14, 44-57. [21]

2.gang ved jurist Maria Porsborg. Denne første forelæsning er en introduktion til det juridiske grundlag for udøvelsen af psykologi som profession. I forelæsningen introduceres en række grundlæggende juridiske begreber som har betydning for psykologens sagsbehandling i praksis. (2 lektioner)

Litteratur:

- Andersen, J. *Socialforvaltningsret*, 5. udg. Nyt Juridisk Forlag, 2013, s. 141-151
- Bønsing, S (2013), *Almindelig forvaltningsret*, 3. udg. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, p. 189-193

3. gang v/Maria Porsborg. Forelæsningen omhandler: Psykologers professionsansvar. Der redegøres for professionens klagesystem og forholdet til de almindelige domstole, samt for de grundlæggende principper for tavshedspligt, journalføring, og indhentelse og videregivelse af oplysninger. Dette relateres til de almindelige familieretlige forhold og problemstillinger i forhold til bl.a. skilsmisse og børnesager. (4

lektioner)

Litteratur:

Lohmann-Davidsen, E. (2011) Lovgivning om psykologer, I: *Jura for psykologer*. E. Jurist- og økonomforbundets Forlag, kap. 4, p. 55 – 77

Lohmann-Davidsen, E. (2011), Tavshedspligt og behandling af personoplysninger, I: *Jura for psykologer* Jurist- og økonomforbundets Forlag, kap. 11, p 169-196

Schultz, T. Notat, *Særlig støtte til børn og unge*

Svendsen, I.L. og Hartoft, H. (2013) Kommunernes almindelige tilsynsforpligtelse – de juridiske rammer, Kap. 3, s. 47-65 i *Socialfaglig ledelse, Børne- og ungdområdet* (Karin Kildedal, Erik Laursen og Randi Riis Michelsen (red.), Samfundslitteratur.

4. gang v/Maria Porsborg. (4 lektioner) Det overordnede tema er retssikkerhed. I forelæsningen belyses psykologens juridiske ansvar og pligter i forhold til situationer hvor der samarbejdes tværfagligt, f.eks. ved underretninger om udsatte børn og unge til de kommunale myndigheder eller i forbindelse med tvangsindlæggelse i sundhedssektoren. Forelæsningen runder det juridiske tema af, med fokus på opgaveløsning til eksamen og bedømmelseskriterierne.

Litteratur:

Dom trykt i ugeskrift for retsvæsen UfR 2001.1452H

Madsen, H.B. & Garde, J. (2013) *Psykiatritret*. Psykiatritret, Jurist- og Økonomforbundets Forlag Tvangsbegrebet, del af kapitel 2, s. 29-37.

5. gang v/Casper Feilberg og Hanne B.S. Knudsen. I denne forelæsning præsenteres og diskuteres forskellige etiske dilemmaer psykologer kan befinde sig i. (2 lektioner)

Litteratur:

Kemp, P. (2001). Etiske positioner (kap. 8), In: M. Bjerrum & K. L. Christiansen (eds.), *Filosofi, etik, videnskabsteori*, pp. 160-173. Akademisk.

Thuesen, M.(2015) Terapeutens behov for at hele. *Matrix* 32:1, 4-26 [23 sider]

Etiske principper for nordiske psykologer. I: *Dansk Psykologforenings Regelsamling 2008-2010*

Øvreeide, H. (2013). *Fagetikk i Psykologisk Arbeid*. Kristianssand: Høyskoleforlaget,

6. gang v/ Casper Feilberg og Hanne B.S. Knudsen. Forelæsningen omhandler forskellige traditioners opfattelse af psykologfaglig kompetence samt deres opfattelse af videnskabelighed i psykologfagligt arbejde. (2 lektioner)

Litteratur:

Feilberg, C. (2014). Habitusbegrebet (afsnit 4.2.1) og Sammenfatningen af en dannet psykologisk og videnskabelig habitus (afsnit 4.6), *Dannelsen af en psykologisk og videnskabelig habitus hos psykologistuderende*, pp. hhv. 81-89 & 246-277. Ph.d. afhandling, Roskilde Universitet. Publiceret på

www.livsverden.dk/feilberg. [41 sider]

Høstmælingen, A (2010) Hvordan kan principperlæringen bidra til å kvalitetssikre psykologisk praksis? *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, Vol 47, nr. 10 p. 930-936 [6 sider]

Schön, D. A. (2006). *Den reflekterende praktiker*. Forlaget KLIM, kap. 4+5, pp. 97-115 & 116-146 [45 sider].

Kristensen, O.S. & Nielsen, K.N. (2006) *Med professionens øjne. To artikler om professionen psykologi*. Psykologisk Skriftserie. Aarhus Universitet. Pp. [23-29] [7 sider]

Principerklæringen om evidensbaseret psykologisk praksis, Dansk Psykologforening: <http://www.dp.dk/retningslinjer-for-evidensbaseret-psykologisk-praksis/> [3 sider]

Øvreeide, H. (2013). *Fagetikk i Psykologisk Arbeid*. Kristianssand: Høyskoleforlaget, kap. 7-10 side 124-204 [80 sider]

7. gang v/Lene Tanggård: Professionsforskning/studier af praksis: Psykologi er både en videnskab og et professionsfag, hvilket giver anledning til en række spørgsmål om forholdet mellem den videnskabeligt producerede viden og den praktiske udøvelse af faget. Denne forelæsning introducerer og diskuterer en række af disse spørgsmål.

Litteratur:

Brinkmann, S.; Tanggaard, L. (red.) (2007). *Psykologi: Forskning og profession*. Hans Reitzels Forlag. p. 1-45, 69-142, 217-247.

8. gang udgøres af en times gruppearbejde med skriftligt oplæg (omhandlende psykologens aktuelle dilemmaer samt visioner for psykologfagets fremtidige udvikling). Derefter 2 timers paneldiskussion (med kort oplæg fra paneldeltagerne om samme spørgsmål)

Prøveform: En intern skriftlig prøve i **Den psykologiske profession (The Psychological Profession)**. Prøven er en bunden 7-dages opgave, hvor den studerende på baggrund af en stillet opgaveformulering skal besvare et eller flere spørgsmål inden for fagområdet. Der gives karakter efter 7-trinsskalaen. Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur. Sidetal: max 10 sider.

Deltagerforudsætninger: 7. Semester

BA, herunder bl.a. klinisk psykologi, arbejds- og organisationspsykologi og pædagogisk psykologi.

Kursusmodul: Psykologisk testning (5 ECTS)

Modulansvarlig: Hanne Bruun Søndergaard Knudsen

Placering: 7. Semester

Type og sprog: kursusmodul, dansk

Omfang og forventning: 2 forelæsninger og 6 seminargange 4 á 2 lektioner og 2 á 4 lektioner pr hold.

Deltagere: 7. Semester

Antal forelæsninger/seminarer (og navn på underviseren): Thomas Alrik Sørensen, Jens Østergaard Riis, Svend Erik Olsen, Hanne B.S.K./ Kristine Jensen de Lopéz, Thomas Koester, Ole Michael Spaten og Mette Thuesen.

Antal forelæsningshold: 1 forelæsningshold og 4 seminarhold.

De studerende inddeles i 4 hold – de samme grupper som i faget Samtaleteknik og intervention.

Psykologisk testning på 5 ECTS-points er placeret på uddannelsens 7. Semester. I forbindelse med modulet udbydes der et kursus med forelæsninger og testøvelsesseminarer. Deltagelse i seminarerne er obligatorisk og en forudsætning for at kunne deltage i modulets prøve.

Kurset omfatter:

- Introduktion til forskellige psykologiske testtyper herunder kognitive, personligheds- og sociometriske tests
- Gennemgang af nogle af de mest almindelige tests
- Teori om forhold ved testning af særlige målgrupper, f.eks. børn

De obligatoriske testøvelsesseminarer:

- Øvelser i at kunne tilrettelægge anvendelsen af forskellige typer af test
- Øvelser i at kunne gennemføre mindre testforløb

Beskrivelse:

Formålet med kurset er, at deltagerne opnår et elementært kendskab til psykologisk testning. Der er ikke tale om en uddannelse i testning – denne opnås først gennem en god praktisk erfaring med tilhørende supervision efter endt uddannelse. Kurset er et grundlag at opbygge erfaring på, en kort introduktion til psykologisk testning,

hvor der også vil være praktiske øvelser. På kurset gennemgås forskellige testtyper – både deres teoretiske grundlag, deres konstruktion, deres brug og deres resultater. Dette giver et grundlag for vurdering af anvendelsesområder for tests samt for kvalificeret stillingtagen til gyldigheden af de resultater, der opnås med testning.

Kompetencemål: Når modulet er afsluttet, skal den studerende kunne demonstrere

Viden om og forståelse af

- forskellige testtyper og de særlige vilkår ved testning af specielle målgrupper
- indsigt i konstruktionen af tests
- testning som et af flere redskaber i personundersøgelser og ved belysning af teoretiske begreber

Færdigheder i

- og erfaring på begynderniveau med brug af nogle af de mest almindelige tests
- at kunne skabe alliance omkring testning og i at sætte testning i en relevant sammenhæng med anden psykologfaglig iagttagelse

Kompetencer til

- at danne sig overblik over og tilrettelægge brug af psykologiske tests
- at kunne vurdere og vælge egnede tests i forhold til en konkret psykologisk problemstilling

Samlet litteraturliste:

- Elsass, P. et al. (red.) (2006). *Assessmentmetoder. Håndbog for psykologer og psykiatere*. Dansk Psykolog Forlag. Kapitel 3, 4 og 5 (pp. 87-178) [91] + pp 179-182) [3 sider] + kap. 9 (245-258) [13 sider] + Kapitel 13 (pp 305-327) [18 sider] + kapitel 26 (519-536) [13 sider] + s. 597-604; og s. 651-669 [25 s.] og kapitel 33 (703-713) [10 sider] = I alt 173 sider
- Furnham, A.: (2008) HR Professionals' Beliefs About, and Knowledge of Assessment Technique and Psychometric Tests. *International Journal of Selection and Assessment*, vol. 16 (nr. 3), 300-305 [5 sider].
- Huizinga, M. & Smidts, D. (2011). Age-related changes in executive functions: a normative study with the Dutch version of the behavior rating inventory of executive function. *Child Neuropsychology*. 17: 51-66 [15 sider].
- Mortensen et al. (1987). Rorschach-testning. En grundbog. Dansk psykologisk forlag. S.13-52; s.111-130 [58 sider]
- Jensen de López, K. & Knüppel, A. (2010). *Tilpasning, standardisering og validering af den danske version af Test for Reception of Grammar-2 (TROG2)*. I: Børnesprog – fra 12. Nordiske Symposium om Børnesprogforskning. (Vejleskov, H. (red.). Forlaget UCC. (side 47-55) [8 sider].
- Ketelaars, M., Cuperus, J. M., van Daal, J., Jansonius, K. & Verhoeven, L. (2009). Screening for pragmatic language impairment: The potential of the children's communication checklist. *Research in Developmental Disabilities*, 30: 952-960 [9 sider].

- Kousgaard, E. (2003) *50 år med intelligensprøven BPP*. Kbh.: Forsvarsakademiet, pp. 4-26 [22 sider].
- Lezak, M.D.; Howieson, D.B.; Lorin, D.W. (2004). *Neuropsychological Assessment. (4th Ed)*. New York: Oxford University Press. Kapitel 4, 5. (pp. 86-132) [46 sider].
- Lichtenberger, E.O., Kaufman, A.S.; (2013). *Essentials of WAIS-IV Assessment, 2nd ed.*. New York: John Wiley & Sons, Inc. (pp. 353-389) [36 sider]
- Smedje, H., Broman, J.E., Hetta, J. & Knorrning, A.L. (1999). Psychometric properties of a Swedish version of the Strengths and Difficulties Questionnaire. *Journal of European Children and Adolescent Psychiatry*, 8 (2), 63-70 [7 sider].
- Smedler, A. & Tideman, E. (2011). *At teste børn og unge. Om testmetoder i den psykologiske undersøgelse*. Hans Reitzels Forlag. (pp. 45-64, 99-113, 117-128, 165-200) [80 sider].
- Toplak, M. E., West, R.F, Stanovich, K. E. (2013). Practitioner Review: Do performance-based measures and ratings of executive function assess the same construct? *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 54:2, pp 131–143 [12 sider].
- Howard, G. S. (1990). On the construct validity of self-reports: What do the data say? *American Psychologist*, 45(2) 292-294 [2 sider]
- Kagan, J. (1990). Validity is local. *American Psychologist*, 45(2) 294-295 [1]
- Spaten, O. M., Miller, T., & Rasmussen, P. (2015). Personlighedstest og aptitudetest i erhvervslivet. In K. Andreassen, M. Buchardt, A. Rasmussen & C. Ydesen (Eds.), *Test og prøvelser - Oprindelse, udvikling, aktualitet* (pp. 283-303) [20 sider]. Aalborg: Aalborg University Press.

I alt: 492 sider

Beskrivelse af den enkelte undervisningsgang med tilhørende litteratur:

Tidspunkter: torsdage mellem 12.30-16.15 samt fredage 8.15 - 12.00

1. Psykometri og testkonstruktion v/ Thomas Alrik Sørensen

Denne forelæsning beskæftiger sig med konstruktion af psykologiske test. Først vil forskellige teoretiske og metodiske tilgange til test-konstruktion blive gennemgået. Dernæst vil der med afsæt i konkrete eksempler blive demonstreret, hvordan man kan undersøge målte fænomeners struktur ved brug af faktor analyse. Afslutningsvis præsenteres der en række metoder til vurdering af tests psykometriske egenskaber i forhold til standarderne om pålidelighed og gyldighed.

Litteratur

- Ivanouw, J. (2006). Psykometri (Kapitel 4, side 97-159). i Elsass, P., Ivanouw, J., Mortensen, E.L., Poulsen, S., og Rosenbaum, B. (2006). *Assessmentmetoder: Håndbog for psykologer og psykiatere*. København: Dansk Psykologisk Forlag. [62 sider].

2. Neuropsykologisk testning v/ Jens Østergaard Riis

Undervisningen har til formål at danne grundlag for at forstå den konkrete brug af kognitive tests i klinisk praksis. Der fokuseres på almen udredning af evner, herunder intelligens samt på at belyse anvendelsen af kognitive prøver ved sygdomme som f.eks. depression og skizofreni eller visse medicinske sygdomme. Desuden vægtes anvendelsen inden for neuropsykologi højt. Brug af tests ved positiv udvælgelse efter specielle færdigheder ved f.eks. optagelseskrav eller ansættelser i specielle fag berøres, om end overfladisk. Undervisningen består af:

Gennemgang af anvendelsesområder for testning af voksne

- a. Kliniske undersøgelser
- b. Erhvervsmæssige undersøgelser
- c. Forskningsbaserede undersøgelser

2. Gennemgang og øvelser med eksempler på konkrete kognitive tests

3. Øvelser i testning og scoring. Udregning af samlede testcores, WAIS-IV

Forelæsning:

1. Om overordnede aspekter

- a. Indledende eksempler: ur, Rey15, PASAT, SART i plenum.
- b. Hvad karakteriserer en test i forhold til ”eksperimentel procedure” og ”opgave”
- c. Settings for testning
- d. Rapportering af resultater, z.scores
- e. Etik om brug af tests: eksempler fra DP og norske PF.
- f. Om litteraturen

2. WAIS

- a. Historien om WAIS og intelligensundersøgelser
- b. WAIS IV som redskab – hvad indeholder en formel test.
- c. Kendskab til begreberne pålidelighed (reliabilitet) og validitet
- d. Uddele scorings ark fra WAIS IV
- e. Gennemgå testens enkelte delprøver kort.

3. WAIS IV scores og indekser

- a. IK hele skalaen
- b. Verbal forståelse, Perceptuel ræsonnering, Arbejdshukommelse, Forarbejdningshastighed.
- c. Normalfordelinger

Seminarhold: (i 4 hold)

1. Øvelser med tests og testadministration

- a. Skemaer uddeles – ordmobilisering, selective reminding
- b. Teste to og to
- c. Indsamling
- d. Håndtering af data

2. Øvelser i testning

- a. Testeradfærd
- b. Sprogbrug, pauser, mimik, omgivelser
- c. 2-3 sproglige delprøver fra WAIS: ordforråd, information, ligheder – selvadm.
- d. 2-3 handleprøver fra WAIS: terningmønstre, matrice-problemløsning – selvadm.

3. Udregning af IQ og andre scores ud fra eksempler

- a. 2 testprofiler

4. Rapportering og tolkning af testcores i lyset af andre oplysninger

- a. Etik omkring formidling
- b. Hvordan bruges en test i en samlet undersøgelse

Litteratur:

- Ivanouw, J. (2006). Psykometri (Kapitel 4, side 97-159). i Elsass, P., Ivanouw, J., Mortensen, E.L., Poulsen, S., og Rosenbaum, B. (2006). Assessmentmetoder: Håndbog for psykologer og psykiatere. København: Dansk Psykologisk Forlag. [62 sider].
- Lezak, M.D.; Howieson, D.B.; Lorin, D.W. (2004). Neuropsychological Assessment. (4th Ed). New York: Oxford University Press. Kapitel 4, 5. (pp. 86-132) [46 sider].
- Lichtenberger, E.O., Kaufman, A.S.; (2013). Essentials of WAIS-IV Assessment, 2nd ed. New York: John Wiley & Sons, Inc. (pp. 353-389).[36 sider]

3. Konstruktion og anvendelse af tests med én og tosprogede børn

Holdopdelt: v/Kristine Jensen de Lopéz og Hanne B. S. Knudsen: konstruktion og anvendelse af tests med én og tosprogede børn (4 lektioner til hvert hold)

Beskrivelse:

I undervisningen præsenteres dels en række tests, som anvendes til at undersøge kognitive og kommunikative færdigheder hos småbørn og skolebørn og dels selvevaluerings- og ratingskalaer. Der vil primært være en introduktion til tests og subtests som indfanger forskellige komponenter af børns kognitive færdigheder, og der fremstilles en kritisk anvendelse af WISC-IV. Desuden introduceres tests, der er udviklet til at indfange barnets kommunikative- og eksekutive færdigheder, herunder TROG-2, BRIEF og CCC, samt forskellige former for selvevaluerings- og ratingskalaer: SDQ og Beck Youth Inventories (BYI). Endelig vil forelæsningerne præsentere erfaringer fra igangværende international forskning vedr. tværkulturel testning og udvikling af testmateriale.

Vi vil endvidere komme ind på baggrunden for de forskellige test, test udvikling, test validering og standardisering. Derudover vil vi ligeledes diskutere forcer og begrænsninger ved anvendelse af tests i den børnepsykologiske udredning og tolkning af testresultater. Der vil endvidere indgå konkrete øvelser i anvendelsen og tolkningen af testen.

Litteratur:

- Huizinga, M. & Smidts, D. (2011). Age-related changes in executive functions: a normative study with the Dutch version of the behavior rating inventory of executive function. *Child Neuropsychology*, 17: 51-66.
- Jensen de López, K. & Knüppel, A. (2010). *Tilpasning, standardisering og validering af den danske version af Test for Reception of Grammar-2 (TROG2)*. I: Børnesprog – fra 12. Nordiske Symposium om Børnesprogforskning. (Vejleskov, H. (red.)). Forlaget UCC. (side 47-55) .
- Ketelaars, M., Cuperus, J. M., van Daal, J., Jansonius, K. & Verhoeven, L. (2009). Screening for pragmatic language impairment: The potential of the children's communication checklist. *Research in Developmental Disabilities*, 30: 952-960.
- Smedje, H., Broman, J.E., Hetta, J. & Knorrning, A.L. (1999). Psychometric properties of a Swedish version of the Strengths and Difficulties Questionnaire. *Journal of European Children and Adolescent Psychiatry*, 8 (2), 63-70
- Smedler, A. & Tideman, E. (2011). *At teste børn og unge. Om testmetoder i den psykologiske undersøgelse*. Hans Reitzels Forlag. (pp. 45-64, 99-113, 117-128, 165-200).
- Toplak, M. E., West, R.F, Stanovich, K. E. (2013). Practitioner Review: Do performance-based measures and ratings of executive function assess the same construct? *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 54:2, pp 131–143

4. Konstruktion og anvendelse af tests indenfor militæret

Hold opdelt v/Svend Erik Olsen: Konstruktion og anvendelse af tests indenfor militæret (2 lektioner pr hold)

Beskrivelse:

Med udgangspunkt i Danmarks mest benyttede test, Sessionsprøven/BPP, vil forskellige test og problematikker i forbindelse med test anvendelse blive diskuteret. Formålet er at give deltagerne en fornemmelse af, hvorledes bagvedliggende (psykometriske) testbegreber og psykologiske teoridannelser og problematikker håndteres i praktiske sammenhænge. Det forudsættes, at de almindelige testbegreber (fx validitet, reliabilitet, normer, korrelationer) er kendte på et begynderplan. Det samme gælder almindelige psykologiske teoridannelser/begreber (fx intelligens, femfaktor teori).

Litteratur:

Elsas et al. (red.) kapitel 4, 9, 13, 26 og 33

- Furnham, A.: (2008) HR Professionals' Beliefs About, and Knowledge of Assessment Technique and Psychometric Tests. *International Journal of Selection and Assessment*, vol. 16 (nr. 3), 300-305 [5 sider].
- Kousgaard, E. (2003) *50 år med intelligensprøven BPP*. Kbh.: Forsvarsakademiet, pp. 4-26 [22 sider].

5. Konstruktion og anvendelse af projektive tests

Holdopdelt v/Mette Thuesen: Konstruktion og anvendelse af projektive tests (2 lektioner pr hold)

Beskrivelse:

Der gives et indblik i teorierne bag projektive tests samt deres anvendelighed i personlighedsvurdering, diagnostisk og differentialdiagnostik. I forhold til diagnostik kan testene f.eks. bruges, når der er tvivl om hvorvidt patienten er psykotisk, eller hvis der er tvivl om det psykotiske har en skizofren kvalitet. Eller er det demens eller depression? Eller hvordan forvalter patienten sin aggression og er han farlig? Der vil blive mulighed for at se, hvordan Rorschach og TAT ser ud og kort eksperimenter med disse.

Litteratur:

- Elsass, P. et al. (red.) (2006). *Assessmentmetoder*. Håndbog for psykologer og psykiatere. Dansk Psykolog Forlag. S. 597-604; s. 651-669
- Mortensen et al. (1987). *Rorschach-testning: en grundbog*. Dansk psykologisk forlag. S.13-52; s.111-130

6. Konstruktion og anvendelse af personlighedstests v/ Ole Michael Spaten

(voksne) NEO PI-R, NEO-PI-3 og Big Five

Forelæsningen fremstiller en kritisk anvendelse af prøveinstrumenterne NEO PI-R, NEO-PI-3 samt Big-5 Markers. Forelæsningen vil indledningsvist diskutere anvendelsen af selvrapporteringsmetoder i forhold til væsentlige forskningsmetodologiske spørgsmål som f.eks. validitet, reliabilitet og generaliserbarhed. Endvidere vil brugen af instrumentet, indsamlingen af data, analysen og rapporteringen af resultater blive eksemplificeret gennem NEO PI i mindre grupper.

Litteratur:

- Hansen, H. S., Mortensen, E. L. (2006) Neuroticism, Extraversion, Openness, Personality Inventory-Revised (NEO PI-R). In Elsass, P., Ivanouuw, J., Mortensen, E. L., Poulsen, S., Rosenbaum, B. (red.). *Assessmentmetoder – Håndbog for psykologer og psykiatere*. København: Dansk Psykologisk Forlag. (pp 305-327) [18 sider]
- Howard, G. S. (1990). On the construct validity of self-reports: What do the data say? *American Psychologist*, 45(2) 292-294 [2 sider]

- Ivanouw, J., Rosenbaum, B. (2006). Selvrapporteringstest. In Elsass, P., Ivanouw, J., Mortensen, E. L., Poulsen, S., Rosenbaum, B. (red.). *Assessmentmetoder – Håndbog for psykologer og psykiatere*. København: Dansk Psykologisk Forlag. (pp 179-182). [3 sider]
- Kagan, J. (1990). Validity is local. *American Psychologist*, 45(2) 294-295 [1 side]

7. Konstruktion og anvendelse af erhvervpsykologiske tests v/ Thomas Koester

Vi gennemgår - under overskriften "Erhvervpsykologisk testning (voksne)" og med udgangspunkt i en konkret case - hvordan personlighedstests og kognitive tests kan anvendes i praksis til at vurdere medarbejdergrupper i en stor international virksomhed. Fokus er på medarbejdernes sikkerheds- og risikoadfærd, og medarbejderne kommer fra lande såsom Egypten, Jordan, Irak, Pakistan, Indien, Polen, Ukraine og Rusland.

- Spaten, O. M., Miller, T., & Rasmussen, P. (2015). Personlighedstest og aptitude-test i erhvervslivet. In K. Andreassen, M. Buchardt, A. Rasmussen & C. Ydesen (Eds.), *Test og prøvelser - Oprindelse, udvikling, aktualitet* (pp. 283-303) [20 sider]. Aalborg: Aalborg University Press.
- Elsass, P. et al. (red.) (2006): □ Assessmentmetoder. Håndbog for psykologer og psykiatere. Dansk Psykolog Forlag. Kapitel 3, 4 og 5 (pp. 87-178)

Prøveform:

- En individuel intern skriftlig prøve, der er en multiple-choice eksamen.
- Prøvetid: 2 timer.
- Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.
- Bedømmelsesform: Der gives karakter efter 7-trinsskalaen.
- Hjælpemidler: Eksaminanden kan ikke medbringe hjælpemidler til prøven.

Særlige bestemmelser:

- 1) Det er en forudsætning for deltagelse i prøven i psykologisk testning, at den studerende forud har deltaget aktivt i testøvelsesseminarerne, hvilket indebærer mindst 75 pct. tilstedeværelse samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af testøvelsesseminarerne.
- 2) Undervisning i testøvelsesseminarerne er praktiske øvelser, som ikke kan erstattes af en prøve, jf. eksamensbekendtgørelsens §13 stk. 3.

Deltagerforudsætninger: 7. Semester

BA, videregående kognitions-, udviklings- og biologisk psykologi med kvantitativ forskningsmetodologi, klinisk psykologi, arbejds- og organisationspsykologi og pædagogisk psykologi.

Kursusmodul: Videregående Anvendt Psykologi (VAP) Børnesprogklinikken (10 ECTS)

Modulansvarlig: Hanne Bruun Søndergaard Knudsen
(hannebsk@hum.aau.dk)

Underviser: Hanne Knudsen Søndergaard, Eva Søndergaard, supervisor og specialist i Børnepsykologi, Lisa Archibald, Western University, Canada og Christina Mohr Jensen, Region Nordjylland

Placering: 7. semester

Type og sprog: Dansk og engelsk

Omfang og forventning:

Børnesprogklinikken BspK (Developmental Communication Disorders) udfører forskningsbaseret udredning og intervention af førskole- og skolebørn, der opvokser med afvigende kommunikative færdigheder (specifikke sprogforstyrrelse (SSF), autisme, ADHD, høretab eller andet). Professionsprogrammet er et kontinuerligt forløb med intern praktik.

Undervisningen på klinikken 7. semester bygger videre på det grundlag, som de studerende har tilegnet sig på bacheloruddannelsen, men nu med et konkret anvendelsesorienteret tilgang og med udgangspunkt i den psykologiske praksis. På programmets første semester udbydes kurset i Videregående Anvendt Psykologi, hvor det overordnede hensigt er at introducere den studerende til feltet afvigende kommunikativ udvikling, neuropsykologisk børnepsykologi og give et indgående kendskab til nogle af feltets aktuelle videnskabelige temaer og deres implikationer for praksis. For eksempel differentiel diagnostiske udfordringer, og uklarhederne ift. det konkrete barns kognitive og psykosociale udfordringer, samt udfordringer forbundet med at være en familie med et barn, der opvokser med en kommunikativ forstyrrelse. Kurset består af et kort selvstændigt og sammenhængende forløb, hvor fokus bl.a. er på Dynamisk Udredning, som er en forsknings- og teoretiskbaseret tilgang udviklet indenfor Vygotskys teori. Dynamisk Udredning er desuden en interaktiv udredningsmetode som har individets kapaciteter til at respondere på en given intervention i fokus. I workshopperne på VAP bliver de centrale teorier og begreber fra interventionsmetoden præsenteret og diskuteret. Som en del af workshoppen bliver de studerende introduceret for nogle konkrete interventionsforløb indenfor Dynamisk Udredning, og som vil blive diskuteret og problematiseret i workshoppen.

På VAP deltager de studerende i workshops (se nedenstående). Dertil er der til SAP knyttet et kursus i ressourcefokuseret familie- og netværksarbejde. Dette kursus har særligt sigte at give den studerende indsigt i at forstå barnet i en bestemt kontekst og teknikker i narrativ terapi med børn. Derudover er der en workshop med Eva Søndergaard, hvor de studerende arbejder med at analysere, reflektere og konsultere på klinikkens forældresamtaler. Lisa Archibald fra Western University, Canada deltager i efteråret via skype.

Praktikken på klinikken består af intern praktik. Allerede på 7. Semester er der mulighed for at den studerende kan deltage som føl på klinikkens forskellige opgaver i og udenfor universitetet.

Undervisningsform: VAP forløbet forløber over flere dage, hvor den enkelte workshop er organiseret omkring nogle bestemte temaer. Undervisningen er en kombination af forelæsninger fra underviserne med de studerendes oplæg om den tilknyttede litteratur, samt øvelser, cases, diskussioner i grupper og plenum. Elementer fra klinikkens VAP forløb fortsætter på programmets 8. og 9. semester, hvor de studerende er i intern praktik på klinikken. Her har den studerende egne klienter i terapi og deltager i et reflekterende team omkring udredning- og terapiforløb.

Forelæsningsoversigt: 11 dage á 2-6 timer. I alt 42 timer. Derudover deltager den studerende løbende i visitationsmøder med familier på klinikken.

Forelæsning	Emne	Lektioner I alt 44	Undervisere
1. + fællesspisning	Introduktion til Børnesprogklinikken og 7. semester	6 lektioner	Hanne B.S. Knudsen og Pernille Sejr Donau
2.	Børn med en sprogforstyrrelse: hvad kendetegner deres kommunikation og kognition?	4 lektioner	Hanne B.S. Knudsen og Lisa Archibald
3.	Temadag om evidens sammen med PPSA	6 lektioner	Noomi Matthiesen, Mogens Jensen og Hanne B.S. Knudsen
4.	Børn med en sprogforstyrrelse: hvad kendetegner deres psykosociale profil?	2 lektioner	Pernille Sejr Donau
5.	Introduktion til Dynamisk udredning	4 lektioner	Hanne B.S Knudsen
6.	Dynamisk udredning Trin-for trin	4 lektioner	Pernille Sejr Donau
7.	Kommunikativ profil hos børn med: autisme.	2 lektioner	Karina Niss Jørgensen

8.	Kommunikativ profil hos og tilrettelæggelse af intervention for børn med ADHD, autisme, høretab (CI) Læsning af journaler	4 lektioner	Hanne B.S Knudsen
9.	Konsultativ metode og case-analyse	2 lektioner	Hanne B.S Knudsen
10.	Synopsis og forberedelse af klientforløb	4 lektioner	Hanne B.S. Knudsen og Lisa Archibald
11. Sammen m. TPV 9. sem.	Narrativer fra forældre til udsatte børn	2 lektioner	Eva Søndergaard og Kristine Jensen de López
12.	Opsamling på forløbet og fremadrettet planlægning ift. klientforløb + juleafslutning	4 lektioner	Hanne B.S. Knudsen Pernille Sejr Donau

Oversigt over de enkelte kursusgange:

1. dag

6 lektioner v/ Hanne Bruun Søndergaard Knudsen og Pernille Sejr Donau

Introduktion til Børnesprogklinikken og 7 semester.

Introduktion til Dynamisk Udredning; et historisk indblik og gennemgang af teorien bag tilgangen, samt de centrale begreber. På første møde bliver de studerende også introduceret for klinikken og der udføres detailplanlægning ift. klinikkens efterårsopgaver

2. dag

4 lektioner v/Hanne Bruun Søndergaard og Lisa Archibald

Børn med en sprogforstyrrelse: hvad kendetegner deres kommunikation og kognition?

- Archibald, L. M. D. & Joanisse, M. F. (2009). On the sensitivity and specificity of nonword repetition and sentence recall to language and memory impairments in children. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, vol. 52, 899-914 [17 sider]
- Bishop, D. V. M. (2014). Ten questions about terminology for children with unexplained language problems. *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 49, nr. 4, 381-415. [34 sider]
- Dispaldro, M., Leonard, L., Corradi, N., Ruffino, M., Bronte, T., & Facetti, A., (2012). Visual attentional engagement deficits in children with Specific Language Impairment and their role in real-time language processing. *Cortex*, 1-14 [14 sider].
- Ebbels, S. (2014). Introducing the SLI debate (Editorial). *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 49, nr. 4, 377-780. [3 sider]
- Reily, S., Bishop, V. M, Tomblin, B. (2014). Terminological debate over lan-

guage impairment in children: forward movement and sticking points. *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 48, nr- 4, 452-462. [10 sider]

- Redmond, S. M. (2011). Peer Victimization among students with specific language impairment, attention-deficit/hyperactivity disorder, and typical development. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, vol. 42, 520-535. [10 sider]

3. Dag

6 lektioner v/Hanne B. Søndergaard Knudsen, Noomi Matthiesen og Mogens Jensen.

Temadag om evidensbaseret i psykologisk praksis, styrker og svagheder, sammen med PPSA

4. dag

2 lektioner v/ Pernille Sejr Donau

Børn med en sprogforstyrrelse: hvad kendetegner deres psykosociale profil?

- Adams, C. Baxendale, Llody & Aldred, C. (2005). Pragmatic language impairment: case studies of social and pragmatic language therapy. *Child Language Teaching and Therapy* 21:3. (Pp. 227-250). [23 sider]
- Clegg, J., Hollis, C., Mawhood, L. & Rutter, M. (2005). Developmental language disorders – follow-up in later adult life. Cognitive, language and psychosocial outcomes. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 46:2. (Pp. 128-149). [21 sider]
- Cohen, N. J. (2001). *Language impairment and psychopathology in infants, children and adolescents*. Sage: Thousand Oaks, CA. [216 sider].
- Conti-Ramsden, G., Mok, P., Pickles, A. & Durkin, K. (2013). Adolescents with a history of specific language impairment (SLI): Strengths and difficulties in social, emotional and behavioural functioning. *Research in Developmental Disabilities*, 34 (pp. 4161-4169). [9 sider]

5. dag

4 lektioner v/ Hanne B. S. Knudsen

Introduktion til Dynamisk Udredning + urolige børn i skolen

- Haywood, H. C. & Lidz, C. S. (2007). *Dynamic Assessment in practice: clinical and educational applications*. Cambridge University Press, NY. [397 sider]
- Hasson, N. & Botting, N. (2010). Dynamic Assessment of children with language impairments: A pilot study. *Child Language Teaching and Therapy* (26) 3, side. 249-272. [23 sider].
<http://clt.sagepub.com/content/26/3/249.full.pdf>
- Hansson, N. & Joffe, V. (2007). The case for Dynamic Assessment in speech and language therapy. *Child Language Teaching and Therapy* , 23 (1), pp. 9-25. [16 sider].
http://empowereducation.yolasite.com/resources/Young_Learners/collaboration.pdf

6. Dag

4 lektioner v/ Pernille Sejr Donau

Dynamisk Udredning, som en forskningsbaseret intervention: Trin-for-Trin i forhold til børn – fortsættelse

- Grigorenko, E. (2009). Dynamic assessment and response to intervention: Two sides of one coin. *Journal of Learning Disabilities*, 42 (2), pp. 111-132. [12 sider]. <http://dx.sagepub.com/content/42/2/111.full.pdf+html>
- Peña, E. & Gillam, R. (2000). Dynamic assessment of children referred for speech and language evaluations. I Lidz, C. S. & Elliot, J. (red.) *Dynamic assessment: prevailing models and applications*, vol. 6. Amsterdam: JAI/Elsevier Science, 543-75. [32 sider].
- Resing, W.C.M. (2001). Beyond Binet: All testing should be dynamic testing. *Issues in Education* 7(2): 225-35. [10 sider]

7. Dag

4 lektioner v/ Karina Niss Jørgensen

Kommunikativ profil hos og tilrettelæggelse af intervention for børn med autisme

- Brynskov, C. & Eigsti, I.M. (2010). Det tidlige sprog hos børn med autisme – en afgørende udviklingsfaktor, *Psyke & Logos*, 31(2), 443-460. [18 sider].
- Tager-Flusberg, H., Paul, R., & Lord, C. (2005). Language and communication in autism. In F. Volkmar, R. Paul, & A. Klin (Eds.), *Handbook on autism and pervasive developmental disorders* (3rd ed., pp. 335-364). New York: Wiley. [30 sider].

8. Dag

4 lektioner v/ Hanne B.S. Knudsen

Kognitiv profil hos og tilrettelæggelse af intervention for børn med ADHD, autisme og høretab (CI)

- Gooch, D., Thompson, P., Nash, H.M. Snowling, M.J. & Hulme, C. (2016). The development of executive function and language skills in the early school years. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 57:2, pp. 180–187 [7 sider]
- Lockton, E, Adams, C. & Collins, A., (2016). Do children with social communication disorder have explicit knowledge of pragmatic rules they break? A comparison of conversational pragmatic ability and metapragmatic awareness. *International Journal of Communication Disorders* [10 sider].
- Ricketts, J (2011). Research Review: Reading comprehension in developmental disorders of language and communication. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 52:11 pp 1111–1123 [12 sider]
- Helland, W.A. Helland, T., Heimann, M. (2014). Language Profiles and Mental Health Problems in Children With Specific Language Impairment and Children With ADHD. *Journal of Attention Disorders*. Vol. 18(3) 226–235 [11 sider]
- Hoog, B.E. Langereis, M.C., Weerdenburg, M., Knoors, H.E.T & Verhoeven, L.

(2015).
Linguistic profiles of children with CI as compared with children with hearing or specific language impairment. *International Journal of language & Communication Disorders*
[13 sider]

9. Dag.

2 lektioner v/Hanne B.S. Knudsen

Konsultativ metode og case-analyse

- Nordahl, T. Læringsmiljø og pædagogisk analyse: http://www.lpmodellen.dk/Files/LP/Fælles/Filer/Forskning%20og%20litteratur/Artikler/Artikel_1_Thomas_Nordahl.pdf [5 sider]
- Trillingsgaard & Elmoose (2010) Caseformulering – i en udviklingspsykopatologisk referenceramme *Psyke & Logos*, 31, 399-416. [17 sider]

10. Dag

4 lektioner v/Hanne Bruun Søndergaard Knudsen og Lisa Archibald

Synopsis og forberedelse til klientforløb

11. Dag

2 lektioner v/Eva Søndergaard & Kristine Jensen de López

Narrativer fra forældre til udsatte børn – casestudier

- Baxendale, J & Hesketh, A. (2003). Comparison of the effectiveness of the Hanen Parent Programme and traditional clinic therapy. *International Journal of Communication Disorders*, 38:4. (pp 397-415) [18 sider]

12. Dag

4 lektioner v/ Hanne Bruun Søndergaard Knudsen og Pernille Sejr Donau

Opsamling af hele forløbet og fremadrettet planlægning ift. de individuelle klinikforløb.

+ Juleafslutning

Litteratur:

	
Internetartikel med copyright (Kan hentes på skolen netværk/wifi)	Bog eller artikel der skal købes eller lånes på biblioteket (copyright)

 Adams, C. Baxendale, Llody & Aldred, C. (2005). Pragmatic language impairment: case studies of social and pragmatic language therapy. *Child Language Teaching and Therapy* 21:3. (Pp. 227-250). [23 sider]

- Archibald, L. M. D. & Joanisse, M. F. (2009). On the sensitivity and specificity of nonword repetition and sentence recall to language and memory impairments in children. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, vol. 52, 899-914 [17 sider]
- Baxendale, J & Hesketh, A. (2003). Comparison of the effectiveness of the Hanen Parent Programme and traditional clinic therapy. *International Journal of Communication Disorders*, 38:4. (pp 397-415). [18 sider]
- Bishop, D. V. M. (2014). Ten questions about terminology for children with unexplained language problems. *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 49, nr. 4, 381-415. [34 sider]
- Brynskov, C. & Eigsti, I.M. (2010). Det tidlige sprog hos børn med autisme – en afgørende udviklingsfaktor, *Psyke & Logos*, 31(2), 443-460. [18 sider].
- Clegg, J., Hollis, C., Mawhood, L. & Rutter, M. (2005). Developmental language disorders – follow-up in later adult life. Cognitive, language and psychosocial outcomes. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 46:2. (Pp. 128-149). [21 sider]
- Cohen, N. J. (2001). *Language impairment and psychopathology in infants, children and adolescents*. Sage: Thousand Oaks, CA. [216 sider].
- Conti-Ramsden, G., Mok, P., Pickles, A. & Durkin, K. (2013). Adolescents with a history of specific language impairment (SLI): Strengths and difficulties in social, emotional and behavioural functioning. *Research in Developmental Disabilities*, 34 (pp. 4161-4169). [9 sider]
- Dispaldro, M., Leonard, L., Corradi, N., Ruffino, M., Bronte, T., & Facetti, A., (2012). Visual attentional engagement deficits in children with Specific Language Impairment and their role in real-time language processing. *Cortex*, 1-14 [14 sider].
- Ebbels, S. (2014). Introducing the SLI debate (Editorial). *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 49, nr- 4, 377-780. [3 sider]
- Gooch, D., Thompson, P., Nash, H.M. Snowling, M.J. & Hulme, C. (2016). The development of executive function and language skills in the early school years. *Journal of Child*

Psychology and Psychiatry 57:2, pp. 180–187 [7 sider]

 Grigorenko, E. (2009). Dynamic assessment and response to intervention: Two sides of one coin. *Journal of Learning Disabilities* , 42 (2), pp. 111-132. [12 sider]. <http://ldx.sagepub.com/content/42/2/111.full.pdf+html>

 Haywood, H. C. & Lidz, C. S. (2007). *Dynamic Assessment in practice: clinical and educational applications*. Cambridge University Press, NY. [397 sider]

 Hasson, N. & Botting, N. (2010). Dynamic Assessment of children with language impairments: A pilot study. *Child Language Teaching and Therapy* (26) 3, side. 249-272. [23 sider].
<http://clt.sagepub.com/content/26/3/249.full.pdf>

 Hansson, N. & Joffe, V. (2007). The case for Dynamic Assessment in speech and language therapy. *Child Language Teaching and Therapy* , 23 (1), pp. 9-25. [16 sider].
http://empowereducation.yolasite.com/resources/Young_Learners/collaboration.pdf

 Helland, W.A. Helland, T., Heimann, M. (2014). Language Profiles and Mental Health Problems in Children With Specific Language Impairment and Children With ADHD.
Journal of Attention Disorders. Vol. 18(3) 226–235 [11 sider]

 Hoog, B.E. Langereis, M.C., Weerdenburg, M., Knoors, H.E.T & Verhoeven, L. (2015).
Linguistic profiles of children with CI as compared with children with hearing or specific language impairment. *International Journal of language & Communication Disorders*
[13 sider]

 Lockton, E, Adams, C. & Collins, A., (2016). Do children with social communication disorder have explicit knowledge of pragmatic rules they break? A comparison of conversational pragmatic ability and metapragmatic awareness. *International Journal of Communication Disorders* [10 sider].

Nordahl, T. Læringsmiljø og pædagogisk analyse:

http://www.lp-model-len.dk/Files/LP/Fælles/Filer/Forskning%20og%20litteratur/Artikler/Artikel_1_Thomas_Nordahl.pdf [5 sider]

Peña, E. & Gillam, R. (2000). Dynamic assessment of children referred for speech and language evaluations. I Lidz, C. S. & Elliot, J. (red.) *Dynamic assessment: prevailing models and applications*, vol. 6. Amsterdam: JAI/Elsevier Science, 543-75. [32 sider].

Redmond, S. M. (2011). Peer Victimization among students with specific language impairment, attention-deficit/hyperactivity disorder, and typical development. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, vol. 42, 520-535. [10 sider]

Reily, S., Bishop, V. M, Tomblin, B. (2014). Terminological debate over language impairment in children: forward movement and sticking points. *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 48, nr- 4, 452-462. [10 sider]

Resing, W.C.M. (2001). Beyond Binet: All testing should be dynamic testing. *Issues in Education* 7(2): 225-35. [10 sider]

Ricketts, J (2011). Research Review: Reading comprehension in developmental disorders of language and communication. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 52:11 pp 1111–1123 [12 sider]

Tager-Flusberg, H., Paul, R., & Lord, C. (2005). Language and communication in autism. In F. Volkmar, R. Paul, & A. Klin (Eds.), *Handbook on autism and pervasive developmental disorders* (3rd ed., pp. 335-364). New York: Wiley. [30 sider].

Trillingsgaard & Elmoose (2010) Caseformulering – i en udviklingspsykopatologisk referenceramme *Psyke & Logos*, 31, 399-416. [17 sider]

I alt 988 sider

SAP: Børnesprogklinikken (5 ECTS)

Ressourcefokuseret familie- og netværksarbejde (RFN)

Modulansvarlig: Kristine Jensen de López

Underviser: *Eva Søndergaard, cand. psych., specialist og supervisor i børnepsykologi og psykoterapi (eva-sondergaard@mail.tele.dk)*

Placering: 7. semester

Type og sprog: Dansk

Omfang og forventning: 2 dage i alt 10 timer (samt en selvstudiedag)

Deltagere: 7 semester

Antal forelæsninger:

Udviklingen i familierapien som den har udviklet sig i den vestlige verden skitseres, bl.a. via interview med en af familierapiens grundlæggere. Den måde den i praksis er blevet implementeret i Danmark gennem de sidste 30 år fortælles om via egne eksempler, hvor de teoretiske baggrunde og tidstypiske kontroverser medinddrages. Temaerne i workshoppen er:

- Paradigmeskiftet fra 1. til 2. ordensforståelse fra ekspertmonolog til dialog og samarbejde.
- Fra symptomfokus og fejlfinding til ressourcefokus og ideen om sociale konstruktioner.
- Kan familie- og netværksarbejde udvikles, så der ikke placeres skyld, men opnås en følelse af ansvar og gensidig forpligtelse både indenfor den enkelte familie og i det sociale netværk?

Hovedvægten lægges på den systemiske og den narrative tilgang. Der veksles mellem oplæg, videoklip, øvelser og diskussion.

Forelæsning	Emner	Timer	Undervisere
1. Dag	Introduktion til teori og begreber med øvelser	6 timer	Eva Søndergaard
2. Dag	Praktiske eksempler	4 timer	Eva Søndergaard

Litteratur:

Asen, Eia, Dawson, Neil og Mc Hugh, Brenda (2004): Flerfamilieterapi, nye veje i familieterapien. Kbh. *Uddrag*: Introduktion og kap 1 - 5 (108 sider)

Eva Søndergaard (2009): Interview med Minuchin. I *Psykolog Nyt* 17. (5 sider)

Jørgen Carl (2001): Terapi for åben skærm. Interview med Eva Søndergaard i *Psykolog Nyt* 16. (5 sider)

Lerche, Anders og Søndergaard, Eva (2003): Forældre som ressource i arbejdet med urolige børn. *Specialpædagogik* 3. (24 sider)

Minuchin, Patricia, Colapinto, Jorge og Minuchin, Salvador (2001): Udsatte familier i et ressource perspektiv. Kbh. 2008. *Uddrag*: Hele del 1 (85 sider) og del 2 kap. 8 (15 sider). (100 sider)

Warhuus, Lisa, Egelund, Marianne og Trillingsgaard, Anegen (2003): Systemorienteret terapi. Kap. 4. I Hougaard, E. m.fl. (red.). *Psykoterapien hovedtraditioner*. (53 sider)

White, M. & Morgan, A. (2008): Narrativ terapi med børn og deres familier, Kbh, 2008. *Uddrag*: Introduktion og kap. 1, 2, 5 & 8. (102 sider)

I alt 497 sider

Antal forelæsningshold: 1

Prøveform: Aktiv deltagelse evt. med hjemmeopgaver og individuelle spørgsmål ved slutningen af workshoppen. Man skal forvente at skulle forbedre oplæg til de enkelte gange.

Antal forelæsningshold: 1

Prøveform: Intern synopsesamen

Kursusmodul: Videregående Anvendt Psykologi (VAP) Pædagogisk Psykologi - PPSA (10 ECTS)
Modulansvarlig: Mogens Jensen (mogensj@hum.aau.dk)
Placering: 7. semester
Undervisere: Noomi Matthiessen, Mogens Jensen, Thomas Szulevicz, Carolin Demuth, Kristian Dahl
Type og sprog: Kursus der indgår i professionsprogram. Dansk og Engelsk
Omfang og forventning: Anvendt Pædagogisk Psykologi beskæftiger sig med det arbejdsfelt, hvor psykologer er involveret i rådgivning, konsultation og undersøgelse i en bred vifte af pædagogiske praksis. Det kan være i forbindelse med undervisning, daginstitutioner og på pædagogiske institutioner for specielle grupper, udvikling af medarbejderes kompetencer m.m. Feltet dækker dermed størstedelen af psykolog-indsatsen i forbindelse med børn og unge, men der indgår også voksne – især da en væsentlig del af indsatsen går gennem andre faggrupper og udvikling af disses faglige kunnen. Opgaverne er som regel af forskellig art i form af supervision og konsultation overfor andre faggrupper, hvorunder deres kompetencer udvikles, egne udredninger og interventioner samt evalueringsopgaver. Kurset på 7.semester vil indkredse flere pædagogisk-psykologiske problemstillinger i opgavetyperne og arbejdet med udgangspunkt i det praktiske arbejde og metoderne heri. Udover kurset i Videregående Anvendt Pædagogisk Psykologi, begynder aktiviteterne på 7.semester for Pædagogisk Psykologi i Socialt Arbejde (PPSA) i september med praktiske opgaver samt seminarer omkring de praktiske opgaver og teoretisk stof. De studerende på 9.sem PPSA arbejder med projekter omkring 'Teori, Praksis og videnskabelig metode', hvor de laver projekter om problemstillinger primært inden for pædagogisk psykologisk praksis. I løbet af efterårssemestret holder de oplæg om deres projekter for PPSA-studerende på 7.semester. De vil være forskellige steder i processen med projekterne, så der bliver også lejlighed til at bidrage med egne ideer og viden omkring projekterne. Ideen er at styrke de studerendes kompetence til at mobilisere egne erfaringer og faglige viden, når de præsenteres for faglige problemstillinger samt bidrage i en fælles diskussion af dem.

Opgaveseminarer.

Inden start har vi samlet nogle praktiske opgaver sammen fra institutioner, vi samarbejder med. Deltagerne i PPSA mødes til seminar 7 gange fra september og indtil december jf. skemaet. På seminarerne fordeles opgaverne til grupper, hvor de studerende arbejder sammen. Seminaret fungerer som kollegialt forum, hvor man dels får sparring på de konkrete opgaver, dels diskuterer de problemstillinger, der opstår undervejs af forskellig art, og dels kobler alle disse diskussioner til teoretiske overvejelser over pædagogisk psykologisk arbejde og pensum på kurset i Videregående Anvendt Psykologi, PPSA-version. Da vi arbejder med fortroligt materiale i opgaverne er seminargangene lukkede, så kun studerende på PPSA kan deltage. Sideløbende med seminarerne får de studerende supervision direkte på deres opgaver, hvilket aftales hen ad vejen med supervisor. Der kan også aftales temaseminarer om fælles emner hen ad vejen.

Der er ikke pensum koblet direkte på Opgaveseminarerne, men de indgår som en del af det længere forløb over 7.-9. semester, og på 7.semester i kurset i Videregående Anvendt Pædagogisk Psykologi, så erfaringerne fra dette forløb anvendes senere, når man skal skrive synopsis på 7. og 8. semester og projekt på 9.semester.

Deltagere: 7. semester på cand.psych.studiet. Forelæsningerne er åbne for alle. Workshoppen om Observation og den om Konsultativt Arbejde er pga. samarbejde på tværs af nogle programmer åbne for studerende fra programmerne Cultural Psychology. Resten er alene for studerende på professionsprogrammet Pædagogisk Psykologi i Socialt Arbejde (PPSA).

Undervisningsoversigt:

Forelæsning	Titel/Emne	Underviser
	Tilgange til undersøgelse af praktiske pædagogisk-psykologiske problemstillinger	Mogens Jensen
	Etnicitet & skoleliv	Noomi Matthiesen
	Skole-hjemsamarbejde	Noomi Matthiesen
	Konsultativt arbejde i skolen	Thomas Szulevicz
	Inklusion	Thomas Szulevicz
	Modeller og begreber til forståelse af døgninstitutioners funktion	Mogens Jensen
Workshop		

	Workshop/undervisning organiseret af Cultural Psychology programmet – se deres kursusplan	Carolin Demuth
	Workshop om observation	Thomas Szulevicz
	Workshop om Konsultativt Arbejde	Kristian Dahl
Seminarer		
	2 timers seminar	Noomi + Mogens
	4 timers seminar	Noomi + Mogens
	4 timers seminar	Noomi + Mogens
	4 timers seminar	Noomi + Mogens
	4 timers seminar	Noomi + Mogens
	4 timers seminar	Noomi + Mogens
	4 timers seminar	Noomi + Mogens

Fordelingen af pensum på de enkelte undervisningsgange er vejledende. Der er ingen garanti for, at det omtalte pensum vil blive berørt i den pågældende forelæsning, men den vil være relevant for undervisningens indhold.

1. Forelæsning: Tilgange til undersøgelse af praktisk-pædagogiske problemstillinger.

2 timer v/ *Mogens Jensen*

Forelæsningens pensum:

Dixon, Roz (2007). Systemic Thinking: A Framework for Research into Complex Psychosocial Problems. *Qualitative Research in Psychology*, 4 (1), 145-166 [22 sider]

Schwartz, R. (2011). Den psykologiske undersøgelse af børn. Hans Reitzels Forlag. København sd 11-185, 215-229 (190 sider).

Forelæsning: Etnicitet & skoleliv

2.timer v/*Noomi Matthiessen*

Forelæsningens pensum:

Allen, Q. (2013). Balancing school and cool: tactics of resistance and accomodation among black middle-class males. *Race, Ethnicity and Education*. 16 (2) p. 203-224. Doi: 10.1080/13613324.2012.725041 (21 sider)

Hedegaard, M. (2003). *At blive fremmed i Danmark*. (kap. 2 & 3, s. 11-59). Aarhus: Klim. (35 sider)

Matthiesen, N. (2016). Working together in a Deficit Logic. Home-School Partnerships with Somali Diaspora Parents. *Race, Ethnicity and Education*. E-pub ahead of print. Doi: 10.1080/13613324.2015.1134469 (13 sider)

Reay, D. et al. (2007) 'A Darker Shade of Pale?' Whiteness, the Middle Classes and Multi-Ethnic Inner City Schooling. *Sociology*, 41(6) p. 1041-1060. (19 sider).

Staunæs, D. (2004). Præludium & Kap. 1: Optikker på etnicitet, køn og skoleliv. (s. 13-48) I: *Køn, etnicitet og skoleliv*. Frederiksberg: Samfundslitteratur (35 sider).

Forelæsning: Skole-hjemsamarbejde

2 timer v/Noomi Matthiessen

Forelæsningens pensum:

Crozier, G. (2001). Excluded parents: the deracialisation of parental involvement. *Race, Ethnicity and Education*. Vol. 4 (4), pp. 329-341. (12 sider)

Holm, L. (2014). Parental perspectives on Danish full-day schools for ethnic-minority students. *International Journal about Parents in Education*. Vol. 8 (1) pp. 26-33. (7 sider)

Knudsen, H. (2010). *Har vi en aftale? Magt og ansvar i mødet mellem folkeskolen og familien.* (Kap. 4. S. 61-110). Frederiksberg: Nyt fra Samfundsvidenskaberne. (49 sider)

Lareau, A. & Horvat, E.M. (1999). Moments of social inclusion and exclusion. Race, class and cultural capital in family-school relationships. *Sociology og Education*. Vol. 72 (January), pp. 37-53. (16 sider)

Matthiesen, N. (2015). A struggle for equitable partnerships: Somali diaspora mothers' acts of positioning in the practice of home-school partnerships in Danish public schools. *Outlines. Critical Practice Studies*. Vol. 16 (1), pp. 6-25. (19 sider).

Forelæsning: Konsultativt arbejde i skolen

2 timer v/Thomas Szulevicz

Forelæsningens pensum:

Farrell, P. (2009) The Developing Role of School and Educational Psychologists in Supporting Children, Schools and Families. *Papeles del Psicólogo*. Vol 30 (1), 74-85.

Szulevicz, T & Tanggaard, L. *Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels Forlag sd.19-264 (i alt 245 sd.)

Forelæsning: Inklusion

2 timer v/Thomas Szulevicz

Forelæsningens pensum:

Farrell, P. (2004). School Psychologists: Making Inclusion a Reality for All. *School Psychology International*, 25, 5-19. (15 sider).

Laluvein, J. (2010). School inclusion and the 'community of practice'. *International Journal of Inclusive Education*, 14 (1), p. 35-48. (14 sider).

Sikes, P., Lawson, H. & Parker, M. (2007). Voices on: teachers and teaching as sistantants talk about inclusion. *International Journal of Inclusive Education*. Vol 11 (3), p. 355-370 (16 sider).

Szulevicz, T & Tanggaard, L. *Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels Forlag sd.19-264 (i alt 245 sd.)

Forelæsning: Modeller og begreber til forståelse af døgninstitutioners praksis

2 timer v/Mogens Jensen

Forelæsningens pensum:

Dixon, Roz (2007). Systemic Thinking: A Framework for Research into Complex Psychosocial Problems. *Qualitative Research in Psychology*, 4 (1), 145-166 [22 sider]

Jensen, M. (2011a) "Socialpædagogisk behandlingsarbejde" i Tidsskrift for Socialpædagogik (13 sd)

Jensen, M. (2015) "Catalytic Models Developed Through Social Work" *Integrative Psychological and Behavioral Science* 49:56-72

Øvreeide, H. (2009) *At tale med børn*. København : Hans Reitzels Forlag 3.udg. sd.17-200 (i alt 183 sd)

Workshop: Konsultativt arbejde

Kristian Dahl

Workshoppens pensum:

Dahl, K. & Juhl, A.G. (2009) *Den professionelle proceskonsulent* kp.1, 3 og 8, sd.13-34, 121-158, 319-341

Workshop/teaching: See description in the plan for Cultural Psychology

Carolin Demuth

See description in the plan for Cultural Psychology

Workshoppens pensum:

Degni, Filio, Pöntinen, Seppo, & Mulki, Mölsä (2006). Somali Parents' Experiences of Bringing up Children in Finland: Exploring Social-Cultural Change within Migrant Households [52 paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 7(3), Art. 8, <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs060388>. [16]

Information: Somaliske mødre lærer at lege med deres børn.

<http://www.information.dk/523973>

Workshop: Observation

4 timer v/*Thomas Szulevicz*

Når man beskæftiger sig med problemstillinger i den kontekst, de forekommer i, er observation en af de oplagte metoder i arbejdet, og den vinder mere frem også i pædagogisk psykologiske sammenhænge.

Workshoppen vil beskæftige sig med både teoretiske og metodemæssige overvejelser omkring observation som metode samt arbejde med mere praktiske øvelser.

Workshoppens pensum:

Hedegaard, M. (2012). Principper for tolkning af børns udvikling gennem observation. I: M.

Pedersen, J. Klitmøller & K. Nielsen (red.). *Deltagerobservation. En metode til undersøgelse af psykologiske fænomener*. Hans Reitzels Forlag. København.

Szulevicz, T. & Tanggaard, L. (2015) "Den pædagogiske psykolog som hverdagslivsforsker" kapitel 7 (171-203) i Szulevicz, T & Tanggaard, L. *Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels Forlag

Samlet pensumliste:

Symbolforklaring:

			
Internetartikel med copyright (Kan hentes på skolen netværk/wifi)	Scannet PDF tilgængelig via Moodle	Bog eller artikel der skal købes eller lånes på biblioteket (copyright)	Kompendietekst

Allen, Q. (2013). Balancing school and cool: tactics of resistance and accommodation among black middle-class males. *Race, Ethnicity and Education*. 16 (2) p. 203-224. Doi: 10.1080/13613324.2012.725041 (21 sider)

Crozier, G. (2001). Excluded parents: the deracialisation of parental involvement. *Race, Ethnicity and Education*. Vol. 4 (4), pp. 329-341. (12 sider)

Dahl, K. & Juhl, A.G. (2009) *Den professionelle proceskonsulent* kp.1, 3 og 8, sd.13-34, 121-158, 319-341

Degni, Filio, Pöntinen, Seppo, & Mulki, Mölsä (2006). Somali Parents' Experiences of Bringing up Children in Finland: Exploring Social-Cultural Change within Migrant Households [52 paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 7(3), Art. 8, <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs060388>. [16]

 Dixon, Roz (2007). Systemic Thinking: A Framework for Research into Complex Psychosocial Problems. *Qualitative Research in Psychology*, 4 (1), 145-166 [22 sider]

<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14780880701473532>

 Farrell, P. (2009) The Developing Role of School and Educational Psychologists in Supporting Children, Schools and Families. I: *Papeles del Psicólogo*. Vol 30 (1), 74-85. <http://www.papelesdelpsicologo.es/english/1658.pdf>

Hedegaard, M. (2012). Principper for tolkning af børns udvikling gennem observation. I: M. Pedersen, J. Klitmøller & K. Nielsen (red.). *Deltagerobservation. En metode til undersøgelse af psykologiske fænomener*. Hans Reitzels Forlag. København. Side 161-176

Hedegaard, M. (2003). *At blive fremmed i Danmark*. (kap. 2 & 3, s. 11-59). Aarhus: Klim. (35 sider)

Holm, L. (2014). Parental perspectives on Danish full-day schools for ethnic-minority students. *International Journal about Parents in Education*. Vol. 8 (1) pp. 26-33. (7 sider)

Information: Somaliske mødre lærer at lege med deres børn.

<http://www.information.dk/523973> .

Jensen, M. (2011a) "Socialpædagogisk behandlingsarbejde". I: *Tidsskrift for Socialpædagogik* (13 sd)

Jensen, M. (2015) "Catalytic Models Developed Through Social Work" *Integrative Psychological and Behavioral Science* 49:56-72

Knudsen, H. (2010). *Har vi en aftale? Magt og ansvar i mødet mellem folkeskolen og familien*. (Kap. 4. S. 61-110). Frederiksberg: Nyt fra Samfundsvidenskaberne. (49 sider)

Laluvein, J. (2010). School inclusion and the 'community of practice'. *International Journal of Inclusive Education*, 14 (1), p. 35-48. (14 sider).

Lareau, A. & Horvat, E.M. (1999). Moments of social inclusion and exclusion. Race, class and cultural capital in family-school relationships. *Sociology og Education*. Vol. 72 (January), pp. 37-53. (16 sider)

Matthiesen, N. (2015). A struggle for equitable partnerships: Somali diaspora mothers' acts of positioning in the practice of home-school partnerships in Danish public schools. *Outlines. Critical Practice Studies*. Vol. 16 (1), pp. 6-25. (19 sider).

Matthiesen, N. (2016). Working together in a Deficit Logic. Home-School Partnerships with Somali Diaspora Parents. *Race, Ethnicity and Education*. E-pub ahead of print. Doi: 10.1080/13613324.2015.1134469 (13 sider)

Reay, D. et al. (2007) 'A Darker Shade of Pale?' Whiteness, the Middle Classes and Multi-Ethnic Inner City Schooling. *Sociology*, 41(6) p. 1041-1060. (19 sider).

Schwartz, R. (2011). *Den psykologiske undersøgelse af børn*. Hans Reitzels Forlag. København sd 11-185, 215-229 (190 sider).

Sikes, P., Lawson, H. & Parker, M. (2007). Voices on: teachers and teaching assistants talk about inclusion. *International Journal of Inclusive Education*. Vol 11 (3), p. 355-370 (16 sider).

Staunæs, D. (2004). Præludium & Kap. 1: Optikker på etnicitet, køn og skoleliv. (s. 13-48) I: *Køn, etnicitet og skoleliv*. Frederiksberg: Samfundslitteratur (35 sider).

Szulevicz, T & Tanggaard, L. *Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psyko-metri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels Forlag sd.19-264 (i alt 245 sd.)

Øvreeide, H. (2009) *At tale med børn*. København : Hans Reitzels Forlag 3.udg. sd.17-200 (i alt 183 sd)

Antal undervisningshold: 1

Prøveform: Intern synopseksamen

SAP: Supplerende Anvendt Pædagogisk Psykologi (5 ECTS)

Modulansvarlig: Mogens Jensen (mogensj@hum.aau.dk)

Placering: 7. semester

Type og sprog: Vælges af studerende på 7.sem af cand.psych.-studiet. Dansk og engelsk

Omfang og forventning:

Anvendt Pædagogisk Psykologi beskæftiger sig med det arbejdsfelt, hvor psykologer er involveret i rådgivning, konsultation og undersøgelse i en bred vifte af pædagogiske praksis. Det kan være i forbindelse med undervisning, daginstitutioner og på pædagogiske institutioner for specielle grupper, udvikling af medarbejderes kompetencer m.m. Feltet dækker dermed størstedelen af psykolog-indsatsen i forbindelse med børn og unge, men der indgår også voksne – især da en væsentlig del af indsatsen går gennem andre faggrupper og udvikling af disses faglige kunnen. Opgaverne er som regel af forskellig art i form af supervision og konsultation overfor andre faggrupper, hvorunder deres kompetencer udvikles, egne udredninger og interventioner samt evalueringsopgaver. Kurset på 7.semester vil indkredse flere pædagogisk-psykologiske problemstillinger i opgavetyperne og arbejdet med det praktiske arbejde og metoderne heri.

Deltagere: 7. semester på cand.psych.studiet. Forelæsningsne er åbne for alle.

Undervisningsoversigt:

Undervisningen er fælles med VAP i PPSA-regi.

Forelæsninger af 2 timer	Titel/Emne	Underviser
	Tilgange til undersøgelse af praktiske pædagogisk-psykologiske problemstillinger	Mogens Jensen
	Emne følger	Noomi Matthiesen
	Emne følger	Noomi Matthiesen
	Konsultativt arbejde i skolen	Thomas Szulevicz
	Inklusion	Thomas Szulevicz

	Modeller og begreber til forståelse af døgninginstitutioners funktion	Mogens Jensen
<p>Fordelingen af pensum på de enkelte undervisningsgange er vejledende. Der er ingen garanti for, at det omtalte pensum vil blive berørt i den pågældende forelæsning, men den vil være relevant for undervisningens indhold.</p>		
<h2>1. Forelæsning: Tilgange til undersøgelse af praktisk-pædagogiske problemstillinger.</h2>		
<p>2 timer v/ <i>Mogens Jensen</i></p>		
<p>Forelæsningens pensum:</p>		
<p>Dixon, Roz (2007). Systemic Thinking: A Framework for Research into Complex Psychosocial Problems. <i>Qualitative Research in Psychology</i>, 4 (1), 145-166 [22 sider]</p>		
<p>Schwartz, R. (2011). Den psykologiske undersøgelse af børn. Hans Reitzels Forlag. København sd 11-185, 215-229 (190 sider).</p>		
<h2>Forelæsning: Etnicitet & skoleliv</h2>		
<p>2.timer v/<i>Noomi Matthiessen</i></p>		
<p>Forelæsningens pensum:</p>		
<p>Hedegaard, M. (2003). <i>At blive fremmed i Danmark.</i> (kap. 2 & 3, s. 11-59). Aarhus: Klim. (35 sider)</p>		
<p>Matthiesen, N. (2016). Working together in a Deficit Logic. Home-School Partnerships with Somali Diaspora Parents. <i>Race, Ethnicity and Education</i>. E-pub ahead of print. Doi: 10.1080/13613324.2015.1134469 (13 sider)</p>		
<h2>Forelæsning: Skole-hjemsamarbejde</h2>		
<p>2.timer v/<i>Noomi Matthiessen</i></p>		
<p>Forelæsningens pensum:</p>		
<p>Knudsen, H. (2010). <i>Har vi en aftale? Magt og ansvar i mødet mellem folkeskolen og familien.</i> (Kap. 4. S. 61-110). Frederiksberg: Nyt fra Samfundsvidenskaberne. (49 sider)</p>		
<p>Matthiesen, N. (2015). A struggle for equitable partnerships: Somali diaspora moth-</p>		

ers' acts of positioning in the practice of home-school partnerships in Danish public schools. *Outlines. Critical Practice Studies*. Vol. 16 (1), pp. 6-25. (19 sider).

Forelæsning: Konsultativt arbejde i skolen

2 timer v/Thomas Szulevicz

Forelæsningens pensum:

Szulevicz, T & Tanggaard, L. *Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels Forlag sd.19-264 (i alt 245 sd.)

Forelæsning: Inklusion

2 timer v/Thomas Szulevicz

Forelæsningens pensum:

Szulevicz, T & Tanggaard, L. *Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels Forlag sd.19-264 (i alt 245 sd.)

Forelæsning: Modeller og begreber til forståelse af døgninstitutioners praksis

2 timer v/ Mogens Jensen

Forelæsningens pensum:

Dixon, Roz (2007). Systemic Thinking: A Framework for Research into Complex Psychosocial Problems. *Qualitative Research in Psychology*, 4 (1), 145-166 [22 sider]

Jensen, M. (2011a) "Socialpædagogisk behandlingsarbejde" i Tidsskrift for Socialpædagogik (13 sd)

Samlet pensumliste:

Symbolforklaring:			
			
Internetartikel med copyright (Kan hentes på skolen netværk/wifi)	Scannet PDF tilgængelig via Moodle	Bog eller artikel der skal købes eller lånes på biblioteket (copyright)	Kompendietekst
<p> Dixon, Roz (2007). Systemic Thinking: A Framework for Research into Complex Psychosocial Problems. <i>Qualitative Research in Psychology</i>, 4 (1), 145-166 [22 sider] http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14780880701473532</p> <p>Hedegaard, M. (2003). <i>At blive fremmed i Danmark</i>. (kap. 2 & 3, s. 11-59). Aarhus: Klim. (35 sider)</p> <p>Jensen, M. (2011a) ”Socialpædagogisk behandlingsarbejde”. I: <i>Tidsskrift for Socialpædagogik</i> (13 sd)</p> <p>Knudsen, H. (2010). <i>Har vi en aftale? Magt og ansvar i mødet mellem folkeskolen og familien</i>. (Kap. 4. S. 61-110). Frederiksberg: Nyt fra Samfundsvidenskaberne. (49 sider)</p> <p>Matthiesen, N. (2016). Working together in a Deficit Logic. Home-School Partnerships with Somali Diaspora Parents. <i>Race, Ethnicity and Education</i>. E-pub ahead of print. Doi: 10.1080/13613324.2015.1134469 (13 sider)</p> <p>Matthiesen, N. (2015). A struggle for equitable partnerships: Somali diaspora mothers' acts of positioning in the practice of home-school partnerships in Danish public schools. <i>Outlines. Critical Practice Studies</i>. Vol. 16 (1), pp. 6-25. (19 sider).</p> <p> Schwartz, R. (2011). <i>Den psykologiske undersøgelse af børn</i>. Hans Reitzels Forlag. København sd 11-185, 215-229 (190 sider).</p> <p> Szulevicz, T & Tanggaard, L. <i>Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion</i>. København: Hans Reitzels Forlag sd.19-264 (i alt 245 sd.)</p>			
Antal forelæsningshold: 1 (sammen med VAP-PPSA-holdet)			
Prøveform: Skriftlig hjemmeopgave. Kan afløses ved aktiv deltagelse.			

Kursusmodul: Videregående Anvendt Psykologi (VAP) ved Klinik for handicap- og rehabiliteringspsykologi (KHARE) (10 ECTS)

Modultitel, ECTS-angivelse

Videregående Anvendt Psykologi (VAP) ved Klinik for handicap- og rehabiliteringspsykologi (KHARE)
10 ECTS

Placering

7. semester

Modulansvarlig:

Tia Hansen (tia@hum.aau.dk)

Undervisere

Tia Hansen (tia@hum.aau.dk)
Chalotte Glintborg (cgl@hum.aau.dk)
Manuel de la Mata Benitez
Mette Kold
Rikke Schultz

Type og sprog

Første del af professionsprogrammet KHARE. Undervisningen er fortrinsvis på dansk, litteraturen fortrinsvis på engelsk.

Mål**Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre****Omfang og forventninger**

Seks workshops á 2-3 dage, der tilsammen rummer kursets pensum på 1000 sider.

Der lægges vægt på, at KHARE-studerende engagerer sig, bidrager aktivt til undervisningen og udvikler et arbejdende fællesskab med bl.a. forskellige tovholderroller i teamet. Som studerende på KHARE bliver man bidragende til udviklingen af rehabiliteringspsykologien, som er et nyt felt i Danmark. Der forventes derfor commitment til dette samt ansvarlighed overfor klienter og samarbejdspartnere i Aalborg kommune, hvor de rehabiliteringspsykologiske interventioner skal afprøves.

Deltagere: Studerende, der er optaget på KHARE årgang 2016.

Deltagerforudsætninger

Bachelor i psykologi

Modulaktiviteter (kursusgange mv.)**Klinik for handicap og rehabiliteringspsykologi**

Klinikkens formål er at anvende psykologistudiets viden og færdigheder til at udvikle og udføre psykologiske rehabiliteringstilbud til voksne, der har en erhvervet eller kronisk lidelse, som truer deres sociale inklusion og livskvalitet.

KHARE beskæftiger sig dermed med det fremvoksende specialområde indenfor psykologien – rehabiliteringspsykologi – som fokuserer på studiet og anvendelsen af psykologisk viden og kompetencer i relation til personer med et handicap, funktionsnedsættelser eller kroniske sygdomme.

Siden Danmarks ratificering af FN's Handicapkonvention i 2009 har begrebet handicap dækket over både psykiske og fysiske lidelser. Formålet med rehabiliteringspsykologi er at fremme personernes sundhed og velbefindende, uafhængighed, valgmuligheder, funktionsevne og sociale deltagelse (inklusion) ved hjælp af psykologiske tilgange, interventioner og jobudvikling.

KHARE-programmet kombinerer en række intensive workshops med et klinik forløb i praksis (Aalborg kommune), som fortrinsvis ligger på 8. semester. Efteråret 2015 består af KHARE's udgave af kurset "Videregående anvendt psykologi", som indbefatter seks workshops. Se beskrivelser nedenfor. Hver workshop består af to-tre dages fordybelse i en bestemt tilgang/interventionsform. De tre gange mindfulness giver – foruden det faglige indhold – mulighed for at øve sig i en "bæredygtig" forholdemåde til sig selv som person og psykolog. Der vil formodentlig også blive mulighed for at følge et kontinuert mindfulness-forløb guidet af tidligere studerende. Endvidere vil der som optakt til klinikforløbet på 8. semester blive planlagt et eller flere besøg i praksis (Ålborg kommune) allerede i løbet af 7. semester.

SAP-studerende deltager i de teoretiske indledninger om Mindfulness, Kognitiv adfærdsterapi og Rehabiliteringspsykologi ved hjerneskader, mens resten af undervisningen er forbeholdt KHARE-studerende. Sidstnævnte er orienteret mod teamdannelse og udvikling af forståelser, færdigheder og kompetencer, som skal anvendes på de følgende semestre, og vi forventer, at I deltager aktivt i kurser, praksis og udviklingsarbejde.

Antal forelæsningshold: 1

Antal forelæsninger (og navn på underviseren):

	Dato	Tid	Workshop	Undervisere
			IRP, dag 1	Tia Hansen & Chalotte Glintborg
			IDrec	Manuel de la Mata & CG
			IDrec	Manuel de la Mata & CG
			Mf, dag 1*	Mette Kold
			Mf, dag 2	Mette Kold
			KAT*	Rikke Schultz, TH & CG
			KAT	Rikke Schultz, TH & CG
			KAT	Rikke Schultz, TH & CG
			KAT	Rikke Schultz, TH & CG

			RABI*	Chalotte Glintborg
			RABI	Chalotte Glintborg
			RehabPsyk	Int. gæsteunderviser & Chalotte Glintborg
			Mf, dag 3	Mette Kold
			IRP, dag 2	Tia Hansen & Chalotte Glintborg

Elementer markeret med: * = Også for SAP-studerende.

Eksamen
Synopsis

Indhold og pensum:

Inklusion og rehabiliteringspsykologi (IRP)

v/ Tia Hansen & Chalotte Glintborg

En stor del af befolkningen befinder sig i den situation, at en afgrænset problemstilling hindrer dem i at udnytte deres potentialer og måske ekskluderer dem fra arbejdsmarkedet eller andre dele af det sociale liv. Hvad har vi som psykologer at byde på, hvis vi vil identificere eller udvikle redskaber til at imødegå dette?

Feltet *psykologisk rehabilitering* introduceres. Det er endnu ikke etableret som selvstændigt psykologisk felt i Danmark, men det ses i andre lande, fx USA og Tyskland. Fokus er de psykologiske aspekter vedrørende erhvervede og kroniske sygdomme. Definitioner og overordnede principper for psykologisk rehabilitering gennemgås med inddragelse af eksempler på især hjerneskade-cases.

Inkluderende psykologi, som vi anvender begrebet i KHARE, er et særligt perspektiv på eksisterende psykologiske tilgange og metoder, primært fra kognitiv adfærdsterapi, tredjebølge kognitiv terapi og narrative teorier. IP-perspektivet spørger pragmatisk og målrettet: Hvordan kan denne psykologiske teori, interventionsform, test eller bestræbelse anvendes inkluderende i forhold til målgruppen? Hvordan implementeres det i en rehabiliteringspraksis? Hvilke nye indsatser kan vi som psykologer levere eller udvikle til nytte for målgruppen? Workshopen kommer også ind på kultursensitivitet og evidensbaseret som redskaber i udviklingsarbejde.

Undervisningsform: Workshopen i IPR binder VAP-kurset sammen; den består af 1 dag som start og 1 dag som afslutning på kurset.

Dag 1 (september): Introduktion til inkluderende psykologi, rehabiliteringspsykologi og KHARE-programmet. Eksempler på relevante cases, tilgange og forskning.

Dag 2 (december):

Rekapitulering i lyset af de mellemliggende undervisningsmoduler. Optakt til forårets program.

Litteratur (110 sider):

Dag 1:

- United Nations (2006): *International Convention on The Rights of People with Disabilities*. UN, New York.
<http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf> [ud-drag: side 2-23 = 23 sider].
- Jørgensen, C. R. (2012). Perspektiver på socialt udsatte. *Psykolog Nyt*, 66(7), 12-17. [5 sider]. <http://infolink2003.elbo.dk/PsyNyt/Dokumenter/doc/17470.pdf>
- Wright, N., & Stickley, T. (2013). Concepts of social inclusion, exclusion and mental health: a review of the international literature. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 20, 71-81. [11sider]
- Neff, K. D. (2009). Self-compassion. In M. R. Leary & R. H. Hoyle (Eds.), *Handbook of individual differences in social behavior* (pp. 561-576). New York: Guilford Press. [13 sider]
- Hays, Pamela A. (2009). Integrating evidence-based practice, cognitive behavior therapy, and multicultural therapy: Ten steps for culturally competent practice. *Professional Psychology: Research and Practice*, 40(4), 354-360. [7 sider]
- Zachariae, B. (2007). Evidensbaseret psykologisk praksis. *Psykolog Nyt*, nr. 12, 16-25. [10 sider].

Dag 2:

- Marino-Francis, F., & Worrall-Davies, A. (2010). Development and validation of a social inclusion questionnaire to evaluate the impact of attending a modernised mental health day service. *Mental Health Review Journal*, 15(1), 37-47. [11 sider]
- Fuchs, C., Lee, J. K., Roemer, L., & Orsillo, S. M. (2013). Using mindfulness- and acceptance-based treatments with clients from nondominant cultural and/or marginalized backgrounds: Clinical considerations, meta-analysis findings, and introduction to the special series. *Cognitive and Behavioral Practice*, 20, 1-12. [12 sider]
- Bruun, L. M. (2012). Neuropsykologiske perspektiver på kognitiv adfærdsterapi ved psykiatriske lidelser. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 434-452). København: Hans Reitzel. [18 sider]

Foreslået supplerende læsning: Resten af Handicapkonventionen.

Identity reconstruction (IDrec)

v/ Manuel de la Mata Benítez & Charlotte Glintborg

Beskrivelse: Workshop om inkluderende brug af kultur- og narrativpsykologiske forståelser, især muligheder for at understøtte rekonstruktion af selvforståelsen og øget 'empowerment' hos mennesker fra udsatte grupper. Paradigmet udspringer af kultur- og tværkulturel psykologi, især Jerome Bruners narrative psykologi og begrebet om voice hos bl.a. James Wertsch.

Form og omfang: To dage á 4 timer, hvor der veksles mellem forelæsninger (på engelsk), øvelser i gruppe og diskussioner på plenum.

Litteratur (80 sider):

- García-Ramírez, M., de la Mata, M. L., Paloma, V., & Hernández-Plaza, S. (2011). A liberation psychology approach to acculturative integration of migrant populations. *American Journal of Community Psychology, 47*, 86-97. [12 sider]
- Macías, B., & de la Mata, M. L. (2013). Narratives of migration. Emotions and the interweaving of personal and cultural identity through narrative. *Culture & Psychology, 19*, 348-368. [21 sider]
- de la Mata, M. L., Cubero, M., Santamaría, A., & Saavedra, F. J. (2015). Self-positions and voices in identity reconstruction of women after suffering gender violence. In T. G. B. Hansen, K. Jensen de López and P. Berliner (Eds.), *SICIM: Conceptual and applied approaches*. DK: Aalborg University Press. [31 sider]
- Medved, M. (2015). Everyday drams: Comparing life with dementia and acquired brain injury. In L.C. Hyden, H. Lindemann, & J. Brockmeier (Eds.), *Beyond loss, dementia, identity, personhood* (pp. 91-107). USA:Oxford University Press. [16 sider]

Mindfulness (mf)

v/. Mette Kold (info@time2be.net)

Form og omfang: 3 dage á 4 timer med forelæsninger, øvelser og studenteraktiviteter. Dag 1-2 ligger i september og dag 3 i december. Dag 1 indgår også i SAP, resten er forbeholdt KHARE-studerende.

Beskrivelse: Workshoppen om mindfulness byder på en introduktion til nogle praktiske anvendelsesområder for opmærksomt nærvær - mindfulness. Opmærksomt nærvær er en færdighed, man kan tilegne sig. Det er nemt at forstå, hvad man skal gøre, men derefter kræver det øvelse og atter øvelse, før man kan praktisere at være opmærksomt nærværende i det praktisk levede liv.

Det er forventningen, at fremtidens psykologer i høj grad vil være dem, der bruger mindfulness i deres praksis. Mindfulness kan være en terapeutisk forholdemåde. Og/eller det kan være konkrete øvelser og teknikker, som kursister og klienter indføres i til f.eks. stresshåndtering, smertehåndtering, forbedring af koncentrationsevnen og højere performance. Målgrupper og anvendelsesområder er med andre ord mangfoldige.

Forløbet kombinerer teoretisk-praktisk-forskningsmæssig indføring i mindfulness med deltagernes egne oplevelser og refleksioner og indeholder:

- teoretisk fremlæggelse af effekter, fysiske og mentale, af mindfulness meditation
- indføring i det menneskesyn, mindfulness udspringer af
- praktiske øvelser, så det bliver muligt at anvende nogle af teknikkerne selv
- aktuelle psykologiske teorier og studier om mindfulness
- hvad kan en psykolog bruge mindfulness til – for klienter – for sig selv?
- anvendelsesområder i psykologisk praksis
- teoretisk og praktisk forankrede refleksioner om mindfulness som redskab - til fx stress-reduktion, håndtering af kronisk smerter, selvudvikling mm.

- hvordan afgør man, om mindfulness (og i hvilken form) skal tilbydes en konkret klient?

Dag 1 (også for SAP-studerende): Introduktion til mindfulness i vestlig psykologi.
Dokumentation for effekter i oversigt. Øvelser med åndedrættet som indgang.

Dag 2: Mindfulness i KHARE. Præsentation af mindfulness i teori og praksis. Aftaler for det videre forløb. Øvelser med krop og sanser som indgang, samt øvelser med åndedrættet som indgang fortsat.

Dag 3: Mindfulness og 3. bølge kognitiv adfærdsterapi. Hvad kan en psykolog bruge mindfulness til – for sig selv? Som terapeut? I forhold til klienter? Hvilke muligheder og hvilke faldgruber er der? Mindfulness indgår i den såkaldt tredje udviklingsbølge inden for KAT, og workshoppen kommer også ind på to af tilgangene herfra, Acceptance and Commitment Therapy (ACT) og Dialektisk adfærdsterapi (dialectical behavior therapy, DBT). Øvelser vedrørende mindful lytning, den mindful terapeut samt mødefacilitering og konfliktløsning.

Litteratur til dag 1, som også indgår i SAP (199 sider):

- Segal, Z. V.; Williams, J. M. G., & Teasdale, J. D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression (2nd ed.)*. New York: Guilford Press. [uddrag: side 1-176]
- Carmody, J., & Baer, R. A. (2008). Relationships between mindfulness practice and levels of mindfulness, medical and psychological symptoms and well-being in a mindfulness-based stress reduction program. *Journal of Behavioral Medicine, 31*(1), 23-33. [11 sider].
- Davidson, R. J., et al (2003). Alterations in brain and immune function produced by mindfulness meditation. *Psychosomatic medicine, 65*(4), 564-570. [7 sider].
- Lutz, A., Greischar, L. L., Rawlings, N. B., Ricard, M., & Davidson, R. J. (2004). Long-term meditators self-induce high-amplitude gamma synchrony during mental practice. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 101*(46), 16369-16373. [4 sider]

Litteratur til dag 2-3 (99 sider):

- Grønlund, C. (2012). ACT (Acceptance and Commitment Therapy). In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 486-506). København: Hans Reitzel. [21 sider]
- Trærup, M., & Braad, M. O. (2012). Dialektisk adfærdsterapi ved borderline personlighedsforstyrrelse. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 453-470). København: Hans Reitzel. [18 sider]
- Fjorback, L. O., Arendt, M., Ornbøl, E., Fink, P., & Walach, H. (2011). Mindfulness-Based Stress Reduction and Mindfulness-Based Cognitive Therapy - a systematic review of randomized controlled trials. *Acta Psychiatrica Scandinavica, 124*(2), 102-119. doi: 10.1111/j.1600-0447.2011.01704.x. [17 sider]
- Sauer, S., Walach, H., Schmidt, S., Hinterberger, T., Lynch, S., Büssing, A., & Kohls, N. (2013). Assessment of mindfulness: Review on state of the art. *Mindfulness, 4*(1), 3-17. [15 sider]

Greeson, Jeffrey M. (2009). Mindfulness research update: 2008. *Complementary Health Practice Review*, 14(1), 10-18. [9 sider]

Cardaciotto et al. (2008). The assessment of present-moment awareness and acceptance: The Philadelphia Mindfulness Scale. *Assessment*, 15, 204-223. [19 sider]

Kognitiv adfærdsterapi (KAT)

v/ Rikke Schultz (rikke.schultz@regionh.dk)

Workshoppen giver en indføring i teori, grundbegreber og behandlingsteknikker, der indgår i kognitiv adfærdsterapi.

De to første timer af workshoppen (hvor SAP-studerende også deltager) vil primært være en teoretisk indføring i behandlingstilgangen, hvor de studerende vil få kendskab til hvorledes man i praksis arbejder med begreber som automatiske tanker, uhensigtsmæssig adfærd, leveregler og kerneantagelser. Dertil vil de vigtigste behandlingsteknikker som psykoedukation, identifikation, analyse og omstrukturering blive gennemgået.

De næste fire timer af workshoppen vil rette fokus mod eksisterende teori og behandlingsmodeller til kronisk smerte-ramte samt angstlidelser.

De sidste to dage (12 timer) af workshoppen er sammen med KANUK 9. semester. Denne del af workshoppen vil veksle mellem teori, øvelser og rollespil, hvor de studerende selv skal træne de præsenterede behandlingsteknikker og -modeller. De forskellige behandlingsteknikker vil også blive eksemplificeret ved problemstillinger og klientgrupper, man kan møde i psykiatrien og som privatpraktiserende psykolog. Herunder vil der bl.a. blive arbejdet med følgende populationer: kronisk non-malign smerte, funktionelle lidelser, social fobi samt panikangst.

Undervisningens form og omfang: Workshoppen består af forelæsninger suppleret med diskussionsoplæg fra de studerende og praktiske øvelser i mindre grupper. Øvelserne har til formål at demonstrere, hvorledes kognitiv adfærdsterapi kan struktureres og varetages i forhold til de omtalte patientpopulationer.

Litteratur til de 2 timer, som også indgår i SAP (139 sider):

Rosenberg, N., K., Mørck, M. M., & Arendt, M. (2012). Kognitiv adfærdsterapi – teorier og metoder. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 23-52). DK: Hans Reitzels Forlag. [30 sider]

Beck, J. S. (2013). *Kognitiv adfærdsterapi – Grundlag og perspektiver*. DK: Akademisk Forlag. [uddrag: kap. 5-7 og 9-11; pp. 80-141, 156-203 = 109 sider]

Litteratur til resten af workshoppen (150 sider):

Straarup, K. N. (2012). Kognitiv adfærdsterapi ved affektive lidelser. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 116-150). København: Hans Reitzel. [35 sider]

Rosenberg, N. K., & Arendt, M. (2012). Kognitiv adfærdsterapi ved socialfobi. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 193-215). København: Hans Reitzel. [25 sider]

- Frostholm, L. & Schröder, A. (2012). Kognitiv adfærdsterapi ved somatoforme tilstande. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 307-327). København: Hans Reitzel. [21 sider]
- Beck, J. S. (2013). *Kognitiv adfærdsterapi – Grundlag og perspektiver*. DK: Akademisk Forlag. [uddrag: kap. 3-4; pp. 50-79 = 30 sider]
- Ehde, D. M., Dillworth, T. M., & Turner, J. A. (2014). Cognitive-Behavioral Therapy for individuals with chronic pain. Efficacy, innovations, and directions for research. *American Psychologist*, 69(2), 153-166. [14 sider]
- Gibbons, C.J., Fournier, J.C., Stirman, S.W., DeRubeis, R.J., Crits-Christoph, P. & Beck, A.T. (2010). The clinical effectiveness of cognitive therapy for depression in an outpatient clinic. *Journal of Affective Disorders*, 125, 169–176. [8 sider]
- Hofmann, S. G., Wu, J. Q., & Boettcher, H. (2014). Effect of cognitive-behavioral therapy for anxiety disorders on quality of life: A meta-analysis. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 82(3), 375-391. [17 sider]

Foreslået supplerende læsning: Resten af Beck (2013).

Rehabiliteringspsykologi ved hjerneskader (RABI)

v/ *Charlotte Glintborg*

Beskrivelse: For mennesker med erhvervet hjerneskade er rehabilitering en langvarig, biopsykosocial proces. I de første faser har neuropsykologer centrale opgaver med udredning og intensiv genoptræning i det postakutte forløb på hospitalet, og senere følger udfordringer med at få overgangen mellem forskellige sektors indsats til at lykkes, så klienten - og dennes pårørende - får en koordineret og fagligt velfunderet indsats under hele forløbet. Workshopen gennemgår forløbet.

Undervisningsform: Undervisningen indeholder forelæsninger, cases, diskussioner og øvelser. I alt 2 dage á 4 timer. Dag 1 indgår også i SAP, dag 2 er forbeholdt KHARE.

Dag 1: Hvad vil det sige at få en erhvervet hjerneskade og hvilke konsekvenser fører det typisk med sig? Hvorfor er rehabiliteringspsykologi relevant på hjerneskadeområdet? Dagen giver en præsentation af aktuelle teorier og modeller for hjerneskaderehabilitering. Derudover præsenteres nye empiriske forskningsresultater fra CGs ph.d. projekt, der har undersøgt de psyko-sociale effekter af nuværende rehabiliteringsindsatser på hjerneskadeområdet.

Dag 2 fokuserer på *transitioner og pårørendearbejde*. For klienter med en erhvervet hjerneskade vil flere centrale transitioner finde sted undervejs i deres rehabiliteringsforløb, og hver af dem medfører nye udfordringer for klienten (og dennes pårørende), som kræver en professionel indsats. Vi ser nærmere på de fire nøgletransitioner efter en erhvervet hjerneskade – herunder interventioner for klient og pårørende.

Litteratur til dag 1, som også indgår i SAP (163 sider):

- Kennedy, P. (Ed.) (2012). *The Oxford Handbook of Rehabilitation Psychology*. Oxford University Press. [Uddrag: Kapitel 1, 2, 3, 4, 8, 9, 13 og 14 = 141 sider].
- Glintborg, C. & Jensen de López, K. (2014). Koordination i et nyt lys - sikring af de psykologiske indsatser i hjerneskaderehabiliteringen. *Psyke & Logos*, 34(2). [22 sider].

Litteratur til dag 2 (70 sider):

- Engel, G. L. (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. *Science*, 196 (4286), 129-136 [7 sider].
- Frank, R. G., & Elliot, T. R. (2000). Rehabilitation psychology: Hope for a psychology of chronic conditions. In R. G. Frank & T. R. Elliot (Eds.), *Handbook of rehabilitation psychology* (pp. 3-8). Washington: American Psychological Association. [6 sider]
- Prigatano, G. P. (1991). Disordered mind, wounded soul: The emerging role of psychotherapy in rehabilitation after brain injury. *Journal of Head Trauma Rehabilitation*, 6(4), 1-10. doi: 10.1097/00001199-199112000-00004 [10 sider]
- Turner, B.J., Fleming, J.M., Ownsworth, T.M., & Cornwell, P. L. (2008). The transition from hospital to home for individuals with acquired brain injury: A literature review and research recommendations. *Disability and Rehabilitation*, 30(16), 1153-1176. [24 sider].
- Glintborg, C & Krogh, L. (2015). Identitets (re)konstruktioner hos mennesker med en erhvervet hjerneskade. Et casestudie af selv-narrativer og diskurser på hjerneskadeområdet. *Globe, A Journal on Language, Communications and Culture*, 1, 93-106 [23 sider].

Rehabilitation Psychology

v/ *International gæsteoplægsholder & Chalotte Glintborg*

Omfang: 1 dage á 4 timer. Også for studerende fra KHARE 9. semester.

Beskrivelse: Hvordan arbejder man med rehabiliterings psykologi i fht forskellige målgrupper på psykologi, Freiburg Universitet, Tyskland.

Litteratur: ingen.

PENSUM

Fremgår også under de enkelte workshops. Den samlede liste:

- Beck, J. S. (2013). *Kognitiv adfærdsterapi – Grundlag og perspektiver*. DK: Akademisk Forlag. [uddrag: kap. 3-7 og 9-11; pp. 50-141 og 156-203 = 139 sider]
- Bruun, L. M. (2012). Neuropsykologiske perspektiver på kognitiv adfærdsterapi ved psykiatriske lidelser. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 434-452). København: Hans Reitzel. [18 sider]

- Cardaciotto et al. (2008). The assessment of present-moment awareness and acceptance: The Philadelphia Mindfulness Scale. *Assessment*, 15, 204-223. [19 sider]
- Carmody, J., & Baer, R. A. (2008). Relationships between mindfulness practice and levels of mindfulness, medical and psychological symptoms and well-being in a mindfulness-based stress reduction program. *Journal of Behavioral Medicine*, 31(1), 23-33. [11 sider].
- Davidson, R. J., Kabat-Zin, J., Schumacher, J., Rosenkranz, M., Muller, D., Santorelli, S.F., Urbanowski, F., Harrington, A., Bonus, K. & Sheridan, S.F. (2003). Alterations in brain and immune function produced by mindfulness meditation. *Psychosomatic medicine*, 65(4), 564-570. [7 sider].
- de la Mata, M. L., Cubero, M., Santamaría, A., & Saavedra, F. J. (2015). Self-positions and voices in identity reconstruction of women after suffering gender violence. In T. G. B. Hansen, K. Jensen de López and P. Berliner (Eds.), *SICIM: Conceptual and applied approaches*. DK: Aalborg University Press. [31 sider]
- Ehde, D. M., Dillworth, T. M., & Turner, J. A. (2014). Cognitive-Behavioral Therapy for individuals with chronic pain. Efficacy, innovations, and directions for research. *American Psychologist*, 69(2), 153-166. [14 sider]
- Engel, G. L. (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. *Science*, 196(4286), 129-136 [7 sider].
- <http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf> [uddrag: side 2-23 = 23 sider].
- Fjorback, L. O., Arendt, M., Ornbøl, E., Fink, P., & Walach, H. (2011). Mindfulness-Based Stress Reduction and Mindfulness-Based Cognitive Therapy - a systematic review of randomized controlled trials. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 124(2), 102-119. doi: 10.1111/j.1600-0447.2011.01704.x. [17 sider]
- Frank, R. G., & Elliot, T. R. (2000). Rehabilitation psychology: Hope for a psychology of chronic conditions. In R. G. Frank & T. R. Elliot (Eds.), *Handbook of rehabilitation psychology* (pp. 3-8). Washington: American Psychological Association. [6 sider]
- Frostholt, L. & Schröder, A. (2012). Kognitiv adfærdsterapi ved somatoforme tilstande. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 307-327). København: Hans Reitzel. [21 sider]
- Fuchs, C., Lee, J. K., Roemer, L., & Orsillo, S. M. (2013). Using mindfulness- and acceptance-based treatments with clients from nondominant cultural and/or marginalized backgrounds: Clinical considerations, meta-analysis findings, and introduction to the special series. *Cognitive and Behavioral Practice*, 20, 1-12. [12 sider]
- García-Ramírez, M., de la Mata, M. L., Paloma, V., & Hernández-Plaza, S. (2011). A liberation psychology approach to acculturative integration of migrant populations. *American Journal of Community Psychology*, 47, 86-97. [12 sider]
- Gibbons, C. J., Fournier, J.C., Stirman, S.W., DeRubeis, R.J., Crits-Christoph, P. & Beck, A.T. (2010). The clinical effectiveness of cognitive therapy for depression in an outpatient clinic. *Journal of Affective Disorders* 125, 169-176. [8 sider]

- Glintborg, C. & Jensen de López, K. (2014). Koordination i et nyt lys - sikring af de psykologiske indsatser i hjerneskaderehabiliteringen. *Psyke & Logos*, 34(2)
- Glintborg, C & Krogh, L. (2015). Identitets (re)konstruktioner hos mennesker med en erhvervet hjerneskade. Et case studie af selv-narrativer og diskurser på hjerneskadeområdet. *Globe, A Journal on Language, Communications and Culture*, 1, 93-106.
- Greenson, J. M. (2009). Mindfulness research update: 2008. *Complementary Health Practice Review*, 14(1), 10-18. [9 sider]
- Grønlund, C. (2012). ACT (Acceptance and Commitment Therapy). In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 486-506). København: Hans Reitzel. [21 sider]
- Hays, P. A. (2009). Integrating evidence-based practice, cognitive behavior therapy, and multicultural therapy: Ten steps for culturally competent practice. *Professional Psychology: Research and Practice*, 40(4), 354-360. [7 sider]
- Hofmann, S. G., Wu, J. Q., & Boettcher, H. (2014). Effect of cognitive-behavioral therapy for anxiety disorders on quality of life: A meta-analysis. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 82(3), 375-391. [17 sider]
- Jørgensen, C. R. (2012). Perspektiver på socialt udsatte. *Psykolog Nyt*, 66(7), 12-17. <http://infolink2003.elbo.dk/PsyNyt/Dokumenter/doc/17470.pdf> [5 sider].
- Kennedy, P. (Ed.) (2012). *The Oxford Handbook of Rehabilitation Psychology*. Oxford University Press. [Uddrag: Kapitel 1, 2, 3, 4, 8, 9, 13 og 14 = 141 sider]
- Lutz, A., Greischar, L. L., Rawlings, N. B., Ricard, M., & Davidson, R. J. (2004). Long-term meditators self-induce high-amplitude gamma synchrony during mental practice. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 101(46), 16369-16373. [4 sider]
- Macías, B., & de la Mata, M. L. (2013). Narratives of migration. Emotions and the interweaving of personal and cultural identity through narrative. *Culture & Psychology*, 19, 348-368. [21 sider]
- Marino-Francis, F., & Worrall-Davies, A. (2010). Development and validation of a social inclusion questionnaire to evaluate the impact of attending a modernised mental health day service. *Mental Health Review Journal*, 15(1), 37-47. [11 sider]
- Medved, M. (2015). Everyday drams: Comparing life with dementia and acquired brain injury. In L.C. Hyden, H. Lindemann, & J. Brockmeier (Eds.), *Beyond loss, dementia, identity, personhood* (pp. 91-107). USA:Oxford University Press. [16 sider]
- Neff, K. D. (2009). Self-compassion. In M. R. Leary & R. H. Hoyle (Eds.), *Handbook of individual differences in social behavior* (pp. 561-576). New York: Guilford Press. [13 sider]
- Prigatano, G. P. (1991). Disordered mind, wounded soul: The emerging role of psychotherapy in rehabilitation after brain injury. *Journal of Head Trauma Rehabilitation*, 6(4), 1-10. doi: 10.1097/00001199-199112000-00004 [10 sider]
- Rosenberg, N. K., & Arendt, M. (2012). Kognitiv adfærdsterapi ved socialfobi. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 193-215). København: Hans Reitzel. [25 sider]

- Rosenberg, N., K., Mørck, M. M., & Arendt, M. (2012). Kognitiv adfærdsterapi – teorier og metoder. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 23-52). DK: Hans Reitzels Forlag. [30 sider]
- Sauer, S., Walach, H., Schmidt, S., Hinterberger, T., Lynch, S., Büssing, A., & Kohls, N. (2013). Assessment of mindfulness: Review on state of the art. *Mindfulness*, 4(1), 3-17. [15 sider]
- Segal, Z. V., Williams, J. M. G., & Teasdale, J. D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression (2nd ed.)*. New York: Guilford Press. [uddrag: side 1-176]
- Straarup, K. N. (2012). Kognitiv adfærdsterapi ved affektive lidelser. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 116-150). København: Hans Reitzel. [35 sider]
- Trærup, M., & Braad, M. O. (2012). Dialektisk adfærdsterapi ved borderline personlighedsforstyrrelse. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 453-470). København: Hans Reitzel. [18 sider]
- Turner, B.J., Fleming, J.M., Ownsworth, T.M., & Cornwell, P. L. (2008). The transition from hospital to home for individuals with acquired brain injury: A literature review and research recommendations. *Disability and Rehabilitation*, 30(16), 1153-1176. [24 sider]
- United Nations (2006): *International Convention on The Rights of People with Disabilities*. UN, New York.
- Wright, N., & Stickley, T. (2013). Concepts of social inclusion, exclusion and mental health: a review of the international literature. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 20, 71-81. [11sider]
- Zachariae, B. (2007). Evidensbaseret psykologisk praksis. *Psykolog Nyt*, nr. 12, 16-25. [10 sider].

I alt 1010 sider.

SAP: Supplerende anvendt handicap- og rehabiliteringspsykologi (KHARE) (5 ECTS)

Modultitel, ECTS-angivelse

SAP (KHARE) Supplerende anvendt handicap- og rehabiliteringspsykologi
5 ECTS

Placering

7. semester

Modulansvarlig

Chalotte Glintborg cgl@hum.aau.dk

Undervisere

Chalotte Glintborg cgl@hum.aau.dk

Rikke Schultz

Mette Kold

Type og sprog

Introduktioner til mindfulness, kognitiv adfærdsterapi, og rehabiliteringspsykologi ved hjerneskader. Undervisningen er primært på dansk, pensum primært på engelsk.

Mål**Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre****Omfang og forventning**

2 moduler á 4 timer + 1 modul á 2 timer. Ialt 10 timer.

500 sider pensum. Det forventes, at studerende har læst dette på forhånd og kan deltage relevant i diskussioner, hvor der lægges op til dette.

Deltagere

Psykologistuderende på 7. semester, som ikke er optaget på KHARE-programmet, men har valgt KHAREs udgave af SAP.

Deltagerforudsætninger**Modulaktiviteter (kursusgange mv.)**

Antal forelæsningshold: 1

Obligatoriske SAP-moduler:			Introduktioner til	Undervisere
			Mindfulness	Mette Kold
			Kognitiv adfærdsterapi	Rikke Schultz & Chalotte Glintborg
			Rehabiliteringspsykologi	Chalotte Glintborg

Eksamen
4-timers stedprøve.
Prøven kan afløses ved tilfredsstillende, aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer tilstedeværelse i mindst 8 af kursets 10 timer samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset.

Indhold og pensum:

Introduktion til mindfulness

v/ Mette Kold (info@time2be.net)

Opmærksomt nærvær – mindfulness - er en færdighed, man kan tilegne sig. Det er nemt at forstå, hvad man skal gøre, men derefter kræver det øvelse og atter øvelse, før man kan praktisere at være opmærksomt nærværende i det praktisk levede liv. Modulet giver en introduktion til mindfulness i vestlig psykologi, eksempler på praktiske anvendelsesområder og dokumentation for effekter i oversigt. Desuden indgår en øvelse med åndedrættet som indgang.

Litteratur (199 sider):

- Carmody, J., & Baer, R. A. (2008). Relationships between mindfulness practice and levels of mindfulness, medical and psychological symptoms and well-being in a mindfulness-based stress reduction program. *Journal of Behavioral Medicine*, 31(1), 23-33. [11 sider].
- Davidson, R. J., Kabat-Zin, J., Schumacher, J., Rosenkranz, M., Muller, D., Santorelli, S.F., Urbanowski, F., Harrington, A., Bonus, K. & Sheridan, S.F. (2003). Alterations in brain and immune function produced by mindfulness meditation. *Psychosomatic medicine*, 65(4), 564-570. [7 sider].
- Lutz, A., Greischar, L. L., Rawlings, N. B., Ricard, M., & Davidson, R. J. (2004). Long-term meditators self-induce high-amplitude gamma synchrony during mental practice. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 101(46), 16369-16373. [4 sider]
- Segal, Z. V.; Williams, J. M. G., & Teasdale, J. D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression* (2nd ed.). New York: Guilford Press. [uddrag: side 1-176]

Introduktion til kognitiv adfærdsterapi

v/ Rikke Schultz (rikke.schultz@regionh.dk) (& Chalotte Glintborg)

Workshoppen vil primært være en teoretisk indføring i behandlingstilgangen, hvor de studerende vil få kendskab til hvorledes man i praksis arbejder med begreber som automatiske tanker, uhensigtsmæssig adfærd, leveregler og kerneantagelser. Dertil vil de vigtigste behandlingsteknikker som psykoedukation, identifikation, analyse og omstrukturering blive gennemgået.

Litteratur (139 sider):

- Beck, J. S. (2013). *Kognitiv adfærdsterapi – Grundlag og perspektiver*. DK: Akademisk Forlag. [uddrag: kap. 5-7 og 9-11; pp. 80-141, 156-203 = 109 sider]
- Rosenberg, N., K., Mørck, M. M., & Arendt, M. (2012). Kognitiv adfærdsterapi – teorier og metoder. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. N Nyeste udvikling* (pp. 23-52). DK: Hans Reitzels Forlag. [30 sider]

Introduktion til anvendt rehabiliteringspsykologi

v/ *Chalotte Glintborg*, cgl@hum.aau.dk

Hvad vil det sige at få en erhvervet hjerneskade og hvilke konsekvenser fører det typisk med sig? Hvorfor er rehabiliteringspsykologi relevant på hjerneskadeområdet? Dagen giver en præsentation af aktuelle teorier og modeller for hjerneskaderehabilitering. Derudover præsenteres nye empiriske forskningsresultater fra CGs ph.d. projekt, der har undersøgt de psyko-sociale effekter af nuværende rehabiliteringsindsatser på hjerneskadeområdet.

Litteratur (163 sider):

- Glintborg, C. & Jensen de López, K. (2014). Koordination i et nyt lys - sikring af de psykologiske indsatser i hjerneskaderehabiliteringen. *Psyke & Logos*, 34(2). [22 sider].
- Kennedy, P. (Ed.) (2012). *The Oxford Handbook of Rehabilitation Psychology*. Oxford University Press. [Uddrag: Kapitel 1, 2, 3, 4, 8, 9, 13 og 14 = 141 sider].

Samlet pensumliste

- Beck, J. S. (2013). *Kognitiv adfærdsterapi – Grundlag og perspektiver*. DK: Akademisk Forlag. [uddrag: kap. 5-7 og 9-11; pp. 80-141, 156-203 = 85 sider]
- Carmody, J., & Baer, R. A. (2008). Relationships between mindfulness practice and levels of mindfulness, medical and psychological symptoms and well-being in a mindfulness-based stress reduction program. *Journal of Behavioral Medicine*, 31(1), 23-33. [11 sider].
- Davidson, R. J., Kabat-Zin, J., Schumacher, J., Rosenkranz, M., Muller, D., Santorelli, S.F., Urbanowski, F., Harrington, A., Bonus, K. & Sheridan, S.F. (2003). Alterations in brain and immune function produced by mindfulness meditation. *Psychosomatic medicine*, 65(4), 564-570. [7 sider].
- Glintborg, C. & Jensen de López, K. (2014). Koordination i et nyt lys - sikring af de psykologiske indsatser i hjerneskaderehabiliteringen. *Psyke & Logos*, 34(2). [22 sider].

- Kennedy, P. (Ed.) (2012). *The Oxford Handbook of Rehabilitation Psychology*. Oxford University Press. [Uddrag: Kapitel 1, 2, 3, 4, 8, 9, 13 og 14 = 141 sider].
- Lutz, A., Greischar, L. L., Rawlings, N. B., Ricard, M., & Davidson, R. J. (2004). Long-term meditators self-induce high-amplitude gamma synchrony during mental practice. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 101(46), 16369-16373. [4 sider]
- Rosenberg, N., K., Mørck, M. M., & Arendt, M. (2012). Kognitiv adfærdsterapi – teorier og metoder. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. N Nyeste udvikling* (pp. 23-52). DK: Hans Reitzels Forlag. [30 sider]
- Segal, Z. V.; Williams, J. M. G., & Teasdale, J. D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression (2nd ed.)*. New York: Guilford Press. [uddrag: side 1-176]

I alt 501 sider

Kursusmodul: Cultural Psychology and Social Practice VAP (10 ECTS)

Modulansvarlig: Brady Wagoner (wagoner@hum.aau.dk) og Carolin Demuth (cdemuth@hum.aau.dk)

Undervisere:

BI = Bob Innis

BW = Brady Wagoner (wagoner@hum.aau.dk)

CD = Carolin Demuth (cdemuth@hum.aau.dk)

IB = Ignacio Brescó (ignacio@hum.aau.dk)

JV = Jaan Valsiner (jvalsiner@hum.aau.dk)

LT = Luca Tateo (luca@hum.aau.dk)

LT = Lene Tanggaard (lenet@hum.aau.dk)

NK = Nikita Kharlamov (nikita@hum.aau.dk)

PC = Paula Cavada (pcavadah@gmail.com)

SA = Sarah Awad (awads@hum.aau.dk)

VG = Vlad Glaveanu (vlad@hum.aau.dk)

Placering: 7. semester

Type og sprog: English

Omfang og forventning: 24 days of class composed of lectures, seminars and workshops.

Deltagere: 7. semester

Antal forelæsninger:

The module offers an introduction to some of the basic themes, theories, concepts and methods used by cultural psychologists. Some topics covered from a cultural perspective will be urban environments, migration, creativity, collective memory, education, diagnoses, as well as more meta-theoretical issues, such as models of causality and the history of psychology. The course aims to offer the requisite theoretical and methodological tools for students to bring into their research projects and internships in later semesters.

The module comprises courses and exercises within the following areas:

- Intensive ways of observing everyday life situations

- Basic methodological training in the use of modern methods of qualitative and quantitative kinds
- Ways of entering into the field of research and social practices as a cultural psychologist
- Analytic skills in understanding contemporary sign complexes in mass media and personal communicative messages

Location: All classes will take place in the Niels Bohr Centre for Cultural Psychology (NBCCP) if not otherwise indicated.

In addition to the following schedule, there will be **‘kitchen seminars’** every Wednesday, 15.00-17.00 in the NBCCP. These are informal seminars aimed at developing research and ideas in cultural psychology. They are attended by students, faculty and international visitors, all of whom participate as equals in knowledge construction.

Date	Time	Theme/Title	Teacher
		Introduction Overview of various Cultural Psychologies	BW, CD, VG
		“Meet and greet” – exchange with students from the previous year	BW, CD
		The LEGOs® of cultural psychology	LT
		Collective Memory, Imagination and the Uses of the Past	BW, LT, IB
		Practical activity: Zoo visit	BW
		The diversity of knowledge, common sense and social representations theory	BW
		Subjectivity, Personal & Collective Culture, Methodology of Cultural Psychology	JV
		Art of resistance workshop	BI, SA, BW, JV
		Cultural Psychology in educational psychological practice	LTP
		Practical activity: xx	
		Urban Psychology	NK
		Action and materiality	VG
		Synopsis Writing Workshop	VG
		Culture and Self: a Discursive Psychology Perspective	CD
		Socialization Practices and Migration	CD
		Activity Theory, the Child’s Perspective and Institutional Transitions	PC

Introduction

Teachers: Brady Wagoner and Vlad Glaveanu

Description: This set of lectures will introduce students to the basics of cultural psychology's approach to human life, including core assumptions, how it has studied human development and its repeated rebirth through psychology's two-century history.

Readings:

- Bruner, J. (1990). *Acts of Meaning*. Cambridge, MA: Harvard [150]
Cole, M. (1996). *Cultural Psychology: A Once and Future Discipline*. Cambridge, MA: Harvard. (pages 1-145) [145]
Diriwachter, D. (2012). Volkerpsychologie. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 43-57). Oxford: Oxford University Press. [15]
Rogoff, B. (2003). The Cultural Nature of Human Development. Chapter 2 (pp. 37-62). New York: Oxford University Press [26]
Shweder, R. (1991). *Thinking through Culture: Expeditions in Cultural Psychology*. Cambridge, MA: Harvard. (Chapters: 2, 5) [50]
Valsiner, J. (2012). *Oxford Handbook of Culture and Psychology*. OUP. (pages 1-70) [96]
Van der Veer, R. (2012). Cultural-Historical Psychology. In: J. Valsiner. *Oxford Handbook of Culture and Psychology*. (pp. 58-70) Oxford: Oxford University Press [12]

Collective Memory, Imagination and the Uses of the Past

Teacher: Brady Wagoner, Luca Tateo and Ignacio Brescó

Description: This colloquia provides different perspectives on Memory and Imagination from the standpoint of cultural psychology, highlighting such issues as history, narrative, reflexivity, fantasy and politics.

Readings:

- Wagoner, B. (in press). The Constructive Mind: Frederic Bartlett's Psychology in Reconstruction. Cambridge: Cambridge University Press. (Chapters: Intro, 2, 4, 5) [60]

The LEGOs® of cultural psychology

Teacher: Luca Tateo

Valsiner, J. (2014). *An invitation to cultural psychology*. chapter 2 (pp. 26-49) [23],
chapt. 4-5-6 (pp. 63-134) [41].

The diversity of knowledge, common sense and social representations theory

Teacher: Brady Wagoner

Description: These lectures outline the theory of social representations and in so doing analyses the broader issue of exploring different knowledge systems, in particular that of common sense versus scientific thinking.

Reading:

Markova, I. (2012). Social Representation as an Anthropology of Culture. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture & Psychology* (pp. 487-509). Oxford: Oxford University Press. [23]

Wagoner, B. (in press). *The Constructive Mind: Frederic Bartlett's Psychology in Reconstruction*. Cambridge: Cambridge University Press. (Chapters 3 and 6) [50]

Subjectivity, Personal & Collective Culture, Methodology of Cultural Psychology

Teacher: Jaan Valsiner

Description: The first lecture will deal with how we can theorize subjectivity within cultural psychology, making it an integral part of research investigations. This is followed by a discussion of the core dialectic between personal and collective culture, and how it plays out within accounts of the appropriation and transformation of cultural forms. Finally, methodological foundations for cultural psychology will be outlined.

Readings:

Branco, A. & Valsiner, J. (1997). Changing methodologies: A co-constructivist study of goal orientations in social interactions. *Psychology and Developing Societies*, 9, 1, 35-64. [29]

Branco, A. & Valsiner, J. (2010). Towards cultural psychology of affective processes: Semiotic regulation of dynamic fields. *Estudios de psicología*, 31, 243-251. [8]

Salvatore, S. & Valsiner, J. (2010). Between the general and the unique. *Theory & Psychology*, 20, 817-833. [16]

Valsiner, J. (2014). Needed for cultural psychology: Methodology in a new key. *Culture & Psychology*, 20, 3-30. [28]

Valsiner, J., & Sato, T. (2006). Historically Structured Sampling (HSS): How can psychology's methodology become tuned in to the reality of the historical nature of cultural psychology? In J. Straub, D. Weidemann, C. Kölbl & B. Zielke (Eds.), *Pursuit of meaning* (pp. 215-251). Bielefeld: transcript.
<http://dl.dropbox.com/u/21182085/valsiner2006.pdf> [46]

Cultural Psychology in educational psychological practice

Teacher: Lene Tanggaard

Description: This lecture will look at how cultural psychological knowhow can be applied to the field of educational psychological practice.

Readings: (in Danish or English as preferred)

Szulevicz, T. & Tanggaard, L. (2015). *Pædagogisk psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels forlag.

Szulevicz, T. & Tanggaard, L. (2016, forthcoming). *Educational psychological practice – a new theoretical framework*. Springer.

Optional:

Tanggaard, L. & Blæhr, M. (2012). Bare rolig – udredningerne ender i skabet. Refleksioner over mangeårig psykologpraksis og et aktuelt skoleudviklingsprojekt. *Psykologisk Pædagogisk Tidsskrift*, Vol. 49, nr. 1, 35-43

Tanggaard, L. (2015). Et opfindsomt og offensivt PPR? *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*. Vol. 52, nr. 1, 71-77.

Art of resistance workshop

Teacher: Bob Innis and Sarah Awad

Description: This workshop is part of the development process of an edited book titled 'Aesthetics of Resistance' where several authors will be invited to share ideas about different creative forms of resistance from around the world. Artistic acts of social movements are approached through the framework of cultural psychology, which looks at resistance as a social and individual phenomenon, a constructive process that articulates continuity and change and as an act oriented towards an imagined future of different communities.

Readings:

Awads, S. H., Wagoner, B., Glaveanu, V. (in press). The (Street) Art of Resistance. In Chaudhary, N., Hviid, P., Marsico, G, Villadsen, J. (ed.) *Resistance in Everyday Life: Constructing Cultural Experiences* (24)

Urban Psychology

Teachers: Nikita Kharlamov

Description: This lectures analyses the experience of living in cities. Key questions to be discussed are the difference between urban and rural mentalities and whether the distinction still holds today, perception of cityscapes and mental maps of them, and characteristics of the urban personality.

Readings:

Heft, H. (2013). Environment, cognition, and culture: Reconsidering the cognitive map. *Journal of Environmental Psychology*, 33, 14-25. [12]

Kharlamov, N. (2012). The City as a Sign: A Developmental-Experiential Approach to Spatial Life. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. New York: Oxford University Press. [26]

Milgram, S. (2010). The experience of living in cities. In Blass, T. (Ed.), *Stanley Milgram. The individual in a social world: Essays and experiments* (3rd expanded ed., pp. 11-28). London, England: Pinter & Martin. (Original work published in 1970). [17]

Simmel, G. (1997). The metropolis and mental life (H. Gerth, Trans.). In D. Frisby & M. Featherstone (Eds.), *Simmel on culture: Selected writings* (pp. 174-185). London, England: Sage. (Original work published in 1903). [11]

Psychology of Action and Materiality

Teachers: Vlad Glaveanu

Description:

These lectures will focus on the concept of action in cultural psychology and its relationship to past and present discussions of materiality and social change, with special reference to folk and street art. Students will be asked to reflect on concrete case studies.

Readings:

Boesch, E. (1991). *Symbolic Action Theory*. (Chapter 7) [39]

Dewey, J. (1934). *Art as Experience*. New York: Pedegree. (Chapter 3). [21]

Gonzales-Ruibal, A. (2012). Archeology and the Study of Material Culture: Synergies with Cultural Psychology. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 132-162). Oxford: Oxford University Press. [31]

Synopsis Writing Workshop

Teacher: Vlad Glaveanu

Description:

This workshop will provide students with good advice and hands-on help in how to write a synopsis for the cultural psychology exam and further afield.

Culture and self: a discursive psychology perspective

Teacher: Carolin Demuth

The course addresses the dialogical interplay of self and culture from a discursive cultural psychology perspective. Particularly, we will discuss dialogical approaches developed from Bakhtinian and Wittgensteinian thinking (Shotter, 2008). We will further address the storied nature of the mind (Brockmeier, 2012). Finally we will discuss concrete research that shows how children come to orient themselves within cultural meaning systems and normativities (Sterponi, 2009) and learn to co-construct cultural versions of self-narratives and the world (Miller et al. 2001) by engaging in mundane every day discursive practices. The course will be a combination of brief lectures and group discussion exercises based on the reading assignments.

Readings

Day 1

Brockmeier, J. (2012). Narrative Scenarios: Toward a Culturally Thick Notion of Narrative. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 439-467).[29]

Shotter, J. (2008). *Conversational Realities Revisited: Life, Language, Body and World*. Ohio: Taos Institute Publications, Chapter 1-3 (pp. 14-70) [57]

Day 2

Miller, P. J., Sandel, T. L., Liang, C.-H., & Fung, H. (2001). Narrating transgressions in Longwood: The discourses, meanings, and paradoxes of an American socializing practice. *Ethos*, 29(2), 159-186. [27]

Sterponi, L. (2009). Accountability in family discourse: Socialization into norms and standards and negotiation of responsibility in Italian dinner conversations. *Childhood*, 16(4), 441-459 [19]

Socialization Practices and Migration

Teacher: Carolin Demuth

The course addresses the challenges migrant parents are faced with in light of conflicting ethnotheories of what is considered good child care. We will also discuss implications for educational settings. The course will be a combination of brief lectures and group discussion exercises based on the reading assignments.

Readings:

Degni, Filio, Pöntinen, Seppo, & Mulki, Mölsä (2006). Somali Parents' Experiences of Bringing up Children in Finland: Exploring Social-Cultural Change within Migrant Households [52 paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 7(3), Art. 8, <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs060388>. [16]

Somaliske mødre lærer at lege med deres børn. <http://www.information.dk/523973>. [4]

Activity Theory, the Child's Perspective and Institutional Transitions

Teacher: Paula Cavada

Description:

This lecture includes key concepts and methods of activity theory through a cross-cultural investigation of children's transition from preschool to primary school. Special attention will be given to how to explore school through the child's perspective and analysis of video footage.

Readings:

Hedegaard, M. (2012). Children's Creative Modeling of Conflict Resolutions in Everyday Life as Central in their Learning and Development in Families. In Hedegaard, M., Aronsson, K., Højholt, C., Ulvik, O. (Eds.) *Children, Childhood and Everyday Life*. Charlotte: Information Age Publishing Inc. [16]

Hviid, P. (2008): "Next year we are small, right?" - Children's transitions in time. *European Journal of Psychology of Education*, pp?? [13]

Samlet pensumliste

Key readings starred.

- *Valsiner, J. (2012). *Oxford Handbook of Culture and Psychology*. OUP. (chapters: Intro, 1, 2, 3, 4, 7, 9, 13, 16, 21, 22)
- Awads, S. H., Wagoner, B., Glaveanu, V. (in press). The (Street) Art of Resistance. In Chaudhary, N., Hviid, P., Marsico, G, Villadsen, J. (ed.) *Resistance in Everyday Life: Constructing Cultural Experiences* (24)
- Boesch, E. (1991). *Symbolic Action Theory*. (Chapter 7) [39]
- *Branco, A. & Valsiner, J. (1997). Changing methodologies: A co-constructivist study of goal orientations in social interactions. *Psychology and Developing Societies*, 9, 1, 35-64. [29]
- *Branco, A. & Valsiner, J. (2010). Towards cultural psychology of affective processes: Semiotic regulation of dynamic fields. *Estudios de psicologia*, 31, 243-251. [8]
- *Brockmeier, J. (2012). Narrative Scenarios: Toward a Culturally Thick Notion of Narrative. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 439-467). Oxford: Oxford University Press. [29]
- *Bruner, J. (1990). *Acts of Meaning*. Cambridge, MA: Harvard [150]
- *Cole, M. (1996). *Cultural Psychology: A Once and Future Discipline*. Cambridge, MA: Harvard (pages 1-145) [145]
- Degni, Filio, Pöntinen, Seppo, & Mulki, Mölsä (2006). Somali Parents' Experiences of Bringing up Children in Finland: Exploring Social-Cultural Change within Migrant Households [52 paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 7(3), Art. 8, <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs060388>. [16]
- Dewey, J. (1934). *Art as Experience*. New York: Pedegree. (Chapter 3). [21]
- Diriwachter, D. (2012). Volkerpsychologie. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 43-57). Oxford: Oxford University Press. [15]
- Gonzales-Ruibal, A. (2012). Archeology and the Study of Material Culture: Syner-

- gies with Cultural Psychology. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 132-162). Oxford: Oxford University Press. [30]
- Hedegaard, M. (2012). Children's Creative Modeling of Conflict Resolutions in Everyday Life as Central in their Learning and Development in Families. In Hedegaard, M., Aronsson, K., Højholt, C., Ulvik, O. (Eds.) *Children, Childhood and Everyday Life*. Charlotte: Information Age Publishing Inc. [20]
- Heft, H. (2013). Environment, cognition, and culture: Reconsidering the cognitive map. *Journal of Environmental Psychology*, 33, 14-25. [12]
- Hviid, P. (2008): "Next year we are small, right?" - Children's transitions in time. *European Journal of Psychology of Education*, pp?? [13]
- *Kharlamov, N. (2012). The City as a Sign: A Developmental-Experiential Approach to Spatial Life. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. New York: Oxford University Press. [26]
- Kusenbach, M. (2003). Street phenomenology. *Ethnography*, 4, 455-485. [30]
- *Markova, I. (2012). Social Representation as an Anthropology of Culture. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture & Psychology* (pp. 487-509). Oxford: Oxford University Press. [22]
- *Milgram, S. (2010). The experience of living in cities. In Blass, T. (Ed.), *Stanley Milgram. The individual in a social world: Essays and experiments* (3rd expanded ed., pp. 11-28). London, England: Pinter & Martin. (Original work published in 1970). [17]
- Miller, P. J., Sandel, T. L., Liang, C.-H., & Fung, H. (2001). Narrating transgressions in Longwood: The discourses, meanings, and paradoxes of an American socializing practice. *Ethos*, 29(2), 159-186. [27]
- Rogoff, B. (2003). The Cultural Nature of Human Development. Chapter 2 (pp. 37-62). New York: Oxford University Press [26]
- Salvatore, S. & Valsiner, J. (2010). Between the general and the unique. *Theory & Psychology*, 20, 817-833. [16]
- *Shweder, R. (1991). *Thinking through Culture: Expeditions in Cultural Psychology*. Cambridge, MA: Harvard. (Chapters: 2, 5) [50]
- *Shotter, J. (2008). *Conversational Realities Revisited: Life, Language, Body and World*. Ohio: Taos Institute Publications, Chapter 1-3 (pp. 14-70) [57]
- *Simmel, G. (1997). The metropolis and mental life (H. Gerth, Trans.). In D. Frisby & M. Featherstone (Eds.), *Simmel on culture: Selected writings* (pp. 174-185). London, England: Sage. (Original work published in 1903). [11]
- Somaliske mødre lærer at lege med deres børn. <http://www.information.dk/523973> . [4]
- Sterponi, L. (2009). Accountability in family discourse: Socialization into norms

and standards and negotiation of responsibility in Italian dinner conversations. *Childhood*, 16(4), 441-459 [19]

*Szulevicz, T. & Tanggaard, L. (2015). *Pædagogisk psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels forlag.

*Szulevicz, T. & Tanggaard, L. (2016, forthcoming). *Educational psychological practice – a new theoretical framework*. Springer.

Tanggaard, L. & Blæhr, M. (2012). Bare rolig – udredningerne ender i skabet. Refleksioner over mangeårig psykologpraksis og et aktuelt skoleudviklingsprojekt. *Psykologisk Pædagogisk Tidsskrift*, Vol. 49, nr. 1, 35-43 [9]

Tanggaard, L. (2015). Et opfindsomt og offensivt PPR? *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*. Vol. 52, nr. 1, 71-77 [7]

Toomela, A. (2012). Guesses on the future of cultural psychology. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 998-1033). Oxford: Oxford University Press. [35]

*Valsiner, J. (2014). Needed for cultural psychology: Methodology in a new key. *Culture & Psychology*, 20, 3-30. [28]

*Valsiner, J. (2014). *An invitation to cultural psychology*. chapter 2 (pp. 26-49) [23], chapt. 4-5-6 (pp. 63-134) [41]

*Valsiner, J., & Sato, T. (2006). Historically Structured Sampling (HSS): How can psychology's methodology become tuned in to the reality of the historical nature of cultural psychology? In J. Straub, D. Weidemann, C. Kölbl & B. Zielke (Eds.), *Pursuit of meaning* (pp. 215-251). Bielefeld: transcript. <http://dl.dropbox.com/u/21182085/valsiner2006.pdf> [36]

*Van der Veer, R. (2012). Cultural-Historical Psychology. In: J. Valsiner. *Oxford Handbook of Culture and Psychology*. (pp. 58-70) Oxford: Oxford University Press [12]

Wagoner, B. (in press). *The Constructive Mind: Frederic Bartlett's Psychology in Reconstruction*. Cambridge: Cambridge University Press. (Chapters: Intro, 2, 3, 4, 5, 6) [110]

Page count: 1106

Antal forelæsningshold: 1

Prøveform: Sidetal: 1-3 sider.

Normeret prøvetid: 30 minutter.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives der karakter efter 7-trinsskalaen.

Prøvens omfang: 10 ECTS-point.

SAP Cultural Psychology and Social Practice (5 ECTS)

Modulansvarlig: Brady Wagoner (wagoner@hum.aau.dk) og Carolin Demuth (cdemuth@hum.aau.dk)

Undervisere:

BW = Brady Wagoner (wagoner@hum.aau.dk)

CD = Carolin Demuth (cdemuth@hum.aau.dk)

JV = Jaan Valsiner (jvalsiner@hum.aau.dk)

NK = Nikita Kharlamov (nikita@hum.aau.dk)

Placering: 7. semester

Type og sprog: English

Omfang og forventning:

The module offers an introduction to some of the basic themes, theories, concepts and methods used by cultural psychologists. Some topics covered from a cultural perspective will be urban environments, common sense, personal culture as well as more meta-theoretical issues, such as models of causality and methodology

Deltagere: 7. semester

Antal forelæsninger:

Date	Time	Theme/Title	Teacher
		The diversity of knowledge, common sense and social representations theory	BW
		Subjectivity, Personal & Collective Culture, Methodology of Cultural Psychology	JV
		Urban Psychology	NK
		Socialization Practices and Migration	CD

'The diversity of knowledge, common sense and social representations theory'

Teacher: Brady Wagoner

Description: These lectures outline the theory of social representations and in so doing analyses the broader issue of exploring different knowledge systems, in particular that of common sense versus scientific thinking.

Reading:

Markova, I. (2012). Social Representation as an Anthropology of Culture. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture & Psychology* (pp. 487-509). Oxford: Oxford University Press. [23]

Wagoner, B. (in press). *The Constructive Mind: Frederic Bartlett's Psychology in Reconstruction*. Cambridge: Cambridge University Press. (Chapters 3 and 6) [50]

Subjectivity, Personal & Collective Culture, Methodology of Cultural Psychology

Teacher: Jaan Valsiner

Description: The first lecture will deal with how we can theorize subjectivity within cultural psychology, making it an integral part of research investigations. This is followed by a discussion of the core dialectic between personal and collective culture, and how it plays out within accounts of the appropriation and transformation of cultural forms. Finally, methodological foundations for cultural psychology will be outlined.

Readings:

Branco, A. & Valsiner, J. (1997). Changing methodologies: A co-constructivist study of goal orientations in social interactions. *Psychology and Developing Societies*, 9, 1, 35-64. [29]

Branco, A. & Valsiner, J. (2010). Towards cultural psychology of affective processes: Semiotic regulation of dynamic fields. *Estudios de psicología*, 31, 243-251. [8]

Salvatore, S. & Valsiner, J. (2010). Between the general and the unique. *Theory & Psychology*, 20, 817-833. [16]

Valsiner, J. (2014). Needed for cultural psychology: Methodology in a new key. *Culture & Psychology*, 20, 3-30. [28]

Valsiner, J., & Sato, T. (2006). Historically Structured Sampling (HSS): How can psychology's methodology become tuned in to the reality of the historical nature of cultural psychology? In J. Straub, D. Weidemann, C. Kölbl & B. Zielke (Eds.), *Pursuit of meaning* (pp. 215-251). Bielefeld: transcript. <http://dl.dropbox.com/u/21182085/valsiner2006.pdf> [46]

Urban Psychology

Teachers: Nikita Kharlamov

Description: This lectures analyses the experience of living in cities. Key questions to be discussed are the difference between urban and rural mentalities and whether the distinction still holds today, perception of cityscapes and mental maps of them, and characteristics of the urban personality.

Readings:

- Heft, H. (2013). Environment, cognition, and culture: Reconsidering the cognitive map. *Journal of Environmental Psychology*, 33, 14-25. [12]
- Kharlamov, N. (2012). The City as a Sign: A Developmental-Experiential Approach to Spatial Life. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. New York: Oxford University Press. [26]
- Milgram, S. (2010). The experience of living in cities. In Blass, T. (Ed.), *Stanley Milgram. The individual in a social world: Essays and experiments* (3rd expanded ed., pp. 11-28). London, England: Pinter & Martin. (Original work published in 1970). [17]
- Simmel, G. (1997). The metropolis and mental life (H. Gerth, Trans.). In D. Frisby & M. Featherstone (Eds.), *Simmel on culture: Selected writings* (pp. 174-185). London, England: Sage. (Original work published in 1903). [11]

Socialization Practices and Migration

Teacher: Carolin Demuth

The course addresses the challenges migrant parents are faced with in light of conflicting ethnotheories of what is considered good child care. We will also discuss implications for educational settings. The course will be a combination of brief lectures and group discussion exercises based on the reading assignments.

Readings:

- Degni, Filio, Pöntinen, Seppo, & Mulki, Mölsä (2006). Somali Parents' Experiences of Bringing up Children in Finland: Exploring Social-Cultural Change within Migrant Households [52 paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 7(3), Art. 8, <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0114-fqs060388>. [16]
- Somaliske mødre lærer at lege med deres børn. <http://www.information.dk/523973>. [4]I alt 286 sider

Antal forelæsningshold: 1

Prøveform: active participation

Kursusmodul (VAP) Videregående Anvendt Psykologi (Klinisk Hverdagspsykologi – Center for Klinisk Hverdagspsykologi - CKH) (10 ECTS)

Modulansvarlig: Bendt Torpegård Pedersen (torpe@hum.aau.dk)

Vejledere/Seminarholdere:

Bendt Torpegaard Pedersen (torpe@hum.aau.dk),
Einar B. Baldursson (Kursusansvarlig: ainarb@hum.aau.dk),

Placering: 7 semester

Type og sprog: Professionsprogram – dansk

Omfang og forventning:

Klinisk socialpsykologi, Center for Klinisk Hverdagspsykologi

Kursusbeskrivelse

Klinisk Socialpsykologi bygger på 6 faglige søjler:

- Socialpsykologi
- Evolutionær psykologi
- Arbejds- og organisationspsykologi
- Normalpsykologisk diagnostik og behandling
- Social neuropsykologi
- Stresspsykologi

Faget beskæftiger sig med en lang række forandringer i normalpsykologiske tilstande, der medfører problemer for den berørte og øger risikoen for sværere lidelser. Der er tale om et arbejdsfelt, hvor eventuelle klienter er moderat belastede (sammenholdt med psykiatriske patienter), hvorfor de har forudsætningerne for at deltage aktivt i en evt. intervention.

Den kliniske tilgangsmåde udgør et udgangspunkt for udviklingen af en moderne hverdags psykologi med fokus på de dysfunktioner, der udspringer af et moderne liv, sociale medier, arbejde og organisationsformer. Der tages således afsæt i en konkret forståelse af det moderne livs domæner, hvor arbejdsliv og de øvrige livsdomæner opfattes som filtreret ind i hinanden.

En af grundantagelserne er at arbejdslivet har sat sig ud over tidligere tiders grænser. Det betyder at arbejdslivets metoder og mål optræder som relevante bud på hvordan det øvrige liv skal leves. Det betyder at de øvrige liv ofte optræder som ressource for arbejdslivet. Sidst men ikke mindst betyder det at det moderne arbejde forudsætter og forbruger ressourcer der alene kan etableres og vedligeholdes uden for arbejdet.

I et moderne arbejde opfattes arbejdsmiljø som et fokus på bæredygtighed. I den forbindelse diskuteres forhold, der indvirker på bæredygtig anvendelse af menneskelige ressourcer. I sin enkelthed – et fokus på hvilke ressourcer der forbruges og hvordan de fornyes og vedligeholdes. Dette indebærer også et fokus på bæredygtighed uden for arbejdet.

Kurset vil således indkredse flere psykologiske problemstillinger – dels på det generelle plan og dels på et mere konkret, praksisnært plan.

Undervisning

På 7ende semester omfatter aktiviteterne på CKH 5 SAP/VAP forelæsninger. Undervisningens hovedakse er imidlertid de faglige dage á 4 timer, der som hovedregel afholdes hver uge, om tirsdagen fra 12-16. Af disse faglige dage er 5 afsat til modulet ”Preklinisk forløb”, hvor det primære fokus er på udredning og diagnostik. Arbejds materialet er klientjournaler. De øvrige dage er organiseret omkring de emner som behandles på SAP/VAP forelæsningerne.

Deltagere:

Forelæsning	Titel/Emne	Underviser
1	Klinisk Hverdagspsykologi - overview	Einar / VAP-SAP
2	Klinisk socialpsykologi	Einar / VAP-SAP
3	Diagnostik og normalitet	Einar / VAP-SAP
4	Forskellige stressforståelser	Einar / VAP-SAP
5	Diagnostik og behandling	Einar / VAP-SAP

Hovedlitteratur til de enkelte forelæsninger

1. *Klinisk Hverdagspsykologi – overview*

- Adele, D. (2009). The interplay of biology and the environment broadly defined. *Developmental Psychology*, Vol 45(1), 1-8. [6 sider]
- Baldursson, E.B & Pedersen, B.T. (2014). *Klinisk Socialpsykologi*, I B.T. Pedersen (Red.), *Klinisk Socialpsykologi: Casestudier fra en arbejdspsykologisk behandlingspraksis*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 21-45]. (s 24).
- Gilbert, P. (2001). Evolutionary approaches to psychopathology: the role of natural defences. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*; 35:17–27. 9 pp. [9 sider]
- Kurzban, R., & Aktipis, C. A. (2007). Modularity and the social mind: Are psychologists too self-ish? *Personality and Social Psychology Review*, 11, 131-149. [17 sider]
- Lieberman, M. D. (2007). Social cognitive neuroscience: a review of core processes. *Annu. Rev. Psychol.*, 58, 259-289.. [29 sider]
- Nesse, R.M. (2004). Natural selection and the elusiveness of happiness. *Philosophical Transactions of the Royal Society, Biological Sciences*, Vol. 359, 1333 - 1347. (12 sider).
- Panksepp, J., Moskal, J., Panksepp, J. B. & Kroes, R. (2002). Comparative approaches in evolutionary psychology: Molecular neuroscience meets the mind. *Neuroendocrinology Letters* 23 (Suppl. 4), 105–15. [8 sider]
- Schacter, D. L.. *The Seven Sins of Memory - Insights From Psychology and Cognitive Neuroscience*. *American Psychologist* Vol. 54. No. 3, 182-203. [19 sider]
- Tracy, J. L., & Robins, R. W. (2008). The automaticity of emotion recognition. *Emotion*, 8(1), 81. (14 sider).
- Van Vugt, M. & Hart, C. M. (2004) Social identity as social glue: the origins of group loyalty. *Journal of Personality and Social Psychology*, 86, (4), 585-598.[11 sider]

2. *Klinisk socialpsykologi*

- Baumeister, R. F., Gailliot, M., DeWall, C. N., & Oaten, M. (2006). Self-Regulation and Personality: How Interventions Increase Regulatory Success, and How Depletion Moderates the Effects of Traits on Behavior. *Journal of personality*, 74(6), 1773-1802. (25 sider).
- Baumeister, R. F., Bratslavsky, E., Finkenauer, C., & Vohs, K. D. (2001). Bad is stronger than good. *Review of general psychology*, 5(4), 323. (40 sider).
- Eibach, R.P., Libby, L.K., Gilovich, T.D. (2003). When change in the self is mistaken for change in the world. (14 sider).
- Kennedy, J.A., Anderson C., More, D.A. (2011). Social Reactions to Overconfidence: Do the Costs of Overconfidence Outweigh the Benefits? Working Paper Series, Institute for Research on Labor and Employment, UC Berkeley. (30 sider).
- Pronin E., Lin D.Y., Ross L. (2002). The Bias Blind Spot: Perceptions of Bias in Self Versus Others. *Pers Soc Psychol Bull*; 28; 369. (10 sider).

- Twenge, J. M.; Konrath, S.; Foster, J. D.; Campbell, W. K. ; Bushman, B. J. (2008). Egos inflating over time: A cross-temporal meta-analysis of the Narcissistic Personality Inventory. *Journal of Personality*, Vol 76(4), Aug, 875-902. [25 sider]
- Sedikides, C.; Gregg, A. P.; Hart, C. M. (2007). The importance of being modest. I Sedikides, C. (Ed); Spencer, S. J. (Ed). *The self*, *Frontiers of social psychology* (pp. 163-184). New York, NY, US: Psychology Press. [19 sider]
- Sedikides, C., Green, J.D., Pinter, B.B. (2004). Self-Protective Memory. *The self and memory*. I Denise R. (Ed); Lampinen, James M. (Ed); Behrend, Douglas A. (Ed), *The self and memory*, *Studies in self and identity* (pp. 161-179). New York, NY, US: Psychology Press. (15 sider).

3. Diagnostik og normalitet

- Allen N.B.; Badcock P.B. (2006). Darwinian models of depression: a review of evolutionary accounts of mood and mood disorders. *Prog Neuropsychopharmacol Biol Psychiatry*, 30:815-826. [10 sider]
- Baldursson, E.B. (2014). Identitetssyndromets ætiologi og diagnostik. I B.T. Pedersen (Red.), *Klinisk Socialpsykologi: Casestudier fra en arbejdspsykologisk behandlingspraksis*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 85-91]. (s 4).
- Baldursson, E.B. (2014). Dissonansens nedstemthed. I B.T. Pedersen (Red.), *Klinisk Socialpsykologi: Casestudier fra en arbejdspsykologisk behandlingspraksis*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 155-166]. (s 9 – omregnet til A4 sider).
- Baldursson, E.B. (2009). Hyperstress s. 253-296 (Selv, evolution og psykologisk dysfunktion; Sindssygdom og normalpsykologi; Udredning, diagnostik og behandling; Diagnostikken - udfordringer og mysterier). København: Frydenlund. (36 sider).
- McNally, R. J. (2001). On Wakefield's harmful dysfunction analysis of mental disorder. *Behaviour Research and Therapy* 39. 309–314. [7 sider]
- Nesse. R. (1998). Emotional disorders in evolutionary perspective. *British Journal of Medical Psychology* (1998), 71, 397-415. [16 sider]
- Petersen, R. C. (2004). Mild cognitive impairment as a diagnostic entity. *Journal of Internal Medicine*; 256: 183–194. [10 sider]
- Szechtman, H. & Woody, E. (2004). Obsessive-Compulsive Disorder as a Disturbance of Security Motivation. *Psychological Review*, Vol 111(1), Jan, 111-127. (16 sider).
- Varga, S. (2011): Defining mental disorder. Exploring the 'natural function' approach. *Philosophy, Ethics, and Humanities in Medicine*. 6:1. . [9 sider]
- Vohs, K. D., Baumeister, R. F., & Schmeichel, B. J. (2012). Motivation, personal beliefs, and limited resources all contribute to self-control. *Journal of Experimental Social Psychology*, 48(4), 943-947. (5 sider).
- Wakefield, J. C. (1992). The Concept of Mental Disorder On the Boundary Between Biological Facts and Social Values. *American Psychological Association*. Vol. 47, No. 3. 373-388. [13 sider]
- Wilson, T.D., & Gilbert.D.T. (2008). Explaining away a model of affective adaptation. *Perspectives on Psychological Science* 3(5): 370-386. [14 sider]

4. *Forskellige stressforståelser*

- Hancock, P. A. and Weaver, J. L. (2005) 'On time distortion under stress', *Theoretical Issues in Ergonomics Science*, 6:2, 193 -211. [16 sider]
- Haselton, M. G., & Nettle, D. (2006). The paranoid optimist: An integrative evolutionary model of cognitive biases. *Personality and social psychology Review*, 10(1), 47-66. (19 sider).
- Korteza, S. M.; Koolhaas, J. M.; Wingfield, J.C. & McEwen B. S. (2005). The Darwinian concept of stress benefits of allostasis and costs of allostatic load and the trade-offs in health and disease. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews* 29. 3–38. [33 sider]
- Miller, A. H., Maletic, V., & Raison, C. L. (2009). Inflammation and its discontents: the role of cytokines in the pathophysiology of major depression. *Biological psychiatry*, 65(9), 732-741.. [9 sider]
- Moons W.G.; Eisenberger N. I, Taylor S. E. (2009). Anger and fear responses to stress have different biological profiles. *Brain Behav Immun*. 2010 Feb; 24 (2) :215-9. [4 sider]
- Schwabe, L. & Wolf, O. T. (2009). Stress Prompts Habit Behavior in Humans. *The Journal of Neuroscience*, June 3, • 29(22):7191–7198. [6 sider]

5. *Diagnostik og behandling*

- Gilbert, P. and Procter, S. (2006). Compassionate Mind Training for People with High Shame and Self-Criticism: Overview and Pilot Study of a Group Therapy Approach *Clinical Psychology and Psychotherapy* 13, 353–379. [24 sider]
- Gilbert, P. (2006). Old and new ideas on the evolution of mind and psychotherapy. *Clinical Neuropsychiatry: Journal of Treatment Evaluation*, 3, 139-53. (13 sider).
- Green, J.D., Pinter, B. and Sedikides, C., (2005). Mnemic neglect and self-threat: trait modifiability moderates self-protection. *European Journal of Social Psychology*, 35, (2), 225-235. (9 sider).
- Leary, M. R.; Maddux, J. E. (1987). Progress toward a viable interface between social and clinical-counseling psychology. *American Psychologist*, Vol 42(10), 904-911. [5 sider]
- Rector, N. A. (2013). Acceptance and commitment therapy: Empirical considerations. *Behavior therapy*, 44(2), 213-217.
- Pedersen, B.T. (2014). Invasion fra et andet system og det stressrelaterede sammenbrud. I B.T. Pedersen (Red.), *Klinisk Socialpsykologi: Casestudier fra en arbejdspsykologisk behandlingspraksis* . Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 61-84]. (s 23).
- Pedersen, B.T. (2014). Den defensive organisation i forandring - aktørernes identitetskrise. I B.T. Pedersen (Red.), *Klinisk Socialpsykologi: Casestudier fra en arbejdspsykologisk behandlingspraksis* . Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 127-153]. (s 27).

- Pedersen, B.T. (2012). Aktørfokuseret forandringsforståelse og metode. I E.B. Baldursson, B.T. Pedersen & M.B. Kristensen (Red.), *Realistisk Metode i Psykologien - Bind I: Metodens Logik*, Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 145-163]. (s 18).

Litteratur CKH

- Adam, T.A. & Epel E.S. (2007). Stress, eating and the reward system. *Physiology & Behavior* 91 449–458. [8 sider]
- Adele, D. (2009). The interplay of biology and the environment broadly defined. *Developmental Psychology*, Vol 45(1), 1-8. [6 sider]
- Allen N.B.; Badcock P.B. (2006). Darwinian models of depression: a review of evolutionary accounts of mood and mood disorders. *Prog Neuropsychopharmacol Biol Psychiatry*, 30:815-826. [10 sider]
- Baldursson, E.B & Pedersen, B.T. (2014). *Klinisk Socialpsykologi*, I B.T. Pedersen (Red.), *Klinisk Socialpsykologi: Casestudier fra en arbejdspsykologisk behandlingspraksis*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 21-45]. (s 24).
- Baldursson, E.B, (2014). Identitetssyndromets ætiologi og diagnostik. I B.T. Pedersen (Red.), *Klinisk Socialpsykologi: Casestudier fra en arbejdspsykologisk behandlingspraksis*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 85-91]. (s 4).
- Baldursson, E.B. (2014). Dissonansens nedstemthed. I B.T. Pedersen (Red.), *Klinisk Socialpsykologi: Casestudier fra en arbejdspsykologisk behandlingspraksis*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 155-166]. (s 9 – omregnet til A4 sider).
- Baldursson, E.B. (2009). Hyperstress s. 253-296 (Selv, evolution og psykologisk dysfunktion; Sindssygdom og normalpsykologi; Udredning, diagnostik og behandling; Diagnostikken - udfordringer og mysterier). København: Frydenlund. (36 sider).
- Baumeister, R. F., Gailliot, M., DeWall, C. N., & Oaten, M. (2006). Self Regulation and Personality: How Interventions Increase Regulatory Success, and How Depletion Moderates the Effects of Traits on Behavior. *Journal of personality*, 74(6), 1773-1802. (25 sider).
- Baumeister, R. F., Bratslavsky, E., Finkenauer, C., & Vohs, K. D. (2001). Bad is stronger than good. *Review of general psychology*, 5(4), 323. (40 sider).
- Dodhia, S., et al (2014). Modulation of resting-state amygdala-frontal functional connectivity by oxytocin in generalized social anxiety disorder (8 sider).
- Chen, R., Liang, F. X., Moriya, J., Yamakawa, J., Sumino, H., Kanda, T., & Takahashi, T. (2008). Chronic fatigue syndrome and the central nervous system. *Journal of International Medical Research*, 36(5), 867-874. (7 sider).
- Cosmides, L., & Tooby, J. (1992). Cognitive adaptations for social exchange. *The adapted mind*, 163-228. (31 sider).
- Eibach, R.P., Libby, L.K., Gilovich, T.D. (2003). When change in the self is mistaken for change in the world. (14 sider).
- Eisenberger, N. I., & Lieberman, M. D. (2004). Why rejection hurts: a common neural alarm system for physical and social pain. *Trends in cognitive sciences*, 8(7), 294-300. (6 sider).

- Gilbert, P. (2001). Evolutionary approaches to psychopathology: the role of natural defences. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*; 35:17–27. 9 pp. [9 sider]
- Gilbert, P. and Procter, S. (2006). Compassionate Mind Training for People with High Shame and Self-Criticism: Overview and Pilot Study of a Group Therapy Approach *Clinical Psychology and Psychotherapy* 13, 353–379. [24 sider]
- Gilbert, P. (2006). Old and new ideas on the evolution of mind and psychotherapy. *Clinical Neuropsychiatry: Journal of Treatment Evaluation*, 3, 139-53. (13 sider).
- Grant, A. M. (2007). Relational job design and the motivation to make a prosocial difference. *Academy of Management Review*, 32(2), 393-417. (17 sider).
- Green, J.D., Pinter, B. and Sedikides, C., (2005). Mnemic neglect and self-threat: trait modifiability moderates self-protection. *European Journal of Social Psychology*, 35, (2), 225-235. (9 sider).
- Hancock, P. A. and Weaver, J. L. (2005) 'On time distortion under stress', *Theoretical Issues in Ergonomics Science*, 6:2, 193 -211. [16 sider]
- Haselton, M. G., & Nettle, D. (2006). The paranoid optimist: An integrative evolutionary model of cognitive biases. *Personality and social psychology Review*, 10(1), 47-66. (19 sider).
- Heyman, J. & Ariely, D.(2004). Effort for Payment: A Tale of Two Markets. *Psychological Science*, Vol 15, (11), pp. 787-793. [6 sider]
- Hofmann, W., & Wilson, T. D. (2010). 11. Consciousness, introspection, and the adaptive unconscious. In *Handbook of implicit social cognition: Measurement, theory, and applications* (pp. 197-215). (11 sider).
- Hofmann, S. G., Asmundson, G. J., & Beck, A. T. (2013). The science of cognitive therapy. *Behavior Therapy*, 44(2), 199-212.
- Huber II, J. T. *The Physiology of Psychotherapy: Past, Present, and Future*. (5 sider).
- Kennedy, J.A., Anderson C., More, D.A. (2011). Social Reactions to Overconfidence: Do the Costs of Overconfidence Outweigh the Benefits? Working Paper Series, Institute for Research on Labor and Employment, UC Berkeley. (30 sider).
- Kortea, S. M.; Koolhaas, J. M.; Wingfield, J.C. & McEwen B. S. (2005). The Darwinian concept of stress benefits of allostasis and costs of allostatic load and the trade-offs in health and disease. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews* 29. 3–38. [33 sider]
- Krueger J.I., Acevedo M., and Robbins J.M. (2006). Self as Sample. I: Fiedler, Klaus (Ed); Juslin, Peter (Ed), *Information sampling and adaptive cognition*, (pp. 353-372). New York, NY, US: Cambridge University Press. (17 sider).
- Kurzban, R., & Aktipis, C. A. (2007). Modularity and the social mind: Are psychologists too self-ish? *Personality and Social Psychology Review*, 11, 131-149. [17 sider]
- Lieberman, M. D. (2007). Social cognitive neuroscience: a review of core processes. *Annu. Rev. Psychol.*, 58, 259-289.. [29 sider]
- Leary, M. R.; Maddux, J. E. (1987). Progress toward a viable interface between social and clinical-counseling psychology. *American Psychologist*, Vol 42(10), 904-911. [5 sider]

- Miller, A. H., Maletic, V., & Raison, C. L. (2009). Inflammation and its discontents: the role of cytokines in the pathophysiology of major depression. *Biological psychiatry*, 65(9), 732-741.. [9 sider]
- McNally, R. J. (2001). On Wakefield's harmful dysfunction analysis of mental disorder. *Behaviour Research and Therapy* 39. 309–314. [7 sider]
- Moons W.G.; Eisenberger N. I, Taylor S. E. (2009). Anger and fear responses to stress have different biological profiles. *Brain Behav Immun*. 2010 Feb; 24 (2) :215-9. [4 sider]
- Nesse. R. (1998). Emotional disorders in evolutionary perspective. *British Journal of Medical Psychology* (1998), 71, 397-415. [16 sider]
- Nesse, R.M. (2004). Natural selection and the elusiveness of happiness. *Philosophical Transactions of the Royal Society, Biological Sciences*, Vol. 359, 1333 - 1347. (12 sider).
- Panksepp, J., Moskal, J., Panksepp, J. B. & Kroes, R. (2002). Comparative approaches in evolutionary psychology: Molecular neuroscience meets the mind. *Neuroendocrinology Letters* 23 (Suppl. 4), 105–15. [8 sider]
- Petersen, R. C. (2004). Mild cognitive impairment as a diagnostic entity. *Journal of Internal Medicine*; 256: 183–194. [10 sider]
- Pedersen, B.T. (2014). Invasion fra et andet system og det stressrelaterede sammenbrud. I B.T. Pedersen (Red.), *Klinisk Socialpsykologi: Casestudier fra en arbejdspsykologisk behandlingspraksis* . Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 61-84]. (s 23).
- Pedersen, B.T. (2014). Den defensive organisation i forandring - aktørernes identitetskrise. I B.T. Pedersen (Red.), *Klinisk Socialpsykologi: Casestudier fra en arbejdspsykologisk behandlingspraksis* . Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 127-153]. (s 27).
- Pedersen, B.T. (2012). Aktørfokuseret forandringsforståelse og metode. I E.B. Baldursson, B.T. Pedersen & M.B. Kristensen (Red.), *Realistisk Metode i Psykologien - Bind I: Metodens Logik*, Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 145-163]. (s 18).
- Pronin E., Lin D.Y., Ross L. (2002). The Bias Blind Spot: Perceptions of Bias in Self Versus Others. *Pers Soc Psychol Bull*; 28; 369. (10 sider).
- Rector, N. A. (2013). Acceptance and commitment therapy: Empirical considerations. *Behavior therapy*, 44(2), 213-217.
- Schacter, D. L.. The Seven Sins of Memory - Insights From Psychology and Cognitive Neuroscience. *American Psychologist* Vol. 54. No. 3, 182-203. [19 sider]
- Schwabe, L. & Wolf, O. T. (2009). Stress Prompts Habit Behavior in Humans. *The Journal of Neuroscience*, June 3, • 29(22):7191–7198. [6 sider]
- Sedikides, C.; Gregg, A. P.; Hart, C. M. (2007). The importance of being modest. I Sedikides, C. (Ed); Spencer, S. J. (Ed). *The self, Frontiers of social psychology* (pp. 163-184). New York, NY, US: Psychology Press. [19 sider]
- Sedikides, C., Green, J.D., Pinter, B.B. (2004). Self-Protective Memory. The self and memory. I Denise R. (Ed); Lampinen, James M. (Ed); Behrend, Douglas A. (Ed), *The self and memory, Studies in self and identity* (pp. 161-179). New York, NY, US: Psychology Press. (15 sider).

- Szechtman, H. & Woody, E. (2004). Obsessive-Compulsive Disorder as a Disturbance of Security Motivation. *Psychological Review*, Vol 111(1), Jan, 111-127. (16 sider).
- Tracy, J. L., & Robins, R. W. (2008). The automaticity of emotion recognition. *Emotion*, 8(1), 81. (14 sider).
- Twenge, J. M.; Konrath, S.; Foster, J. D.; Campbell, W. K. ; Bushman, B. J. (2008). Egos inflating over time: A cross-temporal meta-analysis of the Narcissistic Personality Inventory. *Journal of Personality*, Vol 76(4), Aug, 875-902. [25 sider]
- Van Vugt, M. & Hart, C. M. (2004) Social identity as social glue: the origins of group loyalty. *Journal of Personality and Social Psychology*, 86, (4), 585-598.[11 sider]
- Varga, S. (2011): Defining mental disorder. Exploring the ‘natural function’ approach. *Philosophy, Ethics, and Humanities in Medicine*. 6:1. . [9 sider]
- Vohs, K. D., Baumeister, R. F., & Schmeichel, B. J. (2012). Motivation, personal beliefs, and limited resources all contribute to self-control. *Journal of Experimental Social Psychology*, 48(4), 943-947. (5 sider).
- Wakefield, J. C. (1992). The Concept of Mental Disorder On the Boundary Between Biological Facts and Social Values. *American Psychological Association*. Vol. 47, No. 3. 373-388. [13 sider]
- Wilson, T.D., & Gilbert.D.T. (2008). Explaining away a model of affective adaptation. *Perspectives on Psychological Science* 3(5): 370-386. [14 sider]
- Zemack-Rugar, Y., Bettman, J. R., & Fitzsimons, G. J. (2007). The effects of nonconsciously priming emotion concepts on behavior. *Journal of personality and social psychology*, 93(6), 927. (11 sider)

SAP Klinisk Hverdags Psykologi Center for Klinisk Hverdags- psykologi (CKH) (5 ECTS)

Litteraturliste 7ende semester (SAP)

- Allen N.B.; Badcock P.B. (2006). Darwinian models of depression: a review of evolutionary accounts of mood and mood disorders. *Prog Neuropsychopharmacol Biol Psychiatry*, 30:815-826. [10 sider]
- Baldursson, E.B. (2009). Hyperstress s. 253-296 (Selv, evolution og psykologisk dysfunktion; Sindssygdom og normalpsykologi; Udredning, diagnostik og behandling; Diagnostikken - udfordringer og mysterier). København: Frydenlund. (36 sider).
- Baumeister, R. F., Gailliot, M., DeWall, C. N., & Oaten, M. (2006). Self Regulation and Personality: How Interventions Increase Regulatory Success, and How Depletion Moderates the Effects of Traits on Behavior. *Journal of personality*, 74(6), 1773-1802. (25 sider).
- Baumeister, R. F., Bratslavsky, E., Finkenauer, C., & Vohs, K. D. (2001). Bad is stronger than good. *Review of general psychology*, 5(4), 323. (40 sider).
- Cosmides, L., & Tooby, J. (1992). Cognitive adaptations for social exchange. *The adapted mind*, 163-228. (31 sider).
- Eibach, R.P., Libby, L.K., Gilovich, T.D. (2003). When change in the self is mistaken for change in the world. (14 sider).
- Gilbert, P. and Procter, S. (2006). Compassionate Mind Training for People with High Shame and Self-Criticism: Overview and Pilot Study of a Group Therapy Approach *Clinical Psychology and Psychotherapy* 13, 353–379. [24 sider]
- Haselton, M. G., & Nettle, D. (2006). The paranoid optimist: An integrative evolutionary model of cognitive biases. *Personality and social psychology Review*, 10(1), 47-66. (19 sider).
- Kennedy, J.A., Anderson C., More, D.A. (2011). Social Reactions to Overconfidence: Do the Costs of Overconfidence Outweigh the Benefits? Working Paper Series, Institute for Research on Labor and Employment, UC Berkeley. (30 sider).
- Korte, S. M.; Koolhaas, J. M.; Wingfield, J.C. & McEwen B. S. (2005). The Darwinian concept of stress benefits of allostasis and costs of allostatic load and the trade-offs in health and disease. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews* 29. 3–38. [33 sider]
- Krueger J.I., Acevedo M., and Robbins J.M. (2006). Self as Sample. I: Fiedler, Klaus (Ed); Juslin, Peter (Ed), *Information sampling and adaptive cognition*, (pp. 353-372). New York, NY, US: Cambridge University Press. (17 sider).
- Kurzban, R., & Leary, C. A. (2007). Modularity and the social mind: Are psychologists too self-ish? *Personality and Social Psychology Review*, 11, 131-149. [17 sider]
- Lieberman, M. D. (2007). Social cognitive neuroscience: a review of core processes. *Annu. Rev. Psychol.*, 58, 259-289.. [29 sider]

- Miller, A. H., Maletic, V., & Raison, C. L. (2009). Inflammation and its discontents: the role of cytokines in the pathophysiology of major depression. *Biological psychiatry*, 65(9), 732-741.. [9 sider]
- McNally, R. J. (2001). On Wakefield's harmful dysfunction analysis of mental disorder. *Behaviour Research and Therapy* 39. 309–314. [7 sider]
- Pedersen, B.T. (2014). Invasion fra et andet system og det stressrelaterede sammenbrud. I B.T. Pedersen (Red.), *Klinisk Socialpsykologi: Casestudier fra en arbejdspsykologisk behandlingspraksis* . Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 61-84]. (s 23).
- Pedersen, B.T. (2014). Den defensive organisation i forandring - aktørernes identitetskrise. I B.T. Pedersen (Red.), *Klinisk Socialpsykologi: Casestudier fra en arbejdspsykologisk behandlingspraksis* . Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 127-153]. (s 27).
- Pedersen, B.T. (2012). Aktørfokuseret forandringsforståelse og metode. I E.B. Baldursson, B.T. Pedersen & M.B. Kristensen (Red.), *Realistisk Metode i Psykologien - Bind I: Metodens Logik*, Aalborg: Aalborg Universitetsforlag, [pp 145-163]. (s 18).
- Vohs, K. D., Baumeister, R. F., & Schmeichel, B. J. (2012). Motivation, personal beliefs, and limited resources all contribute to self-control. *Journal of Experimental Social Psychology*, 48(4), 943-947. (5 sider).
- Zemack-Rugar, Y., Bettman, J. R., & Fitzsimons, G. J. (2007). The effects of nonconsciously priming emotion concepts on behavior. *Journal of personality and social psychology*, 93(6), 927. (11 sider)

Kursusmodul: Videregående Anvendt Psykologi (VAP) UK (10 ECTS)

Modulansvarlig: Kursusansvarlig: Anne Birgitte Døssing (birgitte@hum.aau.dk), Birgitte Petersen (bjp@hum.aau.dk),

Vejledere/Seminarholdere: Undervisere: Bo Møhl, Birgitte Petersen, Anne Engholm Hedegaard, Anne Birgitte Døssing og Christina Mohr Jensen

Placering: 7. Semester

Type og sprog: Dansk

Omfang og forventning: Varighed og undervisningsform: 5 forelæsninger á 2 timer og 5 seminarange á 3 timer baseret på oplæg fra de studerende. De 5 forelæsninger udgør samtidig SAP (supplerende anvendt psykologi).

Kurset præsenterer vigtige teorier og problemstillinger inden for klinisk psykologi. Der bygges videre på det grundlag, der tidligere er givet i undervisningen på klinisk psykologi, almenpsykologi, udviklingspsykologi samt i psykiatriundervisningen. Formålet er at give den studerende et i forhold til bacheloruddannelsen mere indgående kendskab til den kliniske psykologis anvendelse og anvendelsesområder og sætte den studerende i stand til at forstå og at diskutere den kliniske psykologis temaer, teorier og forskning i relation til det almenpsykologiske grundlag, således at den studerende kan demonstrere et teoretisk overblik over centrale metoder og praksisformer inden for den kliniske psykologi. Således centrerer undervisningen om den psykologiske – især den psykoterapeutiske – behandling af psykiske forstyrrelser.

Derudover suppleres undervisningen med:

- 1) 3-4 forelæsninger inden for det børnepsykiatriske område for UK-V (8 studerende) og studerende tilknyttet praktiklinjen UK-P v/ Christina Mohr og Bo Møhl (10 studerende)
- 2) 3 seminarange for studerende tilknyttet praktiklinjen UK-P v/ Christina Mohr og Bo Møhl (10 studerende)
- 3) En fælles seminarang (for UK-V og studerende tilknyttet UK-P v/ Christina Mohr og Bo Møhl)

Formålet med den supplerende forelæsningsrække og seminarangene omhandler børne- og ungdomspsykiatri er at give den studerende et indblik i den børne- og ungdomspsykiatriske speciale. Herunder en viden om, hvordan man i praksis forstår forholdet mellem arv og miljø og integrerer teorier om familiedynamik, genetik, neuropsykologi, tilknytning og pædagogik, når man skal forstå og arbejde med børn og unge med psykiske lidelser. Der tages udgangspunkt i litteraturen på området for ADHD forskningen, for at eksemplificere kompleksiteten i det børne- og ungdomspsykiatriske speciale med afsæt i en konkret psykiatrisk problematik. Forelæsningsrækken vil herudover give den studerende et indblik i nogle af de

hyppigst forekommende børne- og ungdomspsykiatriske lidelser og slutteligt, give et indblik i de typer af behandling (terapi, medicin, familiebehandling, specialpædagogisk indsats mv.), der anvendes og integreres for at hjælpe børn og unge med forskelligartede psykiatriske lidelser bedst muligt.

Deltagere: 7. Semester

Forelæsningsoversigt:

Forelæsning	Ti-mer	Titel/emne	Underviser
1.	2	Introduktion til psykoterapi og psykodynamiske interventionsformer	Birgitte Petersen
2.	2	Forsvarsmekanismer og korttidsdynamisk psykoterapi	Anne Engholm Hedegaard
3.	2	Tilknytning og traumer	Anne Birgitte Døssing
4.	2	Behandling af selvskadende unge	Bo Møhl
5.	2	Mentaliseringsbaseret behandling af personlighedsforstyrrelser/Borderline	Bo Møhl

1. forelæsning: Introduktion til psykoterapi og psykodynamiske interventionsformer

2 timer v/ Birgitte Petersen

Denne forelæsning vil indeholde en introduktion til psykoterapi som behandlingsform. Her vil psykoterapi søges afgrænset i forhold til andre psykologiske interventionsformer og der præsenteres forskellige betragtninger på det psykoterapeutiske fagområde. Der gennemgås endvidere en række overvejelser over interventioner i psykoterapeutisk praksis inden for det psykodynamiske område.

Homes, J. (2003). På sporet af den sikre base. Det lille Forlag, Kbh. (Kap 4 og 5 s. 60 – 83.) (24 s.)

Nielsen, G. H. & Lippe, A. L. von der (red.) (1996) Psykoterapi med voksne. Fem synsvinkler på teori og praksis. Hans Reitzels forlag. (s. 21 – 46) (25 s.)

Hougaard, E. (2004). Psykoterapi – teori og forskning. Dansk Psykologisk Forlag. (Kap. 2, s. 27 – 52) (25 s.)

Berlin, S. (2010). Relation før Metode. Akademisk Forlag. (Kap.1, 2 og 3. s. 15 – 36) (21 s.)

Jacobsen, C. H. & Mortensen, K. V. (2013). *Psykoterapeutisk Praksis*. Hans Reitzels Forlag. (Kap. 8. s. 206 – 244.) (38 s.)

I alt: 130 sider

2. forelæsning: Forsvarsmekanismer og korttidsdynamisk psykoterapi

2 timer v/ Anne Engholm Hedegaard

Forelæsningen giver en introduktion til begrebet forsvarsmekanismer og korttidsdynamisk psykoterapi. Endelig gives forskellige bud på, hvorledes klientens forsvar kan vurderes i assessment til fx korttidsdynamisk psykoterapi, og det diskuteres hvad dette udsiger om klientens egnethed til terapien.

Pensum:

Strupp, H. H. & Binder, J. L. (1984). *Psychotherapy in a new key. A guide to time-limited dynamic psychotherapy*. BasicBooks. (pp. 51-134: 84p)

Kjølbye, M. (1999). De psykiske forsvarsmekanismer. Deres afgrænsning og kliniske anvendelse. *Agrippa – psykiatriske tekster*, 19(3/4), 165-197. (33p)

Coughlin Della Selva, P. (2001). *Intensiv dynamisk korttidsterapi. Teori og teknik*. Kbh.: Hans Reitzels Forlag. (Kap 1 s. 17-43: 27 p)

I alt: 144 sider

3. forelæsning: Tilknytning og traumer

2 timer v/ Anne Birgitte Døssing

Med udgangspunkt i tilknytningsteori vil tilknytning, tilknytningstraumer og vanskeligheder med tilknytning blive belyst og set i sammenhæng med behandlingsmæssige implikationer.

Pensum:

Daniel, S. (2012): *Relation og fortælling. Tilknytningsmønstre i en behandlingskontekst*, kap. 3, 4, 5, 6, 8 og 9, s. 65-131 og s. 159-203 (**110 s.**)

Holmes, J. (2004): *The search for the secure base. Attachment theory and psychotherapy*, kap. 8 og 9, s. 80-108 (**28 s.**)

(I alt 138 sider)

Supplerende litteratur:

Mortensen, K. (2001): *Fra neuroser til relationsforstyrrelser. Psykoanalytiske udviklingsteo-*

rier og klassifikationer af psykopatologi, kap. VIII, s. 203-235 (**32 s.**)

Van der Kolk, B. A. (2011): Den komplekse tilpasning til traumer. Selvregulering, stimulus-diskrimination og personlighedsudvikling. I *Dissociationsfænomener* (2011), ed. S. Hart, kap. 11, s. 247-275 (**28 s.**)

4. Forelæsning: Behandling af selvskadende unge

2 timer v/ Bo Møhl

Forelæsningen vil belyse teorier om dynamik og behandling af selvskade hos unge. Hvorfor vælger et stigende antal unge at skade sig selv? Hvad får det ud af det? Hvilke omkostninger medfører selvskade? Hvilke behandlingsprincipper er mest effektive?

Pensum:

Bo Møhl Selvskade – psykologi og behandling. Hans Reitzels Forlag. 2015. (kapitlerne 7, 8, 11, & 14) (99 s.)

5. forelæsning: Mentaliseringsbaseret behandling af personlighedsforstyrrelser/Borderline

2 timer v/ Bo Møhl

Hovedlinierne ved mentaliseringsbaseret behandling ved behandling af borderline personlighedsforstyrrelser gennemgås.

Pensum

Anthony Bateman & Peter Fonagy: Mentaliseringsbaseret behandling af borderline personlighedsforstyrrelse. En praktisk guide. Akademisk Forlag 2007. (Kapitlerne 4, 8, 9 & 10) (85 s.)

Supplerende forelæsningsrække om børne- og ungdomspsykiatri:

Forelæsning	Timer	Titel/emne	Underviser
1.	2	Introduktion til det børne- og ungdomspsykiatriske speciale	Christina Mohr Jensen
2.	2	Neuropsykiatriske udviklingsforstyrrelser - ADHD, autisme spektrum forstyrrelse og intelligens	Christina Mohr Jensen
3.	2	Angst og depression hos børn og unge	Christina Mohr Jensen

4.	2	Betydningen af børne- og ungdomspsykiatrisk lidelse for barnets livsforløb	Christina Mohr Jensen
----	---	--	-----------------------

1. forelæsning: Introduktion til det børne- og ungdomspsykiatriske speciale

Denne vil give en introduktion til det børne- og ungdomspsykiatriske speciale med fokus på, hvornår og hvordan en børne- og ungdomspsykiatrisk vurdering igangsættes og udføres. Forelæsningen vil omhandle, hvordan man i børne- og ungdomspsykiatrien forholder sig til den komplekse dynamik mellem barn, familie og samfund, samt forholdet mellem arv og miljø, når man skal forstå, afdække og behandle eventuel psykopatologi hos børn og unge.

Pensum:

Rutter, M., O'Connor, T.G. and the English and Romanian Adoptees (ERA) Study Team (2004) Are there biological Programming Effects for Psychological Development? Findings from a Study of Romanian Adoptees, *Developmental Psychology*, 40 (1), pp. 81-94 (14 s.)

Rutter, M., Moffitt, T.E., Caspi, A. (2006) Gene-environment interplay and psychopathology: multiple varieties but real effects, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 47, pp. 226-261 (36 s.)

Kennedy M., Kreppner, J., Knights, N., Kumsta, R., Maughan, B., Golm, D., Rutter, M., Schlotz, W., Souna-Barke, E.J.S. (2016) Early severe institutional deprivation is associated with a persistent variant of adult Attention-Deficit/Hyperactivity disorder: a clinical presentation, developmental continuities and life circumstances in the English and Romanian Adoptees study, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, Epub ahead of print, pp. 1-13 (13 s.)

Perry, B.D. (2002) Childhood Experience and Expression of Genetic Potential: What Childhood Neglect Tells Us about Nature and Nurture, *Brain and Mind*, 3, pp. 79-100 (22 s.)

I alt 85 sider

2. forelæsning: Neuropsykiatriske udviklingsforstyrrelser – ADHD, autisme spektrum forstyrrelse og mental retardering

Denne forelæsning vil introducere den studerende for tre af de neuropsykiatriske udviklingsforstyrrelser, der opfattes som havende deres begyndelse i de tidlige barndomsår; ADHD, autisme spektrum forstyrrelse og mental retardering. Forelæsningen vil omhandle diagnostisk, differential diagnostiske overvejelser og kort berøre, hvordan der kan arbejdes med helhedsorienteret behandling af de tre diagnoser, herunder ift. medicin, terapi og pædagogik.

Rutter, M., Bishop, D., Pine, D., Scott, S., Stevenson, J., Taylor, E. & Thapar A (Eds) *Rutter's child and adolescent Psychiatry* 5th ed., Wiley-Blackwell 2008, kap. 34,46,49 (67 s.)

I alt 67 sider

Supplerende litteratur

Thapar, A. & Cooper, M. (2016) Attention Deficit Hyperactivity Disorder, *Lancet*, 387, pp. 1240-1250 (11 s.)

3. forelæsning: Angst og depression hos børn og unge

Denne forelæsning vil introducere den studerende for tre børne og ungdomspsykiatriske problematikker, der kan være både selvstændige problematikker, men også være forårsaget af bl.a. stress og belastning i forbindelse med f.eks. de neuropsykiatriske udviklingsforstyrrelser behandlet i forelæsnings gang nr. 2. Forelæsningsen vil omhandle diagnostisk, differential diagnostiske overvejelser og kort berøre, hvordan der kan arbejdes med helhedsorienteret behandling, herunder ift. medicin, terapi og pædagogik.

Rutter, M., Bishop, D., Pine, D., Scott, S., Stevenson, J., Taylor, E. & Thapar A (Eds) *Rutters child and adolescent Psychiatry* 5th ed., Wiley-Blackwell 2008, kap. 37,39,43 (66 s.)

I alt 66 sider

4. forelæsning: Betydningen af børne- og ungdomspsykiatrisk lidelse for barnets livsforløb

Denne forelæsning vil udfolde det udviklingspsykologiske perspektiv på børne- og ungdomspsykiatriske problematikker. Mange lidelser, der har deres begyndelse i børne- og unge årene, har vist sig at have konsekvenser for barnet på længere sigt - for nogle livslangt. I forelæsningsen berøres betydningen af tidlig psykopatologi ift. bl.a. det senere psykiatriske forløb, risiko for kriminalitet, betydning ift. skolegang og senere arbejdsmarkedstilknytning i voksenlivet.

Rutter, M., Bishop, D., Pine, D., Scott, S., Stevenson, J., Taylor, E. & Thapar A (Eds) *Rutters child and adolescent Psychiatry* 5th ed., Wiley-Blackwell 2008, kap. 34, 37, 39, 43, 46, 49. (133 sider)

I alt 133 sider

Seminarrække for UK-V:

- 1. Introduktion til seminarrækken og klinikforløbet 2 timer v. Anne Birgitte Døssing og Birgitte Petersen**
- 2. Seminargang, emne: Assessment til Psykoterapi. 3 timer v. Anne Birgitte Døssing**

Pensum:

Kernberg, Otto F.: "Structural interviewing". (Psychiatric Clinics of North America – Vol. 4, no. 1, April 1986 p. 169 – 193, 25 sider)

Rosenbaum, B. m.fl.: "The Dynamic Assessment Interview: testing the psychodynamic assessment variables." (Acta Psychiatrica Scandinavica, 1997: 95, p. 531 – 538. 9 sider.)

McWilliams, N.: "Psychoanalytic Case Formulation" (Guildford Press, N.Y., 1999, kap. 1 og 2, p. 9 – 47. (38 sider)

I alt 72 sider

3. Seminargang, Emne: Forberedelse af psykoterapi. 3 timer v. Birgitte Petersen**Pensum:**

Hinshelwood, R.D. (1991). Psychodynamic Formulation in Assessment for Psychotherapy. *British Journal of Psychotherapy*, 8, 166-174 (8 s.)

Jacobsen, C.H. & Mortensen, K.V. (2012). *Psykoteraapeutisk praksis*. Kap. 2 (Undersøgelse og vurdering) og kap. 3 (Problemformulering og indgåelse af psykoteraapeutisk kontrakt), s. 71-115 (44 sider)

Kernberg, O. (1984). *Severe Personality Disorders*. Kap. 2 (The structural interview) s. 27-51 (24 s.)

Perry, S., Cooper, A.M. & Michels, R. (1987). The Psychodynamic formulation: Its Purpose, Structure, and Clinical Application. *Am J Psychiatry*, 144:5, 543-550 (7 s.)

Ialt 83 sider.

4. Seminargang, emne: Konflikt, deficit og arbejdet med relationer, for-svar og emotioner v/ Anne Birgitte Døssing

Killingmo, B. (1984): *Conflict and deficit. Implications for technique*. International J. of PsychoAnal. vol. 70, nr. 65, s. 65-79 (14 s.)

Malan, D. H. (1992). *Individuel psykoterapi og den psykodynamiske videnskab*. Hans Reitzels Forlag, s. 111-141 (30 s.)

Gabbard, G. O. & Wilkinson, S. M. (1996). *Om holding og containment – og om at tænke sine egne tanker*. Kap. 4 i *Borderlinebehandling og modoverføring*. Hans Reitzels Forlag, s. 82-100 (18 s.)

I alt ca. 62

5. Seminargang, Emne: Alliance og psykoterapi. 3 timer v. Birgitte Petersen

Pensum:

Sandler, J., Dare, C. & Holder, A. (1994): *Patienten og analytikeren. Psykoanalysens kliniske struktur*. Kbh: Hans Reizels Forlag Kap. 3, pp. 36 – 52 (16 sider)

Casement, P. (1987) *Lyt til patienten*. Hans Reitzels Forlag. Pp. 77 – 162 (85 sider)

Bordin, E.S. (1979): The generalizability of the psychoanalytic concept of the workingalliance. *Psychotherapy: Theory, research and Practice*, Vol. 16 p. 252 – 260 (8 sider).

I alt 109 sider

Seminarrække for UK-P:

- 1. Introduktion til seminarrækken og praktikken i børne- og ungdomspsykiatrien 2 timer v. Christina Mohr Jensen & Bo Møhl**
- 2. Seminargang, emne: At teste børn og unge – introduktion til formål, udførelse og rapportering 3 timer v. Christina Mohr Jensen & Bo Møhl**

Pensum:

Smedler, A.C. & Tideman, E. (2011) *At teste børn og unge – om testmetoder i den psykologiske undersøgelse*, kap. 1,2,3,5,9. Gyldendal Akademisk. (67 s.)

I alt 150 sider

Supplerende litteratur:

Smedler, A.C. & Tideman, E. (2011) *At teste børn og unge – om testmetoder i den psykologiske undersøgelse*, kap. 7,10, Appendix 1. Gyldendal Akademisk. (83 s.)

- 3. Seminargang, Emne: Introduktion til forskningsprojekterne. 3 timer v. Christina Mohr Jensen & Bo Møhl**

Pensum:

- Angold, A., Erkanli, A., Copeland, W., Goodman, R., Fischer, P.W., Costello, E.J. (2012) Psychiatric diagnostic interviews for children and adolescents: A comparative study, *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 51 (5), pp. 506-517. (14 s.)
- Bruchmüller, K., Margraf, J. & Schneider, S. (2012) Is ADHD Diagnosed in Accord With Diagnostic Criteria? Over diagnosis and Influence of Client Gender on Diagnosis, *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 80 (1), pp. 128-138 (11 s.)
- Harrison, C. & Sofronoff, K. (2002) ADHD and Parental Psychological Distress: Role of Demographics, Child Behavioral Characteristics, and Parental Cognitions, *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 41 (6), pp. 703-711. (9 s.)
- Johnston, B.A., Coghill, D., Matthews, K., Steele, J.D. (2015) Predicting methylphenidate response in attention deficit hyperactivity disorder: A preliminary study, *Journal of Psychopharmacology*, 29 (1), pp. 24-30 (7 s.)
- Retz, W., Retz-Junginger, P. (2014) Prediction of methylphenidate treatment outcome in adults with attention-deficit/hyperactivity disorder (ADHD), *European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience*, 264 (Supp. 1) pp. 35-43 (9 s.)
- Tarver, J., Daley, D. & Sayal, K. (2015) Beyond symptom control for attention-deficit hyperactivity disorder (ADHD): what can parents do to improve outcomes? *Child: Care Health, and Development*, 41 (1), pp. 1-14. (14 s.)

I alt: 64 sider

Samlet pensumliste

Litteratur markeret med * byttes for studerende v. UK-P ud med anden litteratur (se næste afsnit)

*Anthony Bateman, A. & Fonagy, P. (2007): Mentaliseringsbaseret behandling af borderline personlighedsforstyrrelse. En praktisk guide. Akademisk Forlag. (Kapitlerne 4, 8, 9 & 10) (85 s.)

Belin, S. (2010). Relation før Metode. Akademisk Forlag. (Kap.1, 2 og 3. s. 15 – 36) (21 s.)

*Bordin, E.S. (1979): The generalizability of the psychoanalytic concept of the working alliance. *Psychotherapy: Theory, research and Practice*, Vol. 16 p. 252 – 260 (8 sider).

Casement, P. (1987) *Lyt til patienten*. Hans Reitzels Forlag. Pp. 77 – 162 (85 sider)

*Coughlin Della Selva, P. (2001). Intensiv dynamisk korttidsterapi. Teori og teknik. Kbh.: Hans Reitzels Forlag. (Kap 1 s. 17-43: 27 p)

Daniel, S. (2012): Relation og fortælling. Tilknætningsmønstre i en behandlingskontekst,

- kap. 3, 4, 5, 6, 8 og 9, s. 65-131 og s. 159-203 (110 s.)
- *Gabbard, G. O. & Wilkinson, S. M. (1996). *Om holding og containment – og om at tænke sine egne tanker*. Kap. 4 i *Borderlinebehandling og modoverføring*. Hans Reitzels Forlag, s. 82-100 (18 s.)
- Hinshelwood, R.D. (1991). Psychodynamic Formulation in Assessment for Psychotherapy. *British Journal of Psychotherapy*, 8, 166-174 (8 s.)
- Holmes, J. (2004): The search for the secure base. Attachment theory and psychotherapy, kap. 8 og 9, s. 80-108 (28 s.)
- Homes, J. (2003). På sporet af den sikre base. Det lille Forlag, Kbh. (Kap 4 og 5 s. 60 – 83.) (24 s.)
- *Hougaard, E. (2004). Psykoterapi – teori og forskning. Dansk Psykologisk Forlag. (Kap. 2, s. 27 – 52) (25 s.)
- Jacobsen, C. H. & Mortensen, K. V. (2013). Psykoterapeutisk Praksis. Hans Reitzels Forlag. (Kap. 8. s. 206 – 244.) (38 s.)
- Jacobsen, C.H. & Mortensen, K.V. (2012). *Psykoterapeutisk praksis*. Kap. 2 (Undersøgelse og vurdering) og kap. 3 (Problemformulering og indgåelse af psykoterapeutisk kontrakt), s. 71-115 (44 sider)
- *Kernberg, O. (1984). *Severe Personality Disorders*. Kap. 2 (The structural interview) s. 27-51 (24 s.)
- Kernberg, Otto F.: "Structural interviewing". (Psychiatric Clinics of North America – Vol. 4, no. 1, April 1986 p. 169 – 193, 25 sider)
- Killingmo, B. (1984): *Conflict and deficit. Implications for technique*. International J. of PsychoAnal. vol. 70, nr. 65, s. 65-79 (14 s.)
- Kjølbye, M. (1999). De psykiske forsvarsmekanismer. Deres afgrænsning og kliniske anvendelse. *Agrippa – psykiatriske tekster*, 19(3/4), 165-197. (33p)
- *Malan, D. H. (1992). *Individuel psykoterapi og den psykodynamiske videnskab*. Hans Reitzels Forlag, s. 111-141 (30 s.)
- McWilliams, N.: "Psychoanalytic Case Formulation" (Guildford Press, N.Y., 1999, kap. 1 og 2, p. 9 – 47. (38 sider)
- Møhl, B. (2015): *Selvskaade – psykologi og behandling*. Hans Reitzels Forlag. (kapitlerne 7, 8, 11, & 14) (99 s.)
- *Nielsen, G. H. & Lippe, A. L. von der (red.) (1996) *Psykoterapi med voksne. Fem synsvinkler på teori og praksis*. Hans Reitzels forlag. (s. 21 – 46) (25 s.)
- Perry, S., Cooper, A.M. & Michels, R. (1987). The Psychodynamic formulation: Its Purpose, Structure, and Clinical Application. *Am J Psychiatry*, 144:5, 543-550 (7 s.)
- Rosenbaum, B. m.fl.: "The Dynamic Assessment Interview: testing the psychodynamic assessment variables." (Acta Psychiatrica Scandinavica, 1997: 95, p. 531 – 538. 9 sider.)
- *Sandler, J., Dare, C. & Holder, A. (1994): *Patienten og analytikeren. Psykoanalytiskens kliniske struktur*. Kbh: Hans Reitzels Forlag Kap. 3, pp. 36 – 52 (16 sider)
- *Strupp, H. H. & Binder, J. L. (1984). *Psychotherapy in a new key. A guide to time-limited dynamic psychotherapy*. BasicBooks. (pp. 51-134: 84p)

Supplerende litteratur:

- Mortensen, K. (2001): Fra neuroser til relationsforstyrrelser. Psykoanalytiske udviklingsteorier og klassifikationer af psykopatologi, kap. VIII, s. 203-235 (32 s.)
- Van der Kolk, B. A. (2011): Den komplekse tilpasning til traumer. Selvregulering, stimulusdiskrimination og personlighedsudvikling. I *Dissociationsfænomener* (2011), ed. S.

Hart, kap. 11, s. 247-275 (28 s.)

Pensum for studerende på UK-P

Litteratur markeret med * under ”Samlet pensumliste” byttes for studerende v. UK-P ud med følgende:

- Angold, A., Erkanli, A., Copeland, W., Goodman, R., Fischer, P.W., Costello, E.J. (2012) Psychiatric diagnostic interviews for children and adolescents: A comparative study, *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 51 (5), pp. 506-517. (14 s.)
- Bruchmüller, K., Margraf, J. & Schneider, S. (2012) Is ADHD Diagnosed in Accord With Diagnostic Criteria? Over diagnosis and Influence of Client Gender on Diagnosis, *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 80 (1), pp. 128-138 (11 s.)
- Harrison, C. & Sofronoff, K. (2002) ADHD and Parental Psychological Distress: Role of Demographics, Child Behavioral Characteristics, and Parental Cognitions, *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 41 (6), pp. 703-711. (9 s.)
- Johnston, B.A., Coghill, D., Matthews, K., Steele, J.D. (2015) Predicting methylphenidate response in attention deficit hyperactivity disorder: A preliminary study, *Journal of Psychopharmacology*, 29 (1), pp. 24-30 (7 s.)
- Kennedy M., Kreppner, J, Knights, N., Kumsta, R., Maughan, B., Golm, D., Rutter, M., Schlotz, W., Sounga-Barke, E.J.S. (2016) Early severe institutional deprivation is associated with a persistent variant of adult Attention-Deficit/Hyperactivity disorder: a clinical presentation, developmental continuities and life circumstances in the English and Romanian Adoptees study, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, Epub ahead of print, pp. 1-13 (13 s.)
- Perry, B.D. (2002) Childhood Experience and Expression of Genetic Potential: What Childhood Neglect Tells Us about Nature and Nurture, *Brain and Mind*, 3, pp. 79-100 (22 s.)
- Retz, W., Retz-Junginger, P. (2014) Prediction of methylphenidate treatment outcome in adults with attention-deficit/ hyperactivity disorder (ADHD), *European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience*, 264 (Supp. 1) pp. 35-43 (9 s.)
- Rutter, M., O’Connor, T.G. and the English and Romanian Adoptees (ERA) Study Team (2004) Are there biological Programming Effects for Psychological Development? Findings from a Study of Romanian Adoptees, *Developmental Psychology*, 40 (1), pp. 81-94 (14 s.)
- Rutter, M, Moffitt, T.E., Caspi, A. (2006) Gene-environment interplay and psychopathology: multiple varieties but real effects, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 47, pp. 226-261 (36 s.)
- Rutter, M., Bishop, D., Pine, D., Scott, S., Stevenson, J., Taylor, E. & Thapar A (Eds) *Rut-*

ters child and adolescent Psychiatry 5th ed., Wiley-Blackwell 2008, kap 34,37,39,43,46,49 (**133 s.**):

Kap 34: Disorders of Attention and activity- pp. 521-542 (**22 s.**)

Kap: 37: Depressive disorders in childhood and adolescence – pp. 587-612 (**26 s.**)

Kap 39: Anxiety disorders – pp. 628-647 (**20 s.**)

Kap 43: Obsessive compulsive disorder – pp. 698-718 (**21 s.**)

Kap 46: Autism spectrum disorders – pp. 759-781 (**23 s.**)

Kap 49: Intellectual disability – pp. 820-840 (**21 s.**)

Smedler, A.C. & Tideman, E. (2011) *At teste børn og unge – om testmetoder i den psykologiske undersøgelse*, kap. 1,2,3,5,9. Gyldendal Akademisk. (**67 s.**)

Tarver, J., Daley, D. & Sayal, K. (2015) Beyond symptom control for attention-deficit hyperactivity disorder (ADHD): what can parents do to improve outcomes? *Child: Care Health, and Development*, 41 (1), pp. 1-14. (**14 s.**)

Supplerende litteratur:

Smedler, A.C. & Tideman, E. (2011) *At teste børn og unge – om testmetoder i den psykologiske undersøgelse*, kap. 7,10, Appendix 1. Gyldendal Akademisk. (**83 s.**)

Thapar, A. & Cooper, M. (2016) Attention Deficit Hyperactivity Disorder, *Lancet*, 387, pp. 1240-1250 (**11 s.**)

Supplerende Anvendt Psykologi – UK (5 ECTS)

Modulansvarlig: Kursusansvarlig: Anne Birgitte Døssing (birgitte@hum.aau.dk)
og Birgitte Petersen (bjp@hum.aau.dk)

Vejledere/Seminarholdere: Undervisere: Bo Møhl, Anne Engholm Hedegaard og
Anne Birgitte Døssing og Birgitte Petersen

Placering: 7. Semester

Type og sprog: Dansk

Omfang og forventning: Varighed og undervisningsform: 5 forelæsninger á 2 timer

Kurset præsenterer vigtige teorier og problemstillinger inden for klinisk psykologi. Der bygges videre på det grundlag, der tidligere er givet i undervisningen på klinisk psykologi, almenpsykologi, udviklingspsykologi samt i psykiatriundervisningen. Formålet er at give den studerende et i forhold til bacheloruddannelsen mere indgående kendskab til den kliniske psykologis anvendelse og anvendelsesområder og sætte den studerende i stand til at forstå og at diskutere den kliniske psykologis temaer, teorier og forskning i relation til det almenpsykologiske grundlag, således at den studerende kan demonstrere et teoretisk overblik over centrale metoder og praksisformer inden for den kliniske psykologi. Således centrerer undervisningen om den psykologiske – især den psykoterapeutiske – behandling af psykiske forstyrrelser.

Deltagere: 7. Semester

Forelæsningsoversigt:

Forelæsning	Timer	Titel/emne	Underviser
1.	2	Introduktion til psykoterapi og psykodynamiske interventionsformer	Birgitte Petersen
2.	2	Forsvarsmekanismer og korttidsdynamisk psykoterapi	Anne Engholm
3.	2	Tilknytning og traumer	Anne Birgitte Døssing

4.	2	Behandling af selvskadende unge	Bo Møhl
5.	2	Mentaliseringsbaseret behandling af personlighedsforstyrrelser/Borderline	Bo Møhl

1. forelæsning: Introduktion til psykoterapi og psykodynamiske interventionsformer

2 timer v/ Birgitte Petersen

Denne forelæsning vil indeholde en introduktion til psykoterapi som behandlingsform. Her vil psykoterapi søges afgrænset i forhold til andre psykologiske interventionsformer og der præsenteres forskellige betragtninger på det psykoteraeutiske fagområde. Der gennemgås endvidere en række overvejelser over interventioner i psykoteraeutisk praksis inden for det psykodynamiske område.

Homes, J. (2003). På sporet af den sikre base. Det lille Forlag, Kbh. (Kap 4 og 5 s. 60 – 83.) (24 s.)

Nielsen, G. H. & Lippe, A. L. von der (red.) (1996) Psykoterapi med voksne. Fem synsvinkler på teori og praksis. Hans Reitzels forlag. (s. 21 – 46) (25 s.)

Hougaard, E. (2004). Psykoterapi – teori og forskning. Dansk Psykologisk Forlag. (Kap. 2, s. 27 – 52) (25 s.)

Berlin, S. (2010). Relation før Metode. Akademisk Forlag. (Kap.1, 2 og 3. s. 15 – 36) (21 s.)

Jacobsen, C. H. & Mortensen, K. V. (2013). Psykoteraeutisk Praksis. Hans Reitzels Forlag. (Kap. 8. s. 206 – 244.) (38 s.)

I alt: 130 sider

2. forelæsning: Forsvarsmekanismer og korttidsdynamisk psykoterapi

2 timer v/ Anne Engholm Hedegaard

Forelæsningen giver en introduktion til begrebet forsvarsmekanismer og korttidsdynamisk psykoterapi. Endelig gives forskellige bud på, hvorledes klientens forsvar kan vurderes i assessment til fx korttidsdynamisk psykoterapi, og det diskuteres hvad dette udsiger om klientens egnethed til terapien.

Pensum:

Strupp, H. H. & Binder, J. L. (1984). *Psychotherapy in a new key. A guide to time-limited dynamic psychotherapy*. BasicBooks. (pp. 51-134: 84p)

Kjølbye, M. (1999). De psykiske forsvarsmekanismer. Deres afgrænsning og kliniske anvendelse. *Agrippa – psykiatriske tekster*, 19(3/4), 165-197. (33p)

Coughlin Della Selva, P. (2001). Intensiv dynamisk korttidsterapi. Teori og teknik. Kbh.: Hans Reitzels Forlag. (Kap 1 s. 17-43: 27 p)

I alt: 144 sider

3. forelæsning: Tilknytning og traumer

2 timer v/ Anne Birgitte Døssing

Med udgangspunkt i tilknytningsteori vil tilknytning, tilknytningstraumer og vanskeligheder med tilknytning blive belyst og set i sammenhæng med behandlingsmæssige implikationer.

Pensum:

Daniel, S. (2012): Relation og fortælling. Tilknytningsmønstre i en behandlingskontekst, kap. 3, 4, 5, 6, 8 og 9, s. 65-131 og s. 159-203 (**110 s.**)

Holmes, J. (2004): The search for the secure base. Attachment theory and psychotherapy, kap. 8 og 9, s. 80-108 (**28 s.**)

(I alt 138 sider)

Supplerende litteratur:

Mortensen, K. (2001): Fra neuroser til relationsforstyrrelser. Psykoanalytiske udviklingsteorier og klassifikationer af psykopatologi, kap. VIII, s. 203-235 (**32 s.**)

Van der Kolk, B. A. (2011): Den komplekse tilpasning til traumer. Selvregulering, stimulusdiskrimination og personlighedsudvikling. I *Dissociationsfænomener* (2011), ed. S. Hart, kap. 11, s. 247-275 (**28 s.**)

4. Forelæsning: Behandling af selvskadende unge

2 timer v/ Bo Møhl

Pensum følger

5. forelæsning: Mentaliseringsbaseret behandling af personlighedsforstyrrelser/Borderline

2 timer v/ Bo Møhl

Hovedlinierne ved mentaliseringsbaseret behandling ved behandling af borderline personlighedsforstyrrelser gennemgås.

Pensum følger

Samlet pensumliste:

- Belin, S. (2010). Relation før Metode. Akademisk Forlag. (Kap.1, 2 og 3. s. 15 – 36) (21 s.)
- Coughlin Della Selva, P. (2001). Intensiv dynamisk korttidsterapi. Teori og teknik. Kbh.: Hans Reitzels Forlag. (Kap 1 s. 17-43: 27 p)
- Daniel, S. (2012): Relation og fortælling. Tilknætningsmønstre i en behandlingskontekst, kap. 3, 4, 5, 6, 8 og 9, s. 65-131 og s. 159-203 (**110 s.**)
- Holmes, J. (2004): The search for the secure base. Attachment theory and psychotherapy, kap. 8 og 9, s. 80-108 (**28 s.**)
- Homes, J. (2003). På sporet af den sikre base. Det lille Forlag, Kbh. (Kap 4 og 5 s. 60 – 83.) (24 s.)
- Hougaard, E. (2004). Psykoterapi – teori og forskning. Dansk Psykologisk Forlag. (Kap. 2, s. 27 – 52) (25 s.)
- Jacobsen, C. H. & Mortensen, K. V. (2013). Psykoterapeutisk Praksis. Hans Reitzels Forlag. (Kap. 8. s. 206 – 244.) (38 s.)
- Kjølbye, M. (1999). De psykiske forsvarsmekanismer. Deres afgrænsning og kliniske anvendelse. *Agrippa – psykiatriske tekster*, 19(3/4), 165-197. (33p)
- Nielsen, G. H. & Lippe, A. L. von der (red.) (1996) Psykoterapi med voksne. Fem synsvinkler på teori og praksis. Hans Reitzels forlag. (s. 21 – 46) (25 s.)
- Strupp, H. H. & Binder, J. L. (1984). *Psychotherapy in a new key. A guide to time-limited dynamic psychotherapy*. BasicBooks. (pp. 51-134: 84p)

Supplerende litteratur:

- Mortensen, K. (2001): Fra neuroser til relationsforstyrrelser. Psykoanalytiske udviklingsteorier og klassifikationer af psykopatologi, kap. VIII, s. 203-235 (**32 s.**)
- Van der Kolk, B. A. (2011): Den komplekse tilpasning til traumer. Selvregulering, stimulusdiskrimination og personlighedsudvikling. I *Dissociationsfænomener* (2011), ed. S. Hart, kap. 11, s. 247-275 (**28 s.**)

Kursusmodul: Videregående Anvendt Psykologi (VAP) nyKAiO Clinic Counseling Consultation Coaching (10 ECTS)
Modulansvarlig: Kursusansvarlig: <i>Ole Michael Spaten</i> (oms@hum.aau.dk)
Vejledere/Seminarholdere/Undervisere: <i>Stephen Palmer, Allan Holmgren, Mikael Sonne, Helle Anholm, Bo Møhl, Marita Svane, Winnie Flensburg, Ole Michael Spaten m.fl.</i>
Placering: 7. Semester
Type og sprog: Første del (semester) af professionsprogrammet nyKAiO, C ₄ U. Undervisningen er fortrinsvis på dansk, litteraturen fortrinsvis på engelsk.
Omfang og forventninger: Tolv dage med workshop og forelæsninger samt praksisseminarer, der tilsammen rummer kursets pensum på 1000 sider. De studerende engagerer sig, bidrager aktivt til undervisningen og udvikler et arbejdende fællesskab med bl.a. forskellige tovholderroller som deltager i det samlede "studentlearning-team". Som studerende på programmet bidrager man til at udvikle nye psykologiske landskaber og områder. De studerende er ansvarlige overfor klienter og samarbejdspartnere, hvor de konsultative og kliniske færdigheder og interventioner afprøves.
Varighed og undervisningsform: Tolv dage med workshop og forelæsninger samt praksisseminarer, organiseret i 'learning teams' og flere af seminarerne baseret på oplæg fra de studerende. Kurset præsenterer vigtige teorier og problemstillinger inden for konsultation, rådgivning, klinisk psykologi og coaching. Der bygges videre på det grundlag, der tidligere er givet i undervisningen i arbejds- og organisationspsykologi, i klinisk psykologi, pædagogisk psykologi, almenpsykologi, udviklingspsykologi samt i psykiatriundervisningen. Formålet er at give den studerende et i forhold til bacheloruddannelsen mere indgående kendskab til den anvendte psykologi og dens anvendelsesområder og sætte den studerende i stand til at forstå og at diskutere anvendte psykologiske temaer, teorier og forskning i relation til det almenpsykologiske grundlag, således at den studerende kan demonstrere et teoretisk overblik over centrale metoder og praksisformer inden for CCCC psykologien.
Deltagere: Studerende, der er optaget på CCCC nyKAiO årgang 2016 på 7. Semester
Antal forelæsningshold: 1
Prøveform: Synopsis, med sidetal: 1-3 sider og normeret prøvetid på 30 minutter (se i studieordningen). Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives der karakter efter 7-trinsskalaen. Prøvens omfang: 10 ECTS-point. Forelæsningsoversigt:

Workshop / Forelæsning Nr.	Timer	Titel/emne	Underviser
1	4	Teambuilding samt intro Konsultation psykologi og Samtalefærdigheder	Ole Michael Spaten
2	4	Interventionsform: Visualisering	Stephen Palmer
3	1	Psykoterapi - coachingpsykologi	Ole Michael Spaten
4	1	Narrative psykoterapi – narrative coaching	Allan Holmgren
5	1	Psykodynamisk terapi – dynamisk coaching	Helle Anholm
6	1	Integrativ gestaltpraksis – terapi og coaching	Mikael Sonne
7	1	Cognitive-behavioral therapy and coachingpsychology	Stephen Palmer
8	6	Samtalefærdigheder	Mariann B. Sørensen
9	4	Konsultation psykologi	Marita Svane
10	4	Psykologisk assessment	Ole Michael Spaten
11	4	Konsultation psykologi	Marita Svane
12	4	Konsultation psykologi	Marita Svane
	Timer	Titel/emne	Underviser
1	4	Introduktion til praksislæring	Ole Michael Spaten
2	4	Konsultation-psykologi	Learning teams
3	4	Samtalefærdigheder	Learning teams
4	2	Samtalefærdigheder	Learning teams
5	4	Psykologisk assessment	Learning teams
6	4	Konsultation-psykologi	Learning teams
7	4	Samtalefærdigheder	Learning teams
8	4	Konsultation-psykologi	Learning teams
9	4	Samtalefærdigheder	Learning teams
10	4	Psykologisk assessment	Learning teams
11	4	Konsultation-psykologi	Winnie Flensborg
12	4	Konsultation-psykologi	Ole Michael Spaten
13	4	Samtalefærdigheder	Ole Michael Spaten
14	4	Midtvejs evaluering	Ole Michael Spaten
15	4	Psykologisk assessment	Ole Michael Spaten
16	4	Samtalefærdigheder	Learning teams
17	4	Psykologisk assessment	Learning teams
18	4	Konsultation-psykologi	Learning teams
19	4	Samtalefærdigheder	Learning teams
20	4	Psykologisk assessment	Learning teams
21	4	Konsultation-psykologi	Learning teams
22	4	Samtalefærdigheder	Learning teams
23	4	Psykologisk assessment	Ole Michael Spaten
24	4	Konsultation-psykologi	Learning teams
	4	Psykologisk testning	Ole Michael Spaten
25	4	Samtalefærdigheder	Learning teams
26	4	Psykologisk assessment	Learning teams
27	4	Konsultation-psykologi	Winnie Flensborg
	4	Psykologisk testning	Ole Michael Spaten
28	4	Samtalefærdigheder	Ole Michael Spaten
29	4	Psykologisk assessment	Learning teams
30	4	Konsultation-psykologi	Ole Michael Spaten

Teambuilding:

Programmets opstartsseminar (som kan kaldes 'team-building') etablerer et overblik over kandidatuddannelsen, vi arbejder med rammesætning og der etableres en kontrakt, ligesom det aftales hvordan vi sammen kan skabe de bedst mulige resultater og læring. Sten for sten skabes et billede af katedralen, hvordan og hvorfor giver vores arbejdsfællesskab mening. Vi tager en drøftelse af hvilke mål den enkelte deltager har for sin egen udvikling? Hvilken forskel vil vi gerne gøre som individ og team? Hvordan arbejder vi bedst sammen? Herudover introduceres pensum og den enkelte studerende udarbejder afslutningsvist en konkret plan (i form af en portfolio beskrivelse) for sin egen udvikling af konsultative og kliniske færdigheder. Efterfølgende følges løbende op på denne plan.

Litteratur:

Morgan, S., & Dennehy, R. F. (1997). The power of organizational storytelling: A management development perspective. *Journal of Management Development*, 16(7), 494-501

Cooper, S. E., Nieberding, A. O., & Wanek, R. A. (2013). Successfully restructuring an executive leadership team: A case study in change management. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(2), 164-175

Overfield, D. V. (2016). A comprehensive and integrated framework for developing leadership teams. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 68(1), 1-20

Indholdet på 7. semester

Semestret er opbygget af 3 forløb der alle rummer forelæsninger/workshop og praksislæring.

a) Konsultation-psykologi: Organisationsforståelse, kultur, sprog og magt er knyttet sammen med et træningsforløb hvor de studerende i to team arbejder hver for sig og sammen med forberedelsen af og mødet med organisationen i forhold til konsultation m.v.

b) Samtalefærdigheder: Udforskning, indsigt, handling og det reflekterende team. Med basis i psykologisk praksis og intervention og forelæsninger arbejder de studerende i to (andre) team hver for sig med træning af samtalefærdigheder

c) Psykologisk assessment: testning, differential-diagnostik og kontaktform som er knyttet sammen med et træningsforløb, hvor de studerende i grupper på to studerende samarbejder med flere psykometriske testværktøjer, som skal munde ud i beskrivelse, udredning og assessment i psykologisk praksis konkret og specifikt.

Workshop a) Konsultation-psykologi: Organisationsforståelse, kultur, sprog og magt**Konsultation psykologi**

Teambuilding og udvikling af team i organisationer fremstilles fra en teoretisk og konkret synsvinkel forankret i forskning. I virksomheders komplekse dagligdag har samarbejde i effektive team vist sig overlegent og hurtigt. Imidlertid er der blandt ledere og medarbejdere ofte ikke den nødvendige viden tilstede i forhold til at høste denne potentielle gevinst. Hvordan kan konsultation-psykologi undersøge team og teamudvikling, samspillet mellem ledere, analysere, fremstille, foreslå og fremlægge evt. forandringer?

Litteratur:

Schein, E. H. (2003). Five traps for consulting psychologists: or, How I learned to take culture seriously. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 55(2), 75-83

Overfield, D. V. (2016). A comprehensive and integrated framework for developing leadership teams. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 68(1), 1-20

Cooper, S. E., Nieberding, A. O., & Wanek, R. A. (2013). Successfully restructuring an executive leadership team: A case study in change management. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(2), 164-175

Organisationen i et Kulturperspektiv

Forelæsningen kan øge de studerendes kendskab til og kritisk at kunne reflektere over forskellige måder at forstå organisationskultur. Vi diskuterer konsekvenserne af de forskellige måder at tilgå organisationskultur på mht. hvad de kan bidrage med og hvad deres begrænsninger er. Der undervises i uddrag fra følgende kultursyn: performancekultur, Scheins funktionalistiske organisationskultur, Gertz' fortolkende kulturforståelse samt Martins Three-Perspective-Framework. Igennem dette indblik skabes en oversigt over, hvordan kultur overordnet kan forstås som en adfærdsregulerende værdiorientering eller som en menings-skabende proces imellem mennesker.

Litteratur:

Miller, K. (2012). *Organizational Communication, approaches and processes*. Wadsworth, Canada. International edition. Kapitel 5: Cultural Approaches. s. 79-96 [17 s.]

E. H. Schein (1990) Organizational Culture, *American Psychologist*, February, s. 109 – 119 [10 s.]

C. Geertz (1993) *The Interpretations of Cultures* Fontana Press, New York, USA (pp. 3-30) [27 s.]

Magt og Human Ressource Management i Organisationer

Forelæsningen kan øge de studerendes kendskab til forskellige magtbegreber og magtforståelser som perspektiv på organisationer samt til kritisk at kunne diskutere forskellige magtbegrebers konsekvenser for samspillet imellem menneske og organisation. Vi retter et særligt fokus på magten i forhold til HRM temaer, herunder performance management, kompetence- og medarbejderudviklingssamtaler, rekruttering og karriere i organisationer. Vi trækker en tråd tilbage til kulturlektionen og diskuterer samspillet imellem kultur og magt i forhold til adfærd og meningsskabelse.

Litteratur:

Townley, B. (1993). Power/Knowledge, and Its Relevance for Human Resource Management. *The Academy of Management Review*, 18, 3, 518-545 [24 s.].

- Læsevejledning: artiklen omtaler transaktionsomkostningsperspektiv på side 523-526. Dette perspektiv bliver ikke gennemgået i undervisningen.

Christensen, S. & Jensen, P. E. D. (2008). *Kontrol i det stille*. Gylling: Forlaget Samfundslitteratur. 39.

Organisationen og organisationsforandring i et Sproglig, Dialogisk Perspektiv

Forelæsningen kan øge de studerendes kendskab til en sproglig, dialogisk tilgang til at forstå kommunikation, meningsskabelse og forandringer i organisationer samt til kritisk at diskutere den dialogiske tilgangs bidrag og begrænsninger. Vi tager afsæt i Bakhtins begrebsunivers om dialoger, monologer, polyfoni, centripetale og centrifugale sproglige kræfter samt heteroglossi og transgredience. Med afsæt i disse begreber reflekterer vi over dialogens betydning for kultur- og identitetsdannelse samt for spændingsfeltet imellem magt og dialog i de meningsskabende processer.

Litteratur:

Jabri, M. (2012). *Managing Organizational Change. Process, Social Construction and Dialogue*. Palgrave Macmillan. Kapitel 11: Communicating Change S. 237-260 samt Kapitel 12: Making Sense of Organizational Identity, S. 261-284 [46 s.]

Gergen, K. J. (1995). Relational theory and the discourses of power. In: Hosking, D.M., K.J. Gergen, & H.P. Dachler, *Management and Organization: Relational alternatives to individualism*, Aldershot: Avebury. S. 29-49 [20 s.]

Praksislæring

De studerendes træningsforløb, undervisningsforløb og praksislæring i forhold til konsultation, assessment og samtalefærdigheder i løbet af programmets tre semestre.

Praksislæring a) Konsultation-psykologi: Organisationsforståelse, kultur, sprog og magt 08.09, 22.09, 29.09, 06.10, 10.10 (mandag), 27.10, 3.11, 10.11, 17.11, 24.11 Alle dage er torsdage kl. 8.15-12.00. Teoretiske perspektiver kobles med viden fra praksis og forskning i forhold til teambuilding og udvikling af team i organisationer. I virksomheders komplekse dagligdag har samarbejde i effektive team vist sig overlegent og hurtigt. Imidlertid er der blandt ledere og medarbejdere ofte ikke den nødvendige viden tilstede i forhold til at høste denne potentielle gevinst. RQ: Hvordan kan konsultation-psykologi undersøge team og teamudvikling, samspillet mellem ledere, analysere, fremstille, foreslå og fremlægge evt. forandringer?

Litteratur:

Cooper, S. E., Nieberding, A. O., & Wanek, R. A. (2013). Successfully restructuring an executive leadership team: A case study in change management. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(2), 164-175

Winsborough, D., & Chamorro-Premuzic, T. (2013). Consulting psychology in the digital era: Current trends and future directions. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(4), 319-324

Erwin, D. G., & Garman, A. N. (2010). Resistance to organizational change: Linking research and practice. *Leadership & Organization Development Journal*, 31(1), 39-56

Garman, A. N., & Canar, W. J. (2013). Consulting psychology in the health sector: A reflection on the last and next decades. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(4), 309-313

Morgan, S., & Dennehy, R. F. (1997). The power of organizational storytelling: A management development perspective. *Journal of Management Development*, 16(7), 494-501

Garman, A. N., & Lesowitz, T. (2005). Research update: Interviewing candidates for leadership roles. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 57(4), 266-273

Schein, E. H. (2003). Five traps for consulting psychologists: or, How I learned to take culture seriously. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 55(2), 75-83

Overfield, D. V. (2016). A comprehensive and integrated framework for developing leadership teams. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 68(1), 1-20

Morgan, G. (1997). *Images of organization (2nd ed.)*. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc. (uddrag udl)

Haslebo, G. (2004). *Relationer i organisationer*. København: Dansk Psykologisk Forlag (ca. 258 sider eller mindre)

Samt litteraturen ovenfor under workshop a).

Workshop b) Samtalefærdigheder: Udforskning, indsigt, handling og det reflekterende team**Essens af samtalefærdigheder.**

En samtale og opsamling på hvordan erfaringen fra arbejdet med de tre trin, som er udforskning, indsigt, handling, kan kombineres med det reflekterende team samt coachingspsykologiens rolle i forhold til teori og praksis.

Litteratur:

Hill, C. E., Anderson, T., Kline, K., McClintock, A., Cranston, S., McCarrick, S., Gregor, M. (2016). Helping skills training for undergraduate students: Who should we select and train? *The Counseling Psychologist*, 44(1), 50-77

Kauffman, C. (2009). What Can Coaches Do for You? *Harvard Business Review*, 1, 1-7.

Spaten, O. M. (2013). Coachingpsykologi i Danmark - forskning, teori og praksis. *Psyke & Logos*, 34(2), 421-442

Arnold, K. (2014). Behind the mirror: Reflective listening and its Tain in the work of Carl Rogers. *The Humanistic Psychologist*, 42(4), 354-369

Interventionsform coachingpsykologi – eksemplificeret gennem visualisering

Forelæsningen vil være orienteret mod anvendelse i praksis af de teoretiske præsentationer:

Imagery Techniques and their application to Coaching Psychology Practice

This skill based workshop and seminar will provide an introduction to a range of imagery techniques that can be used within coaching and coaching psychology practice. Although the techniques are generally used in cognitive behavioural or rational coaching, they are suitable for most coaching approaches and contexts. Aim:

To gain a greater knowledge of the application of imagery techniques and interventions to coaching and coaching psychology practice. Objectives:

To understand a cognitive model of imagery

To understand the link between imagery, goal focused behaviours, cognitions and emotional responses

To become knowledgeable of imagery techniques that may be helpful at the start of coaching

To practice a number of imagery techniques used for coaching interventions including imagery improvement exercises, goal focused imagery, motivation imagery, coping imagery, anger reducing imagery, relaxation imagery, resilience enhancing imagery

To use 5 column imagery worksheets to enhance the use of imagery techniques

Grænsefeltet og distinktioner mellem psykoterapi og coachingpsykologi

Psykologens informerede valg af interventionsform vil ofte basere sig på en integration af viden fra den bedst kendte forskning med psykologisk ekspertise, set i sammenhæng med klientens individuelle træk, kultur og præferencer. Specialistviden, interventionsform og klient skal passe sammen: Det vidste vi var vigtigt i går og det er også vigtigt i en tid med stor vækst af interventioner som psykoterapi og coachingpsykologi. Forelæsningen vil – med udgangspunkt i aktuelle diskussioner blandt forskere og praktikere – præsentere grænsefelter samt markere vigtige forskelle og ligheder mellem psykoterapi og coaching. Hermed er dagens tema slået an som oplæg for de fire følgende forelæsninger der blandt andet belyser hvad psykoterapi og coaching har til fælles og hvad der adskiller: Specifikt i forhold til det narrative, psykoanalytiske, gestalt og det kognitive-adfærds perspektiv.

Litteratur:

Grant, A. M. (2014). Autonomy support, relationship satisfaction and goal focus in the coach-coachee relationship: which best predicts coaching success? *Coaching: An International Journal of Theory, Research and Practice*, 7(1), 18-38.

Hougaard, E. (2008). Evidenskravet i psykoterapi: Kan der tilvejebringes metodologisk stringent evidens for psykoterapiens virkning? *Psyke & Logos*, 29, 100-125.

Lambert, M. J., & Barley, D. E. (2001). Research summary on the therapeutic relationship and psychotherapy outcomes. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 38, 357-361.

Spaten, O. M. (2013). Coachingpsykologi i Danmark - forskning, teori og praksis. *Psyke & Logos*, 34(2), 421-442.

Narrativ psykoterapi – Narrativ coaching * Fortællinger og Grænseflader. Spørgsmålet om magt.

Forelæsningen vil pege på centrale aspekter af, hvad det vil sige at være et menneske:

1. At fortælle normative historier, der skaber mening i kaos.

2. At deltage i kulturelle magt- og normspil.

Denne forståelse har grundlæggende betydning for de kulturelle og sociale praksisser, der kaldes psykoterapi og coaching.

Forelæsningen vil demonstrere og eksemplificere den praksis, der følger af disse narrative og poststrukturalistiske begreber.

Forelæsningen vil forholde sig kritisk til psykoanalytiske, humanistiske og kognitive indfaldsvinkler til terapi og coaching – især på grund af deres individualistiske begreber og praksisser.

Litteratur:

Bruner, Jerome: *At fortælle historier – i juraen, i litteraturen og i livet*. København: Alinea (uddrag)

White, Michael: *Kort over narrative landskaber*(i uddrag)

Drake, D. B. (2007). The art of thinking narratively: Implications for coaching psychology and practice. *Australian Psychologist*, 42(4), 283-294

Psykodynamisk psykoterapi og psykodynamisk coaching: Forskelle, ligheder og skilleveje.

Forelæsningen redegør for, hvordan det kan være meningsfuldt at forene psykodynamisk teori og coaching. Hovedfokus er den individuelle psykodynamiske coaching: Teori og metode samt fokus, når psykodynamisk coaching praktiseres, herunder anvendelsen af mulige interventioner som f.eks. rolle-analyse. Forelæsningen inddrager endvidere psykodynamisk teori om ledelse, grupper og organisationer, samt casefremstilling. Endelig belyser forelæsningen hvad psykodynamisk coaching og psykoanalytisk psykoterapi har til fælles og hvad der adskiller disse to tilgange.

Litteratur

Allcorn, S. (2006). Psychoanalytically Informed Executive Coaching. In Stober, D.R., Grant, A. M. (2006). *Evidencebased coaching Handbook*. John Wiley & Sons, New Jersey. pp. 129 - 149

Beck, U.C. (2009): *"Psykodynamisk coaching – fokus og dybde."* København: Hans Reitzels Forlag. pp. 13 – 62.

Long, S. (2006): *"Drawing from Role Biography in Organizational Role Analysis"*. In Newton, J., Long, S., Sievers, B. *"Coaching in Depth: The organizational Role Analysis Approach"*. pp. 127 – 144.

McWilliams, N. (2004): *"Psychoanalytic Psychotherapy: A practitioner's guide"*. The Guildford Press, NY. pp. 27 – 45.

Visholm, S. (2011): *Ledelse i den postmoderne organisation - fra roller i struktur til personer i relationer*. In: Heinskou, T. & Visholm, S. (Eds.): *"Psykodynamisk organisationspsykologi, Bind II. På mere arbejde under overfladerne."* København: Hans Reitzels Forlag. P. 216-245.

Integrativ Gestalt Praksis – en ramme for forståelse af forholdet mellem terapi og coaching

Forelæsningen vil præsentere gestalttilgangens teoretiske og praktiske grundstruktur. Der vil endvidere blive redegjort for, hvordan gestalttilgangens feltteori, med inspiration fra Ken Wilbers integrale perspektivisme, kan danne grundlag for en integrativ rammesætning for forskellige psykologiske og psykoterapeutiske tilgange, samt for en forståelse af forholdet mellem terapi og coaching.

Litteratur:

Sonne, M & Toennesvang, J. (2015). *Integrative Gestalt Practice - Transforming Our Ways of Working With People* ((introduction (xi-xviii), chapt. 3-6 (pp. 69-175) + Appendix 1 (177-

185)). London: Karnac Books.

Tønnesvang, J., Sommer, U., Hammink, J., & Sonne, M. (2010). Gestalt therapy and cognitive therapy—Contrasts or complementarities? *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 47(4), 586-602

Distinctions and boundaries between cognitive behavioural therapy and cognitive behavioural coaching

Evidence based cognitive behavioural therapy and cognitive behavioural coaching are underpinned by similar cognitive theories, models and frameworks. Yet, their application to their client groups may differ depending upon the training, background and knowledge of the practitioner. In addition, cognitive behavioural coaching has been influenced by the positive psychology paradigm with the focus on strengths as opposed to weaknesses. Paradoxically Palmer believes that his practice of cognitive behavioural therapy has been improved by reflecting on his 'cut to the chase' cognitive behavioural coaching practice! This paper will consider some of the main similarities and differences in the application of cognitive behavioural therapy and cognitive behavioural coaching and asks what the world of therapy could learn from the practice of coaching, if anything.

Litteratur:

Gyllensten, K., Palmer, S. Nilsson, E-K., Regnér, A.M. and Ann Frodi, A. (2010). Experiences of cognitive coaching: A qualitative study. *International Coaching Psychology Review*, 5, 2, 98-108.

Neenan, M. & Palmer, S. (2001). Cognitive Behavioural Coaching. *Stress News*, 13, 3, 15-18.

Spaten, O.M., Imer, A. and Palmer, S. (2012). From PRACTICE to PRAKSIS – models in Danish coaching psychology. *Coaching Psychology International*, 5, 1, 7-12.

Szymanska, K. and Palmer, S. (2015). Cognitive Behavioural Therapy. In S. Palmer (Ed), *The Beginner's Guide to Counselling and Psychotherapy*. London: Sage.

Sundhedskommunikation

I forelæsningen gives en præsentation af begrebet empati som forudsætning for etablering af et vellykket samtaleforløb. Endvidere er der fokus på forskellige teoretiske tilgange såsom "den lægende/fænomenologiske samtale" og "Calgary-Cambridge-metoden", som baggrund for øvelser og diskussioner i den efterfølgende workshop, hvor der arbejdes med forskelligt materiale.

Litteratur:

Sørensen, M.B. (2016). Empati. In: G. Duus og J. Brødslev Olsen (red.) *Menneskenære grundbegreber i social- og sundhedsprofessionerne* København: Samfundslitteratur. (p. 83-103).

Ammentop, J., Graugaard, I.T., Lau, M.E., Anderson, T.P., Waidtløw, K. and Kofoed, P.-E. (2014). Mandatory communication training of all employees with patient contact. *Patient Education and Counseling* 95. (p. 429-432).

Ethelberg, E. & Fog, J. (1998). Den lægende samtale. *Psyke & Logos*, 19. (p. 181-213).

Silverman, J. (2009). Teaching clinical communication: A mainstream activity or just a minority sport? *Patient Education and Counseling* 76 (p. 361-367).

Praksislæring

De studerendes træningsforløb, undervisningsforløb og praksislæring i forhold til konsultation, assessment og samtalefærdigheder i løbet af programmets tre semestre.

Praksislæring b) Samtalefærdigheder: Udforskning, indsigt, handling og det reflektere-

rende team 12.09, 19.09, 26.09, 03.10, 10.10, 24.10, 31.10, 7.11, 14.11, 21.11. Alle dage er mandage kl. 12.30-16.15.

Erfaringer fra arbejdet med de tre trin, som er udforskning, indsigt, handling, kombineres med det reflekterende team samt coachingspsykologi. Praksislæring blandt de 8 studerende finder sted i to team, hvor de fire studerende i hvert team på skift indgår i rollen som psykolog (in spe), klient og deltager i det reflekterende / observerende team; herudover fremstilling af teorioplæg og supervision af VIP aftales.

Litteratur:

Hill, C. E., Anderson, T., Kline, K., McClintock, A., Cranston, S., McCarrick, S., Gregor, M. (2016). Helping skills training for undergraduate students: Who should we select and train? *The Counseling Psychologist*, 44(1), 50-77

Hougaard, E. (2008). Evidenskravet i psykoterapi: Kan der tilvejebringes metodologisk stringent evidens for psykoterapiens virkning? *Psyke & Logos*, 29, 100-125.

Spaten, O. M. (2013). Coachingspsykologi i Danmark - forskning, teori og praksis. *Psyke & Logos*, 34(2), 421-442.

Samt litteraturen ovenfor under workshop b).

Workshop c) Psykologisk assessment: testning, differential-diagnostik og kontaktform

Assessment, differentialdiagnostik og kontaktform

Psykologisk assessment indgår i mange psykologers arbejde hvad enten det er som konsulent i organisationer eller i den kliniske praksis. Vi ser de seneste år en kolossal vækst i udbuddet af nye testredskaber, herunder opdateringer og revisioner som alt i alt stiller store krav til psykologens færdigheder i forhold til at vurdere om der brug for eller hvilken assessment der skal til, herunder udvælgelsen af testbatteri. Vi vil endvidere se nærmere på en række forhold af betydning: Hvordan etablere rammerne for psykologisk assessment, skabe kontakt inden den praktiske testsituation, hvilke instrumenter og metoder anvender og i forbindelse med mundtlig tilbagemelding, formidling af undersøgelsesresultater og feed-back som dialog indenfor rammerne af de etiske principper for nordiske psykologer.

Litteratur:

Møller, M. (2000). Den diagnostiske samtale og emotionel kontakt. *Agrippa*, 20, 154-166

Psykologforeningen. (2010). Etiske principper for nordiske psykologer. Retrieved 09.04.2016, from <http://www.dp.dk/etiske-principper-for-nordiske-psykologer/>

Smedler, A. & Tideman, E. (2011). *At teste børn og unge. Om testmetoder i den psykologiske undersøgelse*. Hans Reitzels Forlag. (pp. 117-140) [23 s].

Dansk Psykologforening. (2012). Principerklæring om evidensbaseret psykologisk praksis. Retrieved 09.04.2016, from <http://www.dp.dk/retningslinjer-for-evidensbaseret-psykologisk-praksis/>

Lovibond, P. F., & Lovibond, S. H. (1995). The structure of negative emotional states: Comparison of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS) with the Beck Depression and Anxiety Inventories. *Behaviour Research and Therapy*, 33(3), 335-343

McCrae, R. R., Costa Jr, P. T., & Martin, T. A. (2005). The NEO-PI-3: A More Readable Revised NEO Personality Inventory. *Journal of Personality Assessment*, 84(3), 261-270.

Praksislæring

De studerendes træningsforløb, undervisningsforløb og praksislæring i forhold til konsultation, assessment og samtalefærdigheder i løbet af programmets tre semestre.

Praksislæring c) Psykologisk assessment: testning, differential-diagnostik og kontaktform 20.09, 04.10, 11.10, 25.10, 1.11, 8.11, 15.11, 22.11. Alle dage er tirsdage kl. 12.30-

16.15. Hvad enten man som psykolog arbejder som konsulent i organisationer eller i den kliniske praksis indgår psykologisk assessment ofte. Mange nye testredskaber, herunder opdateringer og revisioner, udvikles løbende, hvilket peger på store krav til psykologens færdigheder i forhold til at vurdere om der brug for eller hvilken assessment der skal til, herunder udvælgelsen af testbatteri.

Psykologen skal vide hvordan man etablere rammerne og strukturen for psykologisk assessment og skabe kontakt inden den praktiske testsituation. Psykologen skal træffe beslutning omkring hvilke instrumenter og metoder der anvendes til udredning. I forbindelse med mundtlig tilbagemelding, formidling af undersøgelsesresultater og feed-back som dialog skal denne finde sted indenfor rammerne af de etiske principper for nordiske psykologer:

1. Respekt for klientens rettigheder og værdighed.
2. Kompetence.
3. Ansvar.
4. Integritet

Praksislæring vil først og fremmest koncentrere sig om en fremstilling af tilgængelig viden omkring og vedrørende udvalgte og relevante test. Med viden i bagagen vil team arbejde konkret med at tilrettelægge, planlægge og gennemføre en psykologisk undersøgelse. Forløbet vil endvidere have et fokus på forforståelse og egen stil. Praksislæring finder sted blandt de 8 studerende i fire team, hvor hvert team med to studerende på skift indgår i rollen som psykolog (in spe) og klient; herudover fremstilling af læringspunkter fra psykologisk assessment, videosession og supervision af VIP aftales. Når modul c) er slut vil de studerende vide mere om hvornår der er behov for en psykologisk undersøgelse? Hvilken eller hvilket test(batteri) skal i givet fald vælges? Endelig vil de studerende have erfaringer med at planlægge og gennemføre en psykologisk undersøgelse.

Litteratur:

Del Giudice, M. J., Yanovsky, B., & Finn, S. E. (2014). Personality assessment and feedback practices among executive coaches: In search of a paradigm. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 66(3), 155-172

Winsborough, D. L., & Sambath, V. (2013). Not like us: An investigation into the personalities of New Zealand CEOs. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(2), 87-107

Antony, M. M., Bieling, P. J., Cox, B. J., Enns, M. W., & Swinson, R. P. (1998). Psychometric properties of the 42-item and 21-item versions of the Depression Anxiety Stress Scales in clinical groups and a community sample. *Psychological Assessment*, 10(2), 176-181

Crawford, J. R., & Henry, J. D. (2003). The Depression Anxiety Stress Scales (DASS): Normative data and latent structure in a large non-clinical sample. *British Journal of Clinical Psychology*, 42(2), 111-131

Ianaro, P. M., & Kauffeld, S. (2014). Take care what you bring with you: How coaches' mood and interpersonal behavior affect coaching success. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 66(3), 231-257

McCrae, R. R., & Costa Jr, P. T. (1997). Personality trait structure as a human universal. *American Psychologist*, 52(5), 509-516

Samt litteraturen ovenfor under workshop c).

Samt evt. ad hoc workshop

8.12 + 9.12 Konferencedage og juleafslutning: Vi fremlægger resultater, evaluerer og ser tilbage på læringspunkterne fra semestret og kaster et blik frem til udfordringerne på 8. semester se nærmere senere på denne hjemmeside: <http://www.kc-jones.co.uk/sgcp2016>

Samlet pensumliste:

- Allcorn, S. (2006). Psychoanalytically Informed Executive Coaching. In Stober, D.R., Grant, A. M. (2006). *Evidencebased coaching Handbook*. John Wiley & Sons, New Jersey. pp. 129-149
- Ammentop, J., Graugaard, I.T., Lau, M.E., Anderson, T.P., Waidtløw, K. and Kofoed, P.-E. (2014). Mandatory communication training of all employees with patient contact. *Patient Education and Counseling* 95. (p. 429-432).
- Antony, M. M. et al. (1998). Psychometric properties of the 42-item and 21-item versions of the Depression Anxiety Stress Scales in clinical groups and a community sample. *Psychological Assessment*, 10(2), 176-181
- Arnold, K. (2014). Behind the mirror: Reflective listening and its Tain in the work of Carl Rogers. *The Humanistic Psychologist*, 42(4), 354-369
- Beck, U.C. (2009). *Psykodynamisk coaching – fokus og dybde*. København: Hans Reitzels Forlag. pp. 13 – 62.
- Bruner, Jerome: *At fortælle historier – i juraen, i litteraturen og i livet*. København: Alinea (uddrag 30 sider)
- Christensen, S. & Jensen, P. E. D. (2008). *Kontrol i det stille*. Gylling: Forlaget Samfundslitteratur. (39 sider)
- Cooper, S. E., Nieberding, A. O., & Wanek, R. A. (2013). Successfully restructuring an executive leadership team: A case study in change management. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(2), 164-175
- Crawford, J. R., & Henry, J. D. (2003). The Depression Anxiety Stress Scales (DASS): Normative data and latent structure in a large non-clinical sample. *British Journal of Clinical Psychology*, 42(2), 111-131
- Dansk Psykologforening. (2012). Principerklæring om evidensbaseret psykologisk praksis. Retrieved 09.04.2016, from <http://www.dp.dk/retningslinjer-for-evidensbaseret-psykologisk-praksis/>
- Del Giudice, M. J., Yanovsky, B., & Finn, S. E. (2014). Personality assessment and feedback practices among executive coaches: In search of a paradigm. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 66(3), 155-172
- Drake, D. B. (2007). The art of thinking narratively: Implications for coaching psychology and practice. *Australian Psychologist*, 42(4), 283-294
- Erwin, D. G., & Garman, A. N. (2010). Resistance to organizational change: Linking research and practice. *Leadership & Organization Development Journal*, 31(1), 39-56
- Ethelberg, E. & Fog, J. (1998). Den lægende samtale. *Psyke & Logos*, 19. (p. 181-213)
- Garman, A. N., & Canar, W. J. (2013). Consulting psychology in the health sector: A reflection on the last and next decades. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(4), 309-313
- Garman, A. N., & Lesowitz, T. (2005). Research update: Interviewing candidates for leadership roles. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 57(4), 266-273
- Gergen, K. J. (1995). Relational theory and the discourses of power. In: Hosking, D.M., K.J. Gergen, & H.P. Dachler, *Management and Organization: Relational alternatives to individualism*, Aldershot: Avebury S. 29-49 [20 s.]
- Geertz, C. (1993). *The Interpretations of Cultures*. Fontana Press, New York, USA (pp. 3-30) [27 s.]
- Grant, A. M. (2014). Autonomy support, relationship satisfaction and goal focus in the coach-coachee relationship: which best predicts coaching success? *Coaching: An International Journal of Theory, Research and Practice*, 7(1), 18-38.
- Gyllensten, K., Palmer, S. Nilsson, E-K., Regnér, A.M. and Ann Frodi, A. (2010). Experiences of cognitive coaching: A qualitative study. *International Coaching Psychology Re-*

- view, 5, 2, 98-108.
- Haslebo, G. (2004). *Relationer i organisationer*. København: Dansk Psykologisk Forlag (ca. 58 sider)
- Hill, C. E., Anderson, T., Kline, K., McClintock, A., Cranston, S., McCarrick, S., Gregor, M. (2016). Helping skills training for undergraduate students: Who should we select and train? *The Counseling Psychologist*, 44(1), 50-77
- Hougaard, E. (2008). Evidenskravet i psykoterapi: Kan der tilvejebringes metodologisk stringent evidens for psykoterapiens virkning? *Psyke & Logos*, 29, 100-125.
- Ianiro, P. M., & Kauffeld, S. (2014). Take care what you bring with you: How coaches' mood and interpersonal behavior affect coaching success. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 66(3), 231-257
- Jabri, M. (2012). *Managing Organizational Change. Process, Social Construction and Dialogue*. Palgrave Macmillan. Kapitel 11: Communicating Change S. 237-260 samt Kapitel 12: Making Sense of Organizational Identity, s. 261-284 [46 s.]
- Kauffman, C. (2009). What Can Coaches Do for You? *Harvard Business Review*, 1, 1-7.
- Lambert, M. J., & Barley, D. E. (2001). Research summary on the therapeutic relationship and psychotherapy outcomes. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 38, 357-361.
- Long, S. (2006): "Drawing from Role Biography in Organizational Role Analysis". In Newton, J., Long, S., Sievers, B. "Coaching in Depth: The organizational Role Analysis Approach". pp. 127 – 144.
- Lovibond, P. F., & Lovibond, S. H. (1995). The structure of negative emotional states: Comparison of the Depression Anxiety Stress Scales (DASS) with the Beck Depression and Anxiety Inventories. *Behaviour Research and Therapy*, 33(3), 335-343
- McCrae, R. R., & Costa Jr, P. T. (1997). Personality trait structure as a human universal. *American Psychologist*, 52(5), 509-516
- McCrae, R. R., Costa Jr, P. T., & Martin, T. A. (2005). The NEO-PI-3: A More Readable Revised NEO Personality Inventory. *Journal of Personality Assessment*, 84(3), 261-270.
- McWilliams, N. (2004): "Psychoanalytic Psychotherapy: A practitioner's guide". *The Guildford Press, NY*. pp. 27 – 45.
- Miller, K. (2012). *Organizational Communication, approaches and processes*. Wadsworth, Canada. International edition. Kapitel 5: Cultural Approaches. s.79-96 [17 s.]
- Morgan, G. (1997). *Images of organization (2nd ed.)*. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc. (uddrag udl)
- Morgan, S., & Dennehy, R. F. (1997). The power of organizational storytelling: A management development perspective. *Journal of Management Development*, 16(7), 494-501
- Møller, M. (2000). Den diagnostiske samtale og emotionel kontakt. *Agrippa*, 20, 154-166
- Neenan, M. & Palmer, S. (2001). Cognitive Behavioural Coaching. *Stress News*, 13, 3, 15-18.
- Overfield, D. V. (2016). A comprehensive and integrated framework for developing leadership teams. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 68(1), 1-20
- Palmer, S. and Szymanska, K. (2007). Cognitive Behavioural Coaching: an integrative approach. In S. Palmer and A. Whybrow (eds), *Handbook of Coaching Psychology: a guide for practitioners*. Hove: Routledge.
- Psykologforeningen. (2010). Ethiske principper for nordiske psykologer. Retrieved 09.04.2016, from <http://www.dp.dk/etiske-principper-for-nordiske-psykologer/>
- Schein, E. H. (2003). Five traps for consulting psychologists: or, How I learned to take culture seriously. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 55(2), 75-83
- Schein, E. H. (1990). Organizational Culture. *American Psychologist*, 109-119 [10 s.]
- Silverman, J. (2009). Teaching clinical communication: A mainstream activity or just a mi-

- nority sport? *Patient Education and Counseling* 76 (p. 361-367).
- Smedler, A. & Tideman, E. (2011). *At teste børn og unge. Om testmetoder i den psykologiske undersøgelse*. Hans Reitzels Forlag. (pp. 117-140) [23 s].
- Sonne, M & Toennesvang, J. (2015). *Integrative Gestalt Practice - Transforming Our Ways of Working With People* ((introduction (xi-xviii), chapt. 3-6 (pp. 69-155) + Appendix 1 (177-185)). London: Karnac Books.
- Spaten, O. M. (2013). Coachingspsykologi i Danmark - forskning, teori og praksis. *Psyke & Logos*, 34(2), 421-442
- Spaten, O. M., Imer, A. and Palmer, S. (2012). From PRACTICE to PRAKSIS – models in Danish coaching psychology. *Coaching Psychology International*, 5, 1, 7-12.
- Sørensen, M.B. (2016). Empati. In: G. Duus og J. Brødslev Olsen (red.) *Menneskenære grundbegreber i social- og sundhedsprofessionerne* København: Samfundslitteratur. (p. 83-103).
- Szymanska, K. and Palmer, S. (2015). Cognitive Behavioural Therapy. In S. Palmer (Ed), *The Beginner's Guide to Counselling and Psychotherapy*. London: Sage.
- Townley, B. (1993). Power/Knowledge, and Its Relevance for Human Resource Management. *The Academy of Management Review*, 18, 3, 518-545 [24 s.].
- Tønnesvang, J., Sommer, U., Hammink, J., & Sonne, M. (2010). Gestalt therapy and cognitive therapy—Contrasts or complementarities? *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 47(4), 586-602
- Visholm, S. (2011): *Ledelse i den postmoderne organisation - fra roller i struktur til personer i relationer*. In: Heinskou, T. & Visholm, S. (Eds.): *Psykodynamisk organisationspsykologi*. København: Hans Reitzels Forlag. P. 216-245.
- White, Michael: *Kort over narrative landskaber (30 sider, i uddrag)*
- Winsborough, D. L., & Sambath, V. (2013). Not like us: An investigation into the personalities of New Zealand CEOs. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(2), 87-107
- Winsborough, D., & Chamorro-Premuzic, T. (2013). Consulting psychology in the digital era: Current trends and future directions. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 65(4), 319-324
- I alt 1105 sider
- Evt. supplerende litteratur:**
- Schein, E. H. (2009). *Helping*. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers (uddrag)

SAP nyKAIo CCCC C₄U (5 ECTS)	
Modulansvarlig: Ole Michael Spaten oms@hum.aau.dk	
Undervisere: <i>Ole Michael Spaten, Mikael Sonne, Allan Holmgren, Helle Anholm, Mariann B. Sørensen & Stephen Palmer</i>	
Placering: 7. semester	
Type og sprog: Undervisningen er delvist på engelsk, pensum på dansk og engelsk.	
Omfang og forventning: Kurset har et omfang på i alt 500 sider pensum. Det forventes, at studerende har læst dette på forhånd og kan deltage relevant i diskussioner, hvor der lægges op til dette.	
Deltagere: Psykologistuderende på 7. semester, som ikke er optaget på CCCC - programmet, men har valgt nyKAIos C ₄ U CCCC udgave af SAP.	
Undervisning og undervisere, en oversigt Grænsefeltet og distinktioner mellem psykoterapi og coachingpsykologi: Psykoterapi udøves af psykologer og læger. Hvad grænser op til psykoterapi, som f.eks. coachingpsykologi og coaching og hvordan trækkes grænser i en tid med stor vækst af interventioner som psykoterapi, coaching m.v. fra mange faggrupper? Det kan være alvorligt, hvis klienten ikke modtager den rette behandling for psykiske lidelser eller hvis en for lidt eller let uddannet coach ikke kender grænserne mellem coaching og psykoterapi eller grænserne for egen formåen. Konferencen introducerer i løbet af dagen en række vigtige distinktioner i forhold til grænsefeltet – fredag den 16. september 2016 Sundhedskommunikation: Supplerende Anvendt Psykologi rummer endvidere forelæsning og workshop med en præsentation af begrebet empati som forudsætning for etablering af et vellykket samtaleforløb – mandag den 19. september 2016 Undervisere: Ole Michael Spaten, Allan Holmgren, Helle Anholm, Mikael Sonne, Mariann B. Sørensen & Stephen Palmer. Se nærmere om indhold og fordeling nedenfor	
Antal forelæsningshold: 1	
Prøveform: 4-timers stedprøve. Prøven kan afløses ved tilfredsstillende, aktiv deltagelse i kurset, hvilket indebærer tilstedeværelse i mindst 8 af kursets 10 timer samt indløsning af samtlige opgaver, som stilles i løbet af kurset.	
Indhold og pensum:	

Grænsefeltet og distinktioner mellem psykoterapi og coachingspsykologi

Psykologens informerede valg af interventionsform vil ofte basere sig på en integration af viden fra den bedst kendte forskning med psykologisk ekspertise, set i sammenhæng med klientens individuelle træk, kultur og præferencer. Specialistviden, interventionsform og klient skal passe sammen: Det vidste vi var vigtigt i går og det er også vigtigt i en tid med stor vækst af interventioner som psykoterapi og coachingspsykologi. Forelæsningen vil – med udgangspunkt i aktuelle diskussioner blandt forskere og praktikere – præsentere grænsefelter samt markere vigtige forskelle og ligheder mellem psykoterapi og coaching. Hermed er dagens tema slået an som oplæg for de fire følgende forelæsninger der blandt andet belyser hvad psykoterapi og coaching har til fælles og hvad der adskiller: Specifikt i forhold til det narrative, psykoanalytiske, gestalt og det kognitive-adfærds perspektiv.

Litteratur:

- Grant, A. M. (2014). Autonomy support, relationship satisfaction and goal focus in the coach-coachee relationship: which best predicts coaching success? *Coaching: An International Journal of Theory, Research and Practice*, 7(1), 18-38.
- Hougaard, E. (2008). Evidenskravet i psykoterapi: Kan der tilvejebringes metodologisk stringent evidens for psykoterapiens virkning? *Psyke & Logos*, 29, 100-125.
- Lambert, M. J., & Barley, D. E. (2001). Research summary on the therapeutic relationship and psychotherapy outcomes. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 38, 357-361.
- Spaten, O. M. (2013). Coachingspsykologi i Danmark - forskning, teori og praksis. *Psyke & Logos*, 34(2), 421-442.

Narrativ psykoterapi – Narrativ coaching * Fortællinger og Grænseflader. Spørgsmålet om magt.

Forelæsningen vil pege på centrale aspekter af, hvad det vil sige at være et menneske:

1. At fortælle normative historier, der skaber mening i kaos.
2. At deltage i kulturelle magt- og normspil.

Denne forståelse har grundlæggende betydning for de kulturelle og sociale praksisser, der kaldes psykoterapi og coaching.

Forelæsningen vil demonstrere og eksemplificere den praksis, der følger af disse narrative og poststrukturalistiske begreber.

Forelæsningen vil forholde sig kritisk til psykoanalytiske, humanistiske og kognitive indfaldsvinkler til terapi og coaching – især på grund af deres individualistiske begreber og praksisser.

Litteratur:

- Bruner, Jerome: *At fortælle historier – i juraen, i litteraturen og i livet*. København: Alinea (uddrag)
- White, Michael: *Kort over narrative landskaber(i uddrag)*
- Drake, D. B. (2007). The art of thinking narratively: Implications for coaching psychology and practice. *Australian Psychologist*, 42(4), 283-294

Psykodynamisk psykoterapi og psykodynamisk coaching: Forskelle, ligheder og skilleveje.

Forelæsningen redegør for, hvordan det kan være meningsfuldt at forene psykodynamisk teori og coaching. Hovedfokus er den individuelle psykodynamiske coaching: Teori og metode samt fokus, når psykodynamisk coaching praktiseres, herunder anvendelsen af mulige interventioner som f.eks. rolle-analyse. Forelæsningen inddrager endvidere psykodynamisk teori om ledelse, grupper og organisationer, samt casefremstilling. Endelig belyser forelæsningen hvad psykodynamisk coaching og psykoanalytisk psykoterapi har til fælles

og hvad der adskiller disse to tilgange.

Litteratur

Allcorn, S. (2006). *Psychoanalytically Informed Executive Coaching*. In Stober, D.R., Grant, A. M. (2006). *Evidencebased coaching Handbook*. John Wiley & Sons, New Jersey. pp. 129 - 149

Beck, U.C. (2009): "*Psykodynamisk coaching – fokus og dybde*." København: Hans Reitzels Forlag. pp. 13 – 62.

Long, S. (2006): "*Drawing from Role Biography in Organizational Role Analysis*". In Newton, J., Long, S., Sievers, B. "*Coaching in Depth: The organizational Role Analysis Approach*". pp. 127 – 144.

McWilliams, N. (2004): "*Psychoanalytic Psychotherapy: A practitioner's guide*". The Guildford Press, NY. pp. 27 – 45.

Visholm, S. (2011): *Ledelse i den postmoderne organisation - fra roller i struktur til personer i relationer*. In: Heinskou, T. & Visholm, S. (Eds.): "*Psykodynamisk organisationspsykologi, Bind II. På mere arbejde under overfladerne*." København: Hans Reitzels Forlag. P. 216-245.

Integrativ Gestalt Praksis – en ramme for forståelse af forholdet mellem terapi og coaching.

Forelæsningen vil præsentere gestalttilgangens teoretiske og praktiske grundstruktur. Der vil endvidere blive redegjort for, hvordan gestalttilgangens feltteori, med inspiration fra Ken Wilbers integrale perspektivisme, kan danne grundlag for en integrativ rammesætning for forskellige psykologiske og psykoterapeutiske tilgange, samt for en forståelse af forholdet mellem terapi og coaching.

Litteratur:

Sonne, M & Toennesvang, J. (2015). *Integrative Gestalt Practice - Transforming Our Ways of Working With People* ((introduction (xi-xviii), chapt. 3-6 (pp. 69-175) + Appendix 1 (177-185)). London: Karnac Books.

Tøennesvang, J., Sommer, U., Hammink, J., & Sonne, M. (2010). Gestalt therapy and cognitive therapy—Contrasts or complementarities? *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 47(4), 586-602

Distinctions and boundaries between cognitive behavioural therapy and cognitive behavioural coaching

Evidence based cognitive behavioural therapy and cognitive behavioural coaching are underpinned by similar cognitive theories, models and frameworks. Yet, their application to their client groups may differ depending upon the training, background and knowledge of the practitioner. In addition, cognitive behavioural coaching has been influenced by the positive psychology paradigm with the focus on strengths as opposed to weaknesses. Paradoxically Palmer believes that his practice of cognitive behavioural therapy has been improved by reflecting on his 'cut to the chase' cognitive behavioural coaching practice! This paper will consider some of the main similarities and differences in the application of cognitive behavioural therapy and cognitive behavioural coaching and asks what the world of therapy could learn from the practice of coaching, if anything.

Litteratur:

Gyllensten, K., Palmer, S. Nilsson, E-K., Regnér, A.M. and Ann Frodi, A. (2010). Experiences of cognitive coaching: A qualitative study. *International Coaching Psychology Review*, 5, 2, 98-108.

Neenan, M. & Palmer, S. (2001). Cognitive Behavioural Coaching. *Stress News*, 13, 3, 15-18.

Spaten, O.M., Imer, A. and Palmer, S. (2012). From PRACTICE to PRAKSIS – models in Danish coaching psychology. *Coaching Psychology International*, 5, 1, 7-12.

Szymanska, K. and Palmer, S. (2015). Cognitive Behavioural Therapy. In S. Palmer (Ed), *The Beginner's Guide to Counselling and Psychotherapy*. London: Sage.

Sundhedskommunikation

I forelæsningen gives en præsentation af begrebet empati som forudsætning for etablering af et vellykket samtaleforløb. Endvidere er der fokus på forskellige teoretiske tilgange såsom ”den lægende/fænomenologiske samtale” og ”Calgary-Cambridge-metoden”, som baggrund for øvelser og diskussioner i den efterfølgende workshop, hvor der arbejdes med forskelligt materiale.

Litteratur:

Sørensen, M.B. (2016). Empati. In: G. Duus og J. Brødslev Olsen (red.) *Menneskenære grundbegreber i social- og sundhedsprofessionerne* København: Samfundslitteratur. (p. 83-103).

Ammentop, J., Graugaard, I.T., Lau, M.E., Anderson, T.P., Waidtløw, K. and Kofoed, P.-E. (2014). Mandatory communication training of all employees with patient contact. *Patient Education and Counseling* 95. (p. 429-432).

Ethelberg, E. & Fog, J. (1998). Den lægende samtale. *Psyke & Logos*, 19. (p. 181-213).

Silverman, J. (2009). Teaching clinical communication: A mainstream activity or just a minority sport? *Patient Education and Counseling* 76 (p. 361-367).

Pensum i alt for SAP ca. 500 sider

Kursusmodul: Videregående Anvendt Psykologi (VAP) Neuro- psychology and neuroscience (10 ECTS)
Modulansvarlig: Kursusansvarlig: Thomas Alrik Sørensen (alrik@hum.aau.dk)
Vejledere/Seminarholdere/Undervisere: Thomas Alrik Sørensen (alrik@hum.aau.dk), Morten Overgaard, Jesper Mogensen & Laura Petrini
Placering: 7. Semester
Type og sprog: English.
Omfang og forventninger: The neuropsychology knowledge group CCN at AAU conducts the course. The aim of this course is to provide the students a through introduction to cognitive neuroscience, its foundation, and the different methods used. This will be the foundation of students who wish to progress further within cognitive science, neuroscience, or the clinical domain as a neuropsychologist. The course will also provide the background information needed, on both the more clinically applied 8 th semester course and also the broader project oriented classes on the 9 th semester on the neuro-program. The course consists of 21 lectures on cognitive neuroscience and a syllabus of 1097 pages of supporting literature.
Varighed og undervisningsform: The lectures cover the fall semester and some lectures will be conducted with students from both VAP and SAP.
Deltagere: Students enrolled in the neuro programme in the fall semester of 2016.
Antal forelæsningshold: 1
Prøveform: Synopsis examination: 3 pages short focused academic text combined with a 30 minute oral exam (for further details please confer to the “studieordningen”) Bedømmelsesform: Grading is done using the 7-point scale Prøvens omfang: 10 ECTS
Forelæsningsoversigt:

Lecture	Teacher(s) and title of lecture
#1	Thomas Alrik Sørensen: Introduction to the neuropsychology programme
	This presentation is a general introduction to the course, the teachers and the curriculum.
#2-3	Morten Overgaard: Methods in cognitive neuroscience
	This lecture will introduce basic methodological aspects of designing and conducting an experiment with healthy subjects and different groups of patients.
	Cowey, A. (2008): TMS and visual awareness, in E. Wasserman et al (Eds): <i>The Oxford Handbook of Transcranial Stimulation</i> , Oxford University Press
	Frith, CD (1997): Linking brain and behaviour, in: R. Frackowiak et al. (Eds): <i>Human Brain Function</i> , Academic Press
	Mogensen, J. (2011). Animal models in neuroscience. In: Hau, J. & Schapiro, S. (Eds.) <i>Handbook of Laboratory Animal Science, Third Edition, Volume II. Animal Models</i> . Boca Raton, FL: CRC Press LLC.
	Ward, N. & Frackowiak, R. (2006): Functional neuroimaging, in: M. Selzer et al (Eds): <i>Textbook of Neural Repair and Neurorehabilitation, Vol II</i> , Cambridge University Press
#4-6	Laura Petrini: Research and clinical methods for investigating brain processing
	This is a two modules lecture in which the students will be involved in a combination of lecture, discussion, and laboratory demonstrations.
	With the advent of human brain mapping and neuroimaging technology, non-invasive physiological measurements (brain) in correlation with sensory perception (psyche) and motor action (behaviour) become the most exciting frontier science in exploring this extremely mysterious entity in the universe. The module will provide the students with a basic understanding of the recent brain mapping and neuroimaging techniques (EEG; MEG; PET; fMRI; TMS) used in clinical and experimental neuropsychology for assessing sensory and cognitive processing. Particular consideration will be given to the application of the Electroencephalography (EEG/ERP).
	Andreassi, J.L. (2007) <i>Psychophysiology: Human Behavior & Physiological Response. (5th Ed.)</i> Taylor & Francis Group. Chapter 6: Event-Related Brain Potentials and Behaviour I. pp122-141.
	Fabiani, M., Gratton, G., and Coles, M.G.H. (2000). Event-related brain potentials: Methods, theory, and applications. In J.T. Cacioppo, L.G. Tassinary, & G.G. Berntson, G.G (Eds.). <i>Handbook of Psychophysiology</i> (2nd edition; pp. 53-84). Cambridge, UK: Cambridge University Press.
	Gazzaniga; MS, Ivry, RB, Mangun, GR (2009). <i>Cognitive Neuroscience: The</i>

Biology of the Mind (3rd Ed.) WW Norton & Company: New York. Chapter IV: Methods of Cognitive Neuroscience. Pp 110-163.

Gevins, A. (1998). The future of electroencephalography in assessing neurocognitive functioning. *Electroencephalography and Clinical Neurophysiology* 106: 165-172.

Polich, J., & Kok, A. (1995). Cognitive and biological determinants of P300: An integrative review. *Biological Psychology*, 41, 103-146.

#7-8 Jesper Mogensen: Animal models in neuroscience

The possibilities and not the least problems associated with using animal models within neuroscience will be covered. Examples will be drawn from both the neurological and psychiatric areas.

Mogensen, J. (2011). Animal models in neuroscience. In: Hau, J. & Schapiro, S. (Eds.) *Handbook of Laboratory Animal Science, Third Edition, Volume II. Animal Models*. Boca Raton, FL: CRC Press LLC. 47-73.

#9-12 Jesper Mogensen: Basic neurobiology with special emphasis on neuroplasticity

Introduction to the current status of neuroanatomy, neurophysiology, neurochemistry, and neuropharmacology. Topics will have a special focus on issues related to the developmental and adult neuroplasticity – under normal and pathological circumstances.

Breedlove, S. Marc, Watson, Neil V., & Rosenzweig, Mark R. (2013): *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates.

#13-14 Jesper Mogensen: Functional organization and reorganization of the brain

The point of departure will be the apparent contradiction between ‘localization’ of cognitive functions in the normal brain, and the fact that such ‘functions’ can ‘recover’ in the brain injured individual. Understanding the processes behind ‘localization’ and ‘recovery’, we are developing a better understanding of the injured brain – but not the least the normal and constantly reorganizing brain.

Mogensen, J. (2011). Almost unlimited potentials of a limited neural plasticity. *Journal of Consciousness Studies*, 18, (7-8), 13-45.

Mogensen, J. (2012). Reorganization of Elementary Functions (REF) after brain injury: Implications for the therapeutic interventions and prognosis of brain injured patients suffering cognitive impairments. In: Schäfer, A. J., & Müller, J. (Eds.) *Brain Damage: Causes, Management and Prognosis* (1-40). Hauppauge, NY: Nova Science Publishers, Inc. (40 pages).

#15-16 Laura Petrini: Cortical reorganization and chronic pain

In recent years, it has been suggested that chronic pain syndrome may be caused by a dysfunctional reorganization of the cerebral cortex. An overview of the cerebral sensory/pain mechanisms and brain plasticity will be introduced. Some studies on brain plasticity in patients affected by chronic pain will be presented and discussed.

- Birbaumer, N., Lutzenberger, W., Montoya, P., Larbig, W., Unertl, K., Topfner, S., Grodd, W., Taub, E., Flor, H. (1997). Effects of regional anesthesia on phantom limb pain are mirrored in changes in cortical reorganization. *The Journal of Neuroscience*, 17(14), 5503-5508. (5 pages)
- Flor, H. (2003). Cortical reorganisation and chronic pain: implications for rehabilitation. *Journal of Rehabilitation Medicine*, 41 (Suppl), 66-72. (6 pages)
- Flor, H. (2004). Remapping somatosensory cortex after injury. *Adv. Neurol.*, 93, 195-204. (9 pages)
- Flor, H. Painful memories. (2002b). Can we train chronic patients to “forget” their pain? *EMBO Reports*, 3(4), 288-291. (3 pages)
- Johansson BB (2004). Brain plasticity in health and disease. *Keio J Med* 53(4): 231-246. (15 pages).

#17-18 Morten Overgaard: Consciousness

The classical mind-body problem has in recent years become one of the most central areas of investigation in cognitive neuroscience. This development has included a re-statement of the problem as a more specific consciousness-brain problem, making it more open to empirical investigation. The topic is perfect to illustrate the “meeting” of issues in philosophy of mind and science and experimental methodology. It opens up several questions of intuitive interest to most people, such as “do we have free will?” and “how can subjective experiences exist in a physical universe?”

- Block, N. (1995), ‘On a confusion about a function of consciousness’, *Behavioral & Brain Sciences*, 18 (2), pp. 227–47.
- Chalmers, D (2000): What is a neural correlate of consciousness? In: T. Metzinger (ed): *Neural Correlates of Consciousness*, MIT Press
- Lamme, VAF (2010): How neuroscience will change our view on consciousness, *Cognitive Neuroscience*, **1:3**, 204-40
- Laureys, S. (2005): The neural correlate of (un)awareness: Lessons from the vegetative state, *Trends in Cognitive Sciences*, 9, 556-559
- Libet, B. Gleason, C. Wright, E. & Pearl, D. (1983): Time of conscious intention to act in relation to onset of cerebral activity (readiness-potential), *Brain*, 106, 623-642
- Overgaard, M. (2011): Visual experience and blindsight: a methodological review, *Experimental Brain Research*, **209: 4**, 473-9
- Owen, A. et al (2006): Detecting awareness in the vegetative state, *Science* **313: 5792**, 1402

Seth, A. et al (2008): Measuring consciousness: Relating behavioural and neuro-physiological approaches, *Trends in Cognitive Sciences*, 12, 8, 314-321.

#19 Thomas Alrik Sørensen: Variability in Perception between Observers

Often it is assumed that we all experience the world in a similar fashion, however, in rare instances it is possible to see that this assumption is false. One such instance is in synaesthesia, which can be described as a perceptual variation in the normal population; this can be in the form that certain weekdays or letters have an added colour sensation. This lecture will present synaesthesia and also relate more broadly to variations in perception between different observers.

Ásgeirsson, A.G., Nordfang, M. & Sørensen, T.A. (2015). Components of Attention in Grapheme-Color Synesthesia: A Modeling Approach, *PLoS ONE*, 10(8), pp. 1–19.

Witthoft, N., & Winawer, J. (2006). Synesthetic colors determined by having colored refrigerator magnets in childhood. *Cortex*, 42(2), 175-183.

#20 Thomas Alrik Sørensen: Modulation of Attention and Perception

Attention, short-term memory, and visual perception are typically held to be fairly stable and crucial elements of human cognition, however, a number of recent studies seem to reveal that these elements are in fact modulated by a number of factors. This lecture broadly introduce how memory, attention, and visual perception interlink, as well as how these components can be modulated by expertise, arousal, and by observer expectation.

Luck, S. J., & Vogel, E. K. (1997). The capacity of visual working memory for features and conjunctions. *Nature*, 390, 279–281.

Sørensen, T. A., & Kyllingsbæk, S. (2012). Short-term storage capacity for visual objects depends on expertise. *Acta Psychologica*, 140(2), 158-163.

Sørensen, T. A., Vangkilde, S., & Bundesen, C. (2015). Components of attention modulated by temporal expectation. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 41(1), 178-193.

#21 Thomas Alrik Sørensen: Summary and Questions

This lecture will attempt to bridge the different topics that have been taught during the 7th semester, as well as preparing for the lectures in the following 8th semester.

Samlet pensumliste:

Course literature:

- Andreassi, J.L. (2007) *Psychophysiology: Human Behavior & Physiological Response*. (5th Ed.) Taylor & Francis Group. Chapter 18: Applied Psychophysiology II- ERPs in Clinical Neurology; pp.446-459; Chapter 20: Environmental Psychophysiology pp. 498-514. (16 pages).
- Ásgeirsson, A.G., Nordfang, M. & Sørensen, T.A. (2015), Components of Attention in Grapheme-Color Synesthesia: A Modeling Approach, *PLoS ONE*, 10(8), pp. 1–19. (18 pages)
- Birbaumer, N., Lutzenberger, W., Montoya, P., Larbig, W., Unertl, K., Topfner, S., Grodd, W., Taub, E., Flor, H. (1997). Effects of regional anesthesia on phantom limb pain are mirrored in changes in cortical reorganization. *The Journal of Neuroscience*, 17(14), 5503-5508. (5 pages).
- Block, N. (1995), 'On a confusion about a function of consciousness', *Behavioral & Brain Sciences*, 18 (2), pp. 227–247. (20 pages).
- Breedlove, S. Marc, Watson, Neil V., & Rosenzweig, Mark R. (2013): *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. (600 pages).
- Cowey, A. (2008): TMS and visual awareness, in E. Wasserman et al (Eds): *The Oxford Handbook of Transcranial Stimulation*, Oxford University Press. 411-431. (20 pages).
- Chalmers, D (2000): What is a neural correlate of consciousness? In: T. Metzinger (ed): *Neural Correlates of Consciousness*, MIT Press, 17-40. (23 pages).
- Fabiani, M., Gratton, G., and Coles, M.G.H. (2000). Event-related brain potentials: Methods, theory, and applications. In J.T. Cacioppo, L.G. Tassinary, & G.G. Berntson, G.G (Eds.). *Handbook of Psychophysiology* (2nd edition; pp. 53-84). Cambridge, UK: Cambridge University Press. (31 pages).
- Flor, H. (2003). Cortical reorganisation and chronic pain: implications for rehabilitation. *Journal of Rehabilitation Medicine*, 41 (Suppl), 66-72. (6 pages).
- Flor, H. (2004). Remapping somatosensory cortex after injury. *Adv. Neurol.*, 93, 195-204. (9 pages).
- Flor, H. Painful memories. (2002b). Can we train chronic patients to “forget” their pain? *EMBO Reports*, 3(4), 288-291. (3 pages)
- Frith, CD (1997): Linking brain and behaviour, in: R. Frackowiak et al. (Eds): *Human Brain Function*, Academic Press, 3-23. (20 pages).
- Gazzaniga; MS, Ivry, RB, Mangun, GR (2009). *Cognitive Neuroscience: The Biology of the Mind* (3rd Ed.) WW Norton & Company: New York. Chapter IV: Methods of Cognitive Neuroscience. pp. 96-146. (50 pages).
- Gevins, A. (1998). The future of electroencephalography in assessing neurocognitive functioning. *Electroencephalography and Clinical Neurophysiology* 106: 165-172. (7 pages).
- Johansson BB (2004). Brain plasticity in health and disease. *Keio J Med* 53(4): 231-246. (15 pages).
- Lamme, VAF (2010): How neuroscience will change our view on consciousness, *Cognitive Neuroscience*, 1:3, 204-240. (36 pages).
- Laureys, S. (2005): The neural correlate of (un)awareness: Lessons from the vegetative state, *Trends in Cognitive Sciences*, 9, 556-559 (3 pages).

- Libet, B., Gleason, C., Wright, E. & Pearl, D. (1983): Time of conscious intention to act in relation to onset of cerebral activity (readiness-potential), *Brain*, 106, 623-642. (19 pages).
- Luck, S. J., & Vogel, E. K. (1997). The capacity of visual working memory for features and conjunctions. *Nature*, 390, 279–281. (2 pages).
- Mogensen, J. (2011). Animal models in neuroscience. In: Hau, J. & Schapiro, S. (Eds.) *Handbook of Laboratory Animal Science, Third Edition, Volume II. Animal Models*. Boca Raton, FL: CRC Press LLC. 47-73. (26 pages).
- Mogensen, J. (2011). Almost unlimited potentials of a limited neural plasticity. *Journal of Consciousness Studies*, 18, (7-8), 13-45. (32 pages).
- Mogensen, J. (2012). Reorganization of Elementary Functions (REF) after brain injury: Implications for the therapeutic interventions and prognosis of brain injured patients suffering cognitive impairments. In: Schäfer, A. J., & Müller, J. (Eds.) *Brain Damage: Causes, Management and Prognosis* (1-40). Hauppauge, NY: Nova Science Publishers, Inc. (40 pages).
- Overgaard, M. (2011): Visual experience and blindsight: a methodological review, *Experimental Brain Research*, 209: 4, 473-479. (6 pages).
- Owen, A. et al (2006): Detecting awareness in the vegetative state, *Science* 313: 5792, 1402. (1 page).
- Polich, J., & Kok, A. (1995). Cognitive and biological determinants of P300: An integrative review. *Biological Psychology*, 41, 103-146. (43 pages).
- Seth, A. et al (2008): Measuring consciousness: Relating behavioural and neurophysiological approaches, *Trends in Cognitive Sciences*, 12, 8, 314-321. (7 pages).
- Sørensen, T. A., & Kyllingsbæk, S. (2012). Short-term storage capacity for visual objects depends on expertise. *Acta Psychologica*, 140(2), 158-163. (5 pages).
- Sørensen, T. A., Vangkilde, S., & Bundesen, C. (2015). Components of attention modulated by temporal expectation. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 41(1), 178-193. (15 pages).
- Ward, N. & Frackowiak, R. (2006): Functional neuroimaging, in: M. Selzer et al (Eds): *Textbook of Neural Repair and Neurorehabilitation, Vol II*, Cambridge University Press, 56-68. (12 pages).
- Witthoft, N., & Winawer, J. (2006). Synesthetic colors determined by having colored refrigerator magnets in childhood. *Cortex*, 42(2), 175-183. (7 pages)

Total pages: 1097.

(SAP) Neuropsychology and neuroscience (5 ECTS)

Modulansvarlig: Thomas Alrik Sørensen (alrik@hum.aau.dk)

Undervisere: Thomas Alrik Sørensen (alrik@hum.aau.dk), Morten Overgaard, Jesper Mogensen & Laura Petrini

Placering: 7. semester

Type og sprog: English.

Omfang og forventning:

The neuropsychology knowledge group CCN at AAU conducts the course. The aim of this course is to provide the students an introduction to cognitive neuroscience, its foundation, and the different methods used. This will be the foundation of students who wish to progress further within cognitive science, neuroscience, or the clinical domain as a neuropsychologist. The course consists of 8 lectures on cognitive neuroscience and a syllabus of 550 pages of supporting literature.

The lectures cover the fall semester and some lectures will be conducted with students from both VAP and SAP.

Deltagere:

Students enrolled in the neuro programme in the fall semester of 2015, and students who have chosen to enrol in the SAP part of the neuro-programme.

Antal forelæsningshold: 1

Prøveform:

Synopsis examination: 3 pages short focused academic text combined with a 30 minute oral exam (for further details please confer to the "studieordningen")

Bedømmelsesform: Grading is done using the 7-point scale

Prøvens omfang: 5 ECTS

Forelæsningsoversigt:

Lecture	Teacher(s) and title of lecture
---------	---------------------------------

#1	Thomas Alrik Sørensen: Introduction
----	-------------------------------------

This presentation is a general introduction to the course, the teachers and the curriculum.

#2-3 Morten Overgaard: Methods in cognitive neuroscience

This lecture will introduce basic methodological aspects of designing and conducting an experiment with healthy subjects and different groups of patients.

#4 Laura Petrini: Research and clinical methods for investigating brain processing

This is the first of a two-module lecture in which the students will be involved in a combination of lecture, discussion, and laboratory demonstrations.

With the advent of human brain mapping and neuroimaging technology, non-invasive physiological measurements (brain) in correlation with sensory perception (psyche) and motor action (behaviour) become the most exciting frontier science in exploring this extremely mysterious entity in the universe. The module will provide the students with a basic understanding of the recent brain mapping and neuroimaging techniques (EEG; MEG; PET; fMRI; TMS) used in clinical and experimental neuropsychology for assessing sensory and cognitive processing. Particular consideration will be given to the application of the Electroencephalography (EEG/ERP).

#9-10 Jesper Mogensen: Basic neurobiology with special emphasis on neuroplasticity

Introduction to the current status of neuroanatomy, neurophysiology, neurochemistry, and neuropharmacology. Topics will have a special focus on issues related to the developmental and adult neuroplasticity – under normal and pathological circumstances.

#15 Laura Petrini: Cortical reorganization and chronic pain

In recent years, it has been suggested that chronic pain syndrome may be caused by a dysfunctional reorganization of the cerebral cortex. An overview of the cerebral sensory/pain mechanisms and brain plasticity will be introduced. Some studies on brain plasticity in patients affected by chronic pain will be presented and discussed.

#17 Morten Overgaard: Consciousness

The classical mind-body problem has in recent years become one of the most central areas of investigation in cognitive neuroscience. This development has included a re-statement of the problem as a more specific consciousness-brain problem, making it more open to empirical investigation. The topic is perfect to illustrate the “meeting” of issues in philosophy of mind and science and experimental methodology. It opens

up several questions of intuitive interest to most people, such as “do we have free will?” and “how can subjective experiences exist in a physical universe?”

#19 Thomas Alrik Sørensen: Variability in Perception between Observers

Often it is assumed that we all experience the world in a similar fashion, however, in rare instances it is possible to see that this assumption is false. One such instance is in synaesthesia, which can be described as a perceptual variation in the normal population; this can be in the form that certain weekdays or letters have an added colour sensation. This lecture will present synaesthesia and also relate more broadly to variations in perception between different observers.

Samlet pensumliste:

Course literature:

Breedlove, S. Marc, Watson, Neil V., & Rosenzweig, Mark R. (2013): *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. (550 pages).

Total pages: 550.